

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



دانشکده معماری و شهرسازی

پایان نامه کارشناسی ارشد

طراحی مجموعه فرهنگی

در شهر کاشان

نگارنده: فاطمه نظری یزبری

استاد (اساتید) راهنما

دکتر دانیال منصفی پراپری

استاد (اساتید) مشاور

مهندس متین باستان فرد

مهر ۱۴۰۰

شماره: ۲۵/۹۹۵
تاریخ: ۱۴۰۰/۹/۱۵
وبسایت:

باسمه تعالی

فرمهای ارزشیابی پایان نامه کارشناسی ارشد
مربوط به ورودی های ۹۴ به بعد



مدیریت تحصیلات تکمیلی

فرم شماره (۳) صورتجلسه نهایی دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

با نام و یاد خداوند متعال، ارزیابی جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم / آقای فاطمه نظری بژی، با شماره دانشجویی ۹۴۱۵۱۹۴ رشته مهندسی معماری گرایش معماری تحت عنوان طراحی مجموعه فرهنگی در شهر کاشان که در تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۲۷ با حضور هیأت محترم داوران در دانشگاه صنعتی شاهرود برگزار شد به شرح ذیل اعلام می گردد:

الف) درجه عالی: نمره ۱۹-۲۰ ☐ ب) درجه خیلی خوب: نمره ۱۸-۱۹ ☐ ج) درجه خوب: نمره ۱۷-۱۶ ☒ د) درجه متوسط: نمره ۱۵-۱۴ ☐ ه) کمتر از ۱۴ غیر قابل قبول و نیاز به دفاع مجدد دارد ☐ نوع تحقیق: ☐ نظری ☐ عملی			
عضو هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنمای اول	دکتر دانیال منصفی پراپی	استادیار	
۲- استاد راهنمای دوم			
۳- استاد مشاور	مهندس متین باستان فرد	مربی	
۴- استاد داور اول	دکتر مسعود طاهری شهر آیینی	استادیار	
۵- استاد داور دوم	دکتر اسلام گرمی	استادیار	
۶- نماینده تحصیلات تکمیلی	مهندس امیر مسعود جعفری	مربی	

نام و نام خانوادگی رئیس دانشکده: دکتر امیرنگهبین نیکزاد

تاریخ و امضاء و مهر دانشکده:



تقدیم اثر

تقدیم به پدر و مادر عزیزم،

تقدیم به همسر مهربانم،

و تقدیم به دوست داران هنر و معماری.

تشکر و قدردانی

سپاس فراوان از اساتید ارجمندم جناب آقای دکتر دانیال منصفی پراپری و خانم مهندس متین باستان فرد که در تمامی مراحل تدوین و نگارش این پایان نامه از راهنمایی ها و نظرات گرانبهایشان بهره مند شدم.

تعمدنامه

اینجانب **فاطمه نظری یزبری** دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته معماری دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه صنعتی شاهرود نویسنده پایان نامه **طراحی مجتمع فرهنگی در کاشان** تحت راهنمایی **دکتر دانیال منصفی پراپری و مهندس متین باستان فرد** متعهد می شوم.

- تحقیقات در این پایان نامه توسط اینجانب انجام شده است و از صحت و اصالت برخوردار است .
- در استفاده از نتایج پژوهشهای محققان دیگر به مرجع مورد استفاده استناد شده است .
- مطالب مندرج در پایان نامه تاکنون توسط خود یا فرد دیگری برای دریافت هیچ نوع مدرک یا امتیازی در هیچ جا ارائه نشده است .
- کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به دانشگاه صنعتی شاهرود می باشد و مقالات مستخرج با نام « دانشگاه صنعتی شاهرود » و یا « Shahrood University of Technology » به چاپ خواهد رسید .
- حقوق معنوی تمام افرادی که در به دست آمدن نتایج اصلی پایان نامه تأثیرگذار بوده اند در مقالات مستخرج از پایان نامه رعایت می گردد.
- در کلیه مراحل انجام این پایان نامه ، در مواردی که از موجود زنده (یا بافتهای آنها) استفاده شده است ضوابط و اصول اخلاقی رعایت شده است .
- در کلیه مراحل انجام این پایان نامه، در مواردی که به حوزه اطلاعات شخصی افراد دسترسی یافته یا استفاده شده است اصل رازداری ، ضوابط و اصول اخلاق انسانی رعایت شده است .

تاریخ

امضای دانشجو

مالکیت نتایج و حق نشر

کلیه حقوق معنوی این اثر و محصولات آن (مقالات مستخرج ، کتاب ، برنامه های رایانه ای ، نرم افزار ها و تجهیزات ساخته شده است) متعلق به دانشگاه صنعتی شاهرود می باشد . این مطلب باید به نحو مقتضی در تولیدات علمی مربوطه ذکر شود . استفاده از اطلاعات و نتایج موجود در پایان نامه بدون ذکر مرجع مجاز نمی باشد.

چکیده

فرهنگ یکی از بنیادی ترین عوامل تاثیرگذار بر شکل گیری محیط زندگی انسان است. بنابراین برای انتقال سرمایه های فرهنگی نیازمند ایجاد فضاهای معماری هستیم. یکی از این فضاها، مراکز فرهنگی می باشد. مراکز فرهنگی به عنوان بخشی از فضاهای عمومی، افراد را درون مجموعه های فضایی گوناگون گرد هم می آورند و باعث ایجاد ارتباط افراد و نسل امروز و گذشته (از طریق تئاتر، موزه ها، کتابخانه ها و ...) می شود.

کشور ایران از جمله شهر کاشان با توجه به جمعیتش از مجموعه های فرهنگی کمی برخوردار است. از این رو با طراحی فضاهای فرهنگی پاسخگو برای ارتقا فرهنگ و خلق فضاهای اجتماعی، عمومی، فرهنگی می توانیم گام مهم و موثری در ارتقا شهر داشته باشیم.

در این تحقیق بیش از هر چیز، معیارهای معماری موثر بر طراحی فضاهای عمومی موفق که فضاهای فرهنگی نیز به عنوان بخشی از فضاهای عمومی است، مورد بررسی قرار گرفته است. سپس با مطالعه موردی مراکز فرهنگی، معیارهای موفقیت آن ها در زمینه های معماری و فرهنگی شناسایی شده است. در نهایت با تحلیل و شناخت وضع موجود سایت، به ارائه گزینه های طراحی پرداخته شده است.

کلمات کلیدی: مجموعه فرهنگی، فضای عمومی، فضای اجتماعی، کاشان

پیش‌گفتار

الگوی حاضر با هدف دستیابی به قالب و چهارچوبی استاندارد برای نگارش و تدوین پایان‌نامه‌های دانشگاه صنعتی شاهرود توسط کتابخانه مرکزی تهیه شده است. در این الگو با تعریف سبک‌های مختلف متناسب با نیازهای موجود در تایپ و تدوین پایان‌نامه تلاش شده است تا دانشجو بتواند با صرف کمترین وقت پایان‌نامه خود را تدوین نماید. ترتیب قسمت‌های مختلف این الگو مطابق با آیین‌نامه‌ی آموزشی دانشگاه است. لطفاً خود را مقید به استفاده از این الگو و ترتیب کنید و تمامی صفحات را به دقت مطالعه فرمایید.

لیست مقالات مستخرج از پایان نامه

۱-

۲-

۳-

فهرست مطالب

ز	فهرست جداول
ط	فهرست اشکال
ل	فهرست علائم

فصل ۱: کلیات تحقیق

۲	۱-۱ تعریف مساله (مقدمه و طرح موضوع).....
۳	۱-۱-۱ سوال تحقیق.....
۳	۲-۱ ضرورت تحقیق.....
۵	۳-۱ هدف تحقیق.....
۵	۴-۱ روش تحقیق.....

فصل ۲: مبانی نظری

۸	۱-۲ مقدمه
۸	۲-۲ فرهنگ
۹	۱-۲-۲ ویژگی های فرهنگی.....
۱۰	۳-۲ هنر.....
۱۱	۴-۲ معماری.....
۱۱	۵-۲ رابطه هنر، فرهنگ و معماری.....
۱۲	۶-۲ منابع فرهنگی
۱۳	۱-۶-۲ انتقال فرهنگ.....
۱۳	۷-۲ فرهنگ و ارتباط
۱۴	۸-۲ فرهنگ و آموزش

- ۹-۲ فرهنگ و معماری بومی..... ۱۵
- ۱۰-۲ فرهنگ و طبیعت..... ۱۵
- ۱۱-۲ نظام فرهنگی و رفتار اجتماعی..... ۱۶
- ۱۲-۲ نظام فرهنگی و فضای عمومی..... ۱۶
- ۱-۱۲-۲ فضای عمومی موفق..... ۱۷
- ۲-۱۲-۲ فضای فرهنگی به مثابه فضای عمومی..... ۱۷
- ۱۳-۲ مولفه های کیفی فضاهاى عمومی ۱۸
- ۱-۱۳-۲ دیدگاه کارمونا و همکاران..... ۱۸
- ۱-۱-۱۳-۲ مؤلفه کالبدی..... ۱۸
- ۲-۱-۱۳-۲ مؤلفه ادراکی..... ۱۹
- ۳-۱-۱۳-۲ مؤلفه اجتماعی..... ۱۹
- ۴-۱-۱۳-۲ مؤلفه بصری..... ۱۹
- ۵-۱-۱۳-۲ مؤلفه عملکردی(مؤلفه فعالیت)..... ۱۹
- ۶-۱-۱۳-۲ مؤلفه زمانی..... ۲۰
- ۲-۱۳-۲ مطالعات pps..... ۲۰
- ۱-۲-۱۳-۲ دسترسی و وسیله ارتباط..... ۲۰
- ۲-۲-۱۳-۲ آسایش و تصویر دیداری..... ۲۰
- ۳-۲-۱۳-۲ عادات و فعالیت..... ۲۱
- ۴-۲-۱۳-۲ اجتماع پذیری..... ۲۱
- ۳-۱۳-۲ دیدگاه یان بنتلی و همکاران..... ۲۲
- ۱-۳-۱۳-۲ نفوذ پذیری..... ۲۲
- ۲-۳-۱۳-۲ خوانایی..... ۲۳
- ۳-۳-۱۳-۲ انعطاف پذیری..... ۲۳

۲۳	 ۴-۳-۱۳-۲ تناسبات بصری
۲۴	 ۵-۳-۱۳-۲ غنای حسی
۲۴	 ۴-۱۳-۲ دیدگاه پامیر
۲۴	 ۱۴-۲ اهمیت فضای عمومی برای کودکان و نوجوانان (امنیت)
۲۵	 ۱۵-۲ نتیجه گیری

فصل ۳ : نمونه موردی

۲۸	 ۱-۳ مقدمه
۲۸	 ۲-۳ فرهنگسرای فرشچیان (نمونه ایرانی)
۲۹	 ۱-۲-۳ شاخص های طراحی
۳۳	 ۳-۳ فرهنگسرای نیاوران (نمونه ایرانی)
۳۴	 ۱-۳-۳ شاخص های طراحی
۳۶	 ۲-۳-۳ قرارگیری فضاها
۳۹	 ۴-۳ مرکز فرهنگی حیدر علی اف (نمونه خارجی)
۴۰	 ۱-۴-۳ فضاهای مرکز فرهنگی
۴۲	 ۲-۴-۳ طراحی هندسه و سازه
۴۶	 ۵-۳ مرکز سینمایی بوسان (نمونه خارجی)
۵۱	 ۶-۳ نتیجه گیری

فصل ۴ : مطالعات بستر پروژه

۵۴	 ۱-۴ مقدمه
۵۴	 ۲-۴ معرفی منطقه مورد مطالعه از لحاظ اقلیمی
۵۴	 ۱-۲-۴ رطوبت و بارش
۵۴	 ۲-۲-۴ مطالعه گلبادهای سالانه
۵۶	 ۳-۲-۴ تابش آفتاب

۳-۴	ویژگی بناهای سنتی منطقه	۵۷
۴-۴	معرفی منطقه (مکان شناسی)	۵۹
۱-۴-۴	موقعیت قرارگیری سایت	۵۹
۲-۴-۴	دسترسی سایت	۶۲
۳-۴-۴	توپوگرافی سایت	۶۳
۴-۴-۴	ویژگی اقلیمی سایت	۶۳

فصل ۵: برنامه فیزیکی

۱-۵	مقدمه	۶۶
۲-۵	فضاهای تشکیل دهنده مجموعه	۶۶
۳-۵	معرفی فضای نمایشی	۶۶
۱-۳-۵	ضوابط دید	۶۷
۲-۳-۵	فضای استقرار صندلی های تماشاگران	۶۹
۳-۳-۵	فضای استقرار صندلی چرخ دار	۷۱
۴-۳-۵	ورودی ها و خروجی های سالن ها	۷۲
۵-۳-۵	مشخصات راهروهای داخل سالن ها	۷۲
۶-۳-۵	صحنه	۷۴
۷-۳-۵	فضاهای ارتباطی	۷۴
۸-۳-۵	سالن انتظار	۷۶
۹-۳-۵	اتاق پروژکتور	۷۷
۱۰-۳-۵	پارکینگ	۷۷
۱۱-۳-۵	سرویس بهداشتی	۷۸
۱۲-۳-۵	آکوستیک	۷۸
۱۳-۳-۵	تاسیسات برق و روشنایی	۷۹

- ۵-۳-۱۴ برنامه فیزیکی بخش نمایشی ۸۰
- ۵-۴ فضای آموزشی ۸۱
- ۵-۴-۱ کلاس های تئوری ۸۲
- ۵-۴-۲ کلاس های عملی ۸۳
- ۵-۴-۳ کلاس های تمرین ۸۳
- ۵-۴-۴ سرویس بهداشتی ۸۴
- ۵-۴-۵ کتابخانه ۸۴
- ۵-۴-۶ گالری ۸۶
- ۵-۴-۷ برنامه فیزیکی بخش آموزشی ۸۸
- ۵-۵ برنامه فیزیکی بخش پرورش فکری کودکان ۹۰
- ۵-۶ برنامه فیزیکی بخش تفریحی و خدماتی ۹۱
- ۵-۷ فضای اداری ۹۳
- ۵-۷-۱ برنامه فیزیکی بخش اداری ۹۴
- ۵-۸ ضوابط ۹۵
- ۵-۸-۱ دوربندی راه های خروج قائم ۹۵
- ۵-۸-۲ راه های خروج از بنا و فرار از حریق ۹۶
- ۵-۸-۳ ضوابط و مقررات مقابله با حریق ۹۷
- ۵-۸-۴ ایمنی از حریق ۹۷
- ۵-۸-۵ ضوابط اختصاصی دسترسی نیروهای آتش نشانی ۹۸
- ۵-۹ تاسیسات ۹۸
- ۵-۹-۱ تاسیسات حرارتی و برودتی ۹۸
- ۵-۹-۲ تاسیسات اطفای حریق ۹۹
- ۵-۹-۳ تاسیسات الکتریکی ۹۹

۴-۹-۵ سیستم ذخیره آب و سیستم فاضلاب..... ۱۰۰

۵-۹-۵ سیستم های حفاظتی..... ۱۰۰

فصل ۶: طراحی

۱-۶ ایده های اولیه در طراحی مجتمع فرهنگی ۱۰۲

۱-۱-۶ ایده طرح..... ۱۰۲

۲-۱-۶ ورودی های مجموعه..... ۱۰۴

۳-۱-۶ مجموعه نمایشی..... ۱۰۷

۴-۱-۶ مجموعه آموزشی..... ۱۰۷

۱-۴-۱-۶ گالری..... ۱۰۸

۲-۴-۱-۶ کتابخانه..... ۱۰۸

۳-۴-۱-۶ کارگاه های آموزشی..... ۱۰۸

۵-۱-۶ فضای پرورش فکری کودکان..... ۱۰۸

۶-۱-۶ محوطه بیرونی..... ۱۰۸

۷-۱-۶ پارکینگ..... ۱۰۹

۸-۱-۶ مصالح..... ۱۱۰

پیوست

مراجع

فهرست جداول

جدول ۱-۱ سوال تحقیق.....	۳
جدول ۲-۱ هدف تحقیق.....	۵
جدول ۱-۲ اصول موثر در طراحی مراکز فرهنگی.....	۲۵
جدول ۱-۳ ایده های طراحی فرهنگسرای فرشچیان.....	۳۱
جدول ۲-۳ ایده های طراحی فرهنگسرای نیاوران.....	۳۸
جدول ۳-۳ ایده های طراحی مرکز فرهنگی حیدر علی اف.....	۴۳
جدول ۴-۳ مساحت عرصه های مجموعه فرهنگی حیدر علی اف.....	۴۴
جدول ۵-۳ برنامه ریزی کالبدی مجموعه فرهنگی حیدر علی اف.....	۴۶
جدول ۶-۳ مساحت عرصه های مرکز سینمایی بوسان.....	۵۰
جدول ۷-۳ برنامه ریزی کالبدی مرکز سینمایی بوسان.....	۵۰
جدول ۱-۴ ویژگی های طراحی بنا.....	۵۸
جدول ۱-۵ ضوابط دید در سالن.....	۶۸
جدول ۲-۵ صندلی های سالن نمایش.....	۷۰
جدول ۳-۵ ورودی ها و خروجی های سالن ها.....	۷۲
جدول ۴-۵ راهروهای سالن نمایش.....	۷۳
جدول ۵-۵ فضاهای ارتباطی.....	۷۵
جدول ۶-۵ سالن انتظار.....	۷۶
جدول ۷-۵ اتاق پروژکتور.....	۷۷
جدول ۸-۵ پارکینگ.....	۷۸
جدول ۹-۵ سرویس بهداشتی.....	۷۸
جدول ۱۰-۵ برنامه فیزیکی بخش نمایشی.....	۸۰
جدول ۱۱-۵ آموزشی.....	۸۳
جدول ۱۲-۵ سرویس بهداشتی.....	۸۴
جدول ۱۳-۵ حداقل شدت نور مصنوعی.....	۸۵
جدول ۱۴-۵ کتابخانه.....	۸۵
جدول ۱۵-۵ گالری.....	۸۸
جدول ۱۶-۵ برنامه فیزیکی بخش آموزشی.....	۸۸
جدول ۱۷-۵ برنامه فیزیکی بخش پرورش فکری کودکان.....	۹۰
جدول ۱۸-۵ خدماتی.....	۹۱
جدول ۱۹-۵ برنامه فیزیکی بخش تفریحی و خدماتی.....	۹۱

- جدول ۵-۲۰ تبدیل رده بندی شغلی..... ۹۳
- جدول ۵-۲۱ سرانه مبنای اداری..... ۹۳
- جدول ۵-۲۲ برنامه فیزیکی بخش اداری..... ۹۴
- جدول ۵-۲۳ حداقل تعداد لازم خروج بر حسب بار تصرف طبقه..... ۹۶

فهرست اشکال

- تصویر ۱-۲ اجزای سه گانه فرهنگ..... ۸
- تصویر ۲-۲ نمودار نمونه ای فضاهای اجتماع پذیر در ایران..... ۲۲
- تصویر ۱-۳ موقعیت قرارگیری در چهارراه زری بافی روبه روی رودخانه زاینده رود..... ۲۸
- تصویر ۲-۳ موقعیت فضاهای اجتماع پذیر نسبت به ورودی های بنا و مسیرهای دسترسی..... ۲۹
- تصویر ۳-۳ عرصه بندی فضایی در پلان..... ۲۹
- تصویر ۴-۳ موقعیت فضاهای اجتماع پذیر نسبت به فضاهای فعالیتی..... ۳۰
- تصویر ۵-۳ دید از خیابان به سمت فرهنگسرا..... ۳۰
- تصویر ۶-۳ دید از سمت فرهنگسرا به خیابان..... ۳۰
- تصویر ۷-۳ دید از بالا و مشاهده هندسه قوی مجموعه..... ۳۱
- تصویر ۸-۳ استفاده از عنصرهای معماری سنتی..... ۳۱
- تصویر ۹-۳ موقعیت قرارگیری سایت میدان باهنر شهر تهران..... ۳۳
- تصویر ۱۰-۳ دسترسی های مجموعه..... ۳۳
- تصویر ۱۱-۳ ورود به حیاط مرکزی از زیر قالب سنتی..... ۳۴
- تصویر ۱۲-۳ هدایت مخاطب به ساختمان اصلی به وسیله گیاهان و سکوها..... ۳۴
- تصویر ۱۳-۳ پلان طبقه همکف فرهنگسرای نیاوران..... ۳۵
- تصویر ۱۴-۳ پلان طبقه اول فرهنگسرای نیاوران..... ۳۶
- تصویر ۱۵-۳ نگارخانه فرهنگسرای نیاوران..... ۳۷
- تصویر ۱۶-۳ ساختمان نمایشخانه فرهنگسرای نیاوران..... ۳۷
- تصویر ۱۷-۳ ساختمان نگارخانه فرهنگسرای نیاوران..... ۳۷
- تصویر ۱۸-۳ پل ورود به حیاط مرکزی فرهنگسرای نیاوران..... ۳۷
- تصویر ۱۹-۳ ساختمان کتابخانه فرهنگسرای نیاوران..... ۳۷
- تصویر ۲۰-۳ پرسپکتیو فرهنگسرای نیاوران..... ۳۸
- تصویر ۲۱-۳ مرزبندی شفاف سایت مرکز فرهنگی حیدر علی اف..... ۳۹
- تصویر ۲۲-۳ سایت شیب دار دارای مسیر زیگزاگی با مسافت طولانی..... ۴۰
- تصویر ۲۳-۳ پلان مرکز فرهنگی حیدر علی اف..... ۴۱
- تصویر ۲۴-۳ فضای داخلی مرکز فرهنگی حیدر علی اف..... ۴۲
- تصویر ۲۵-۳ سازه مرکز فرهنگی حیدر علی اف..... ۴۲
- تصویر ۲۶-۳ سقف معلق مجموعه سینمایی..... ۴۷
- تصویر ۲۷-۳ فضای باز و بسته و ارتباط با شهر..... ۴۷
- تصویر ۲۸-۳ نمای شب پردیس سینمایی بوسان..... ۴۸

تصویر ۳-۲۹ پلان مرکز سینمایی بوسان.....	۴۹
تصویر ۴-۱ گلباد سالانه باد حداکثر کاشان	۵۵
تصویر ۴-۲ گلباد سالانه باد غالب کاشان	۵۵
تصویر ۴-۳ گلبادهای فصلی ایستگاه سینوپتیک کاشان	۵۵
تصویر ۴-۴ نمودار مقدار تابش آفتاب بر جهات مختلف ساختمان	۵۷
تصویر ۴-۵ نمودار مقدار تابش آفتاب بر جهات مختلف ساختمان	۵۷
تصویر ۴-۶ موقعیت قرارگیری سایت	۶۰
تصویر ۴-۷ دسترسی از میادین اصلی شهر با حمل و نقل عمومی	۶۱
تصویر ۴-۸ دسترسی های سایت	۶۱
تصویر ۴-۹ دید از خیابان های اطراف به سایت	۶۲
تصویر ۴-۱۰ مساحت سایت	۶۲
تصویر ۴-۱۱ توپوگرافی سایت	۶۳
تصویر ۴-۱۲ تحلیل سایت	۶۴
تصویر ۵-۱ عرض سالن نمایش	۶۷
تصویر ۵-۲ برش طولی سینما با زاویه	۶۷
تصویر ۵-۳ برش طولی سینما با اندازه	۶۸
تصویر ۵-۴ فضای استقرار صندلی ها	۶۹
تصویر ۵-۵ فضای استقرار صندلی ها	۶۹
تصویر ۵-۶ خط تراز چشم تماشاگر	۷۱
تصویر ۵-۷ فضای استقرار صندلی های چرخ دار تماشاگران معلول	۷۱
تصویر ۵-۸ راهروهای اضطراری سالن نمایش	۷۴
تصویر ۵-۹ ارتفاع صحنه	۷۴
تصویر ۵-۱۰ فضاهای ارتباطی	۷۶
تصویر ۵-۱۱ حداکثر عمق کلاس با نورگیری یک طرفه و ارتفاع کلاس	۸۲
تصویر ۵-۱۲ حداقل اندازه به ترتیب میز	۸۲
تصویر ۵-۱۳ حداقل اندازه برای میز در کلاس های عملی	۸۳
تصویر ۵-۱۴ زمینه دید، ارتفاع، سایز و فاصله افراد	۸۷
تصویر ۵-۱۵ راه خروج	۹۶
تصویر ۵-۱۶ دوربندی راه های خروج قائم	۹۶
تصویر ۶-۱ ایده طرح	۱۰۲
تصویر ۶-۲ سیستم مدولار	۱۰۳
تصویر ۶-۳ شکل دادن به بام بنا جهت کنترل تابش آفتاب	۱۰۴

- تصویر ۴-۶ ورودی های مجموعه ۱۰۵
- تصویر ۵-۶ کشیدگی مجموعه شرقی - غربی ۱۰۵
- تصویر ۶-۶ پلان منسجم و فشرده ۱۰۶
- تصویر ۷-۶ دیاگرام فضاها ۱۰۶
- تصویر ۸-۶ حداقل سطح در معرض تابش ۱۰۷
- تصویر ۹-۶ سایه اندازی بر روی فضای باز ۱۰۹
- تصویر ۱۰-۶ حیاط مرکزی ۱۰۹
- تصویر ۱۱-۶ مرز بندی شفاف سایت به وسیله درختان ۱۰۹
- تصویر ۱۲-۶ ضخیم بودن دیوارها و سقف جهت تاخیر در انتقال حرارت ۱۱۰
- تصویر ۱۳-۶ مصالح مناسب مجموعه ۱۱۰

فهرست علائم

در صورت تمایل می‌توانید فهرست نمادها و علائم اختصاری پایان‌نامه را در این صفحه وارد کنید، در
غیراینصورت این صفحه را حذف کنید.

فصل ۱: کلیات تحقیق

۱-۱ تعریف مساله

فرهنگ یکی از اساسی ترین دلایل تاثیرگذار در به وجود آمدن محیط زندگی انسان است. فرهنگ یک مفهوم گسترده ایست که شامل ارزش ها، دیدها، باورها، قوانین، اندیشه ها، دانش ها و فن ها، آداب و سنت ها و هنر و همه فراورده های ذهنی انسان می شود. سرمایه های فرهنگی، از راه آموزش و ارتباط اجتماعی به نسل بعدی منتقل می شوند (بهشتی، ۱۳۷۸). بنابراین یکی از راه های صحیح انتقال سرمایه های فرهنگی، ایجاد فضاهای معماری است. فضاهای معماری در صورت دارا بودن موارد زیر می تواند تبدیل به فضای زنده شهری شود و مورد استقبال همه افراد جامعه قرار گیرد: اولین مورد، معماری باید بخشی از شهر باشد، در شهر تاثیر گذارد و شهر نیز در آن تاثیر گذارد. دومین مورد معقولیت است، یعنی ساختمان باید ایمن باشد. همچنین بنا باید دارای هویت و خلاقیت باشد (قیصری، ۱۳۸۹). مراکز فرهنگی نه به عنوان یک فضای معماری بلکه باید به عنوان یک نماد شهری نیز در نظر گرفته شوند (کشاورزی و همکاران، ۱۳۹۶). با توجه به این مطالب، نیازمند ایجاد فضاهایی هستیم که بتوانیم در آن مفاهیم فرهنگ را زنده سازیم. یکی از این فضاها مراکز فرهنگی نامیده می شوند. تعریف مجموعه فرهنگی بستگی به موقعیت طرح دارد و به واسطه تفاوت فرهنگی در هر نقطه از جهان طراحی مجموعه فرهنگی متفاوت می باشد. انواع فضاهای فرهنگی شامل موزه ها، سینماها، نمایشگاه ها، کتابخانه ها، فرهنگسراها، سراهای محله و ... است. هر کدام از این فضاها نقش مهمی را در فرهنگ جامعه اعمال می کنند. مراکز فرهنگی علاوه بر ترویج فرهنگ در جامعه می تواند پوسته شهر را دستخوش تغییر قرار دهد. فضاهای فرهنگی به عنوان زیر مجموعه ای از فضاهای عمومی داخلی، افراد را به صورت اختیاری و برای انجام فعالیت های فرهنگی و اجتماعی، درون مجموعه های فضایی مختلف گرد هم می آورند. این فضاها، محل مناسبی برای ایجاد ارتباط جمعی به شمار می آیند (محمدی و آیت اللهی، ۱۳۹۴).

برای مثال سینما پس از مطبوعات، دومین ابزار برای ایجاد تعاملات اجتماعی است. سینما که مکانی با کارکرد فرهنگی می باشد، اگر در مکانی مناسب قرار گیرد موثرترین مولفه در احیای زندگی شهری در

عرصه های عمومی می باشد (قیصری، ۱۳۸۹). واحدهای آموزش و نگارخانه های موجود در مراکز فرهنگی ارتباط میان نسل امروز و گذشته را از طریق شناخت الگوهای هنری و فرهنگی فراهم می سازد. کتابخانه های عمومی نهادهای اجتماعی هستند که با افزایش آگاهی مردم از طریق گردآوری، سازماندهی و نگه داری دانش، رشد و شکوفایی اندیشه افراد جامعه را فراهم می کنند (کشاورزی و همکاران، ۱۳۹۶). فضاهای تفریحی شامل سینما و تئاتر، مکان ورزشی، موزه ها، رستوران و کتابخانه ها باعث سرزندگی در شهرها می شوند (رهنمایی و اشرفی، ۱۳۸۶).

کشور ایران با توجه به تعداد شهرها و جمعیتش از مجموعه های فرهنگی کمی برخوردار است و این موجب کمرنگ شدن رابطه انسان ها با هم شده است و آنها ترجیح می دهند بیشتر در حریم شخصی خود به گذراندن اوقات فراغت بپردازند و این امر به گونه ای موجب کمرنگ شدن راهبردهای فرهنگی در آن جامعه می شود. ما امروزه می توانیم با سنجیدن شرایط فرهنگی، شناخت نیازها و بررسی راه حلی مناسب به پیشرفت جامعه کمک حائز اهمیت داشته باشیم.

۱-۱-۱ سوال تحقیق

جدول ۱-۱. سوال تحقیق (منبع: نگارنده)

ردیف	عنوان سوال
۱	مجموعه فرهنگی موفق چه خصوصیات باید داشته باشد؟

۲-۱ ضرورت تحقیق

شهر کاشان به دلیل داشتن ابنیه و آثار تاریخی فراوان و همچنین پیشینه تمدن کهن و باستانی، اغلب محل رفت و آمد گردشگران داخلی و خارجی بوده و هست. بافت معماری سنتی و قدیمی کاشان بسیار مورد توجه گردشگران قرار می گیرد. در این شهر به گردشگران توجه زیادی شده و مراکز زیادی متناسب با نیاز گردشگران وجود دارد ولی به مجموعه هایی از قبیل مجموعه های فرهنگی کم توجهی شده است.

طراحی مجموعه فرهنگی پیشنهادی در این شهر شامل طراحی سالن ها (سالن کنسرت، سالن تئاتر، سالن سینمایی)، کتابخانه، واحد آموزش (دوره های مختلف هنری، موسیقی، هنرهای دستی و ...)، نگارخانه (دارای گالری در رشته های مختلف هنری)، کانون پرورش فکری کودکان و فضاهایی برای برقراری تعاملات اجتماعی (حیاط مرکزی، گودال باغچه) می باشد.

مراکز و مجموعه های فرهنگی غالباً در جایی ساخته می شوند که دسترسی به آن برای آحاد جامعه آسان و میسر باشد. لذا سایت پیشنهادی، این ویژگی بارز را به تمام و کمال دارا می باشد. سایت این مجموعه در شهر کاشان و در بلوار امیرکبیر واقع است و از جمله مزایای آن قرارگیری در خیابان اصلی و مسیر پیشنهادی بازدید از آثار تاریخی است که این مسیر از مجموعه باغ فین شروع شده و به مجموعه آثار تاریخی مرکز شهر منتهی می گردد. همچنین علاوه بر دسترسی راحت شهروندان، گردشگران هم می توانند در مسیری که برای بازدید از آثار تاریخی است، از این مجموعه هم دیدار کنند. در واقع این سایت در نزدیکی بافت های تاریخی قرار گرفته است و می تواند به عنوان قطب فرهنگی گردشگری هم مورد بهره برداری قرار گیرد.

زمین این سایت که ۸ هکتار می باشد، قبلاً دارای کاربری صنعتی بوده و به عنوان کارخانه ریسندگی فعالیت داشته است که در حال حاضر به زمین خالی تبدیل شده و منطقه را نیز با مشکلاتی مواجه نموده است، از جمله رفت و آمد افراد مشکوک به بزهکاری در محوطه آن و یا آشیانه گرفتن حیوانات در آن ممکن است امنیت و آرامش شهروندان را به خطر بیندازد. حتی وجود چنین فضایی به زیبایی منطقه لطمه وارد کرده است، زیرا مسافت زیادی از نمای خیابان را به وسیله یک دیوار بلوک چینی شده تحت پوشش قرار داده و حتی محل ریختن زباله توسط بعضی از شهروندان نیز شده است. این منطقه از شهر همچنین فاقد مکان عمومی داخلی موفق (مرکز فرهنگی) به عنوان فضای شهری می باشد.

۳-۱ هدف تحقیق

جدول ۱-۲. هدف تحقیق (منبع: نگارنده)

ردیف	عنوان هدف
۱	حفظ سرمایه های فرهنگی
۲	ایجاد فضاهایی که نیازهای شهروندان (فرهنگی، اجتماعی) برطرف شود
۳	ایجاد فضاهایی که مردم بیایند و بمانند

۴-۱ روش تحقیق

در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی تحلیلی استفاده شده است. در قسمت ادبیات موضوع به توصیف مبانی- نظری موضوع پژوهش می پردازیم. در ادامه با تحلیل و بررسی تمام قسمت ها، پیشنهادها و راهکارهایی برای طراحی مجتمع فرهنگی و هنری کاشان ارائه می شود.

مراحل تحقیق:

جمع آوری اطلاعات از مطالعه متن های مختلف کتابخانه ای، عکسبرداری، بررسی مدارک تصویری (عکس ها و نقشه ها)، مطالعه نمونه های موردی و مقایسه آن ها ، تفکیک و ارزیابی اطلاعات به صورت کیفی و در نهایت انتخاب بهینه راهکارها و معیارهای طراحی.

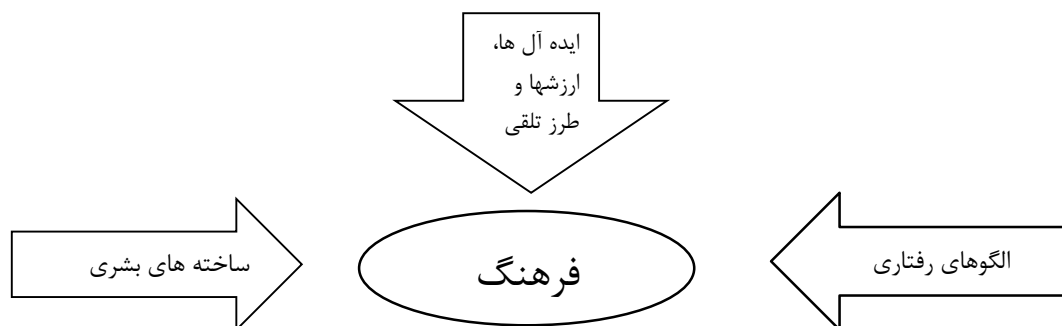
فصل ۲: مبانی نظری

۲-۱ مقدمه

به دلیل آنکه درک و شناخت هر مبحثی با کسب تعاریفی از کلیت و اجزاء آن امکان پذیر می شود، بنابراین در این فصل در ابتدا تلاش گردیده تا با توضیح معانی دقیق از فرهنگ، هنر، معماری و رابطه آن ها و نیز رابطه فرهنگ و ارتباط، فرهنگ و آموزش، فرهنگ و فضای عمومی مقدمات لازم جهت ورود به مبحث طراحی مجموعه فرهنگی را فراهم آوریم.

۲-۲ فرهنگ

فرهنگ واژه ای فارسی و مرکب از دو بخش کوچک "فر" و "هنگ" است. "فر" پیشوند و به معنی جلو، بالا و پیش است و "هنگ" به معنی کشیدن و سنگینی است. در ریشه یابی واژگان معنای لغوی کلمات مدنظر نیست بلکه مفهوم و استنباطی که مردم از یک واژه دارند مورد مطالعه قرار میگیرد (بزی، ۱۳۸۶). فرهیختن مصدر فرهنگ به معنای ادب و هنر و علم آموختن است و به همین دلیل واژه فرهنگستان در متن های پهلوی به معنای آموزشگاه به کار رفته است (آشوری، ۱۳۵۷). هر ملت و مجمعی بر اساس تفکر و نیازمندی ها و شیوه زندگی در طول زمان برای فرهنگ تعریف های مختلفی ارائه می کند که ما در اینجا تعاریفی را که اهمیت بیش تری دارند، اشاره می کنیم (جعفری، ۱۳۷۳). به طور کلی فرهنگ شامل عادات اجتماعی، نظام های فکری، باورهای یک قوم و ملت، راه و رسم زندگی، سنت ها، دانش، هنر و دین یک جامعه است (آشوری، ۱۳۵۷). در واقع فرهنگ شامل عواملی می باشد که فرد به وسیله رفتار آگاهانه از جوامع انسانی آموخته است (قرایی مقدم، ۱۳۷۴). هر سکویته فرهنگ را آن قسمت از محیط می داند که به دست انسان ساخته شده و تاثیر گرفته است (بزی، ۱۳۸۶).



تصویر ۱-۲. اجزای سه گانه فرهنگ (منبع: ferraro, 1995)

۱-۲-۲ ویژگی های فرهنگی

فرهنگ از دو گروه پدیده تشکیل شده، پدیده های رفتاری یا مادی و پدیده های فکری یا غیرمادی. فرهنگ مادی به موضوع هایی گفته می شود که می توان آن ها را دید، شنید یا لمس کرد یعنی مستقیماً به وسیله یکی از حواس ما قابل تشخیص هستند. رفتارهای فروشنده لباس در فروشگاه یا صحبت کردن معلم در کلاس درس، جزیی از فرهنگ مادی می باشند. ولی فرهنگ غیرمادی به موضوع هایی گفته می شود که به صورت مستقیم به واسطه حواس ما دریافت نمی شوند. مانند ادبیات، هنر، آداب و رسوم، باورها و

هر فرهنگ غیرمادی به خودی خود فقط از طریق تبدیل به فرهنگ مادی برای افراد قابل فهم و در شکل رابطه ای فرهنگی دریافت می شود. برای نمونه هر اسطوره برای اینکه قابل درک شود باید به قصه ای مکتوب تبدیل شود (فکوهی، ۱۳۹۱).

ساختمان ها و بنا های یک جامعه هم به علت ریشه داشتن در باورها و ارزش ها به عنوان فرهنگ شناخته می شوند (نوروزی و شایسته، ۱۳۹۲).

۲-۳ هنر

هنر عبارت از این است که انسان احساساتی را که آگاهانه و به کمک حواس ظاهری خود تجربه کرده، به دیگران انتقال دهد و آن‌ها نیز آن احساسات را تجربه کنند (نقره کار، ۱۳۸۹).

بطور کلی هنرها به سه نوع هنرهای مصور مانند نقاشی، پیکرتراشی، معماری و هنرهای مصوت مانند موسیقی و ادبیات و هنرهای صنعتی مانند اسباب خانه و تزیینات شهری تقسیم می‌شوند.

در هر جامعه ای مجموعه ای از رفتارهای اجتماعی یا فرهنگی که میان افراد و طبقات مختلف یک جامعه برقرار می‌شود هر کدام بنا بر فرهنگ آن جامعه به طبقه خاصی از هنر تعلق دارند. در برخی از جوامع مانند جوامع قبیله ای، گاه هنر رابطه محکمی با اصول فرهنگی و اجتماعی برقرار می‌کند که هنر ویژه آن جامعه معرف بسیاری از ارزش های فرهنگی و اجتماعی آن‌ها می‌شود. نمونه بارز آن را می‌توان موسیقی های محلی دانست (معین الدینی و همکاران، ۱۳۹۳).

تولستوی می‌گوید: نباید به هنر به چشم وسیله دستیابی به لذت نگاه کنیم، بلکه باید هنر را یکی از اسباب حیات بشری بشناسیم، وقتی به زندگی این چنین نگاه کردیم در نتیجه هنر را یکی از وسایل ارتباط میان انسان‌ها می‌دانیم (نقره کار، ۱۳۸۹).

آثار هنری ریشه در زندگی اجتماعی مردم دارند و در بیشتر موارد انعکاس روحیه ها، استعدادها و آرمان های آن‌ها هستند. در هر جامعه ای آثار هنری، ارتباطی قدرتمند میان جامعه، فرهنگ، تاریخ و دیگر دیدگاه های مختلف زندگی اجتماعی انسان‌ها را ارائه می‌کند و عرصه های وسیعی از مطالعات فرهنگی و اجتماعی را عرضه می‌دارد (معین الدینی و همکاران، ۱۳۹۳).

ریچارد ولهیم هنر را نیز شکلی از زندگی می‌داند. به نظر او «شکل زندگی» مجموعه پیچیده ای است از عادت‌ها، تجربه‌ها، مهارت‌ها که زبان با آن همبسته است و بدون آنها نمی‌تواند عمل کند. امور هنری برجسته ترین، مؤثرترین و استوارترین گونه فعالیت های فرهنگی است. ذهن آدمی تاثیر یک پیام و مطلب اخلاقی، که از طریق یک قالب هنری مانند نمایش فیلم و یا صورت

های دیگر هنری ارائه می شود را بیشتر از عرضه آن پیام و مطلب در یک قالب دیگر ارزیابی می کند. به همین دلیل شاخص ترین ارکان مراکز فرهنگی را، فضاهای اجرای نمایش و نمایشگاه های مختلف هنری تشکیل می دهند (بی آزار، ۱۳۹۰).

۲-۴ معماری

معماری نیز مانند انواع دیگر هنرها و تولیدات انسانی، علاوه بر شکل ظاهری خود دارای جنبه ای معنوی نیز می باشد که در جهت پاسخ به نیازهای انسان (مادی و معنوی) طراحی و ساخته شده است (نقی زاده، ۱۳۸۱). پس بنابراین معماری فقط ساختمان سازی نیست بلکه از همان عناصری تشکیل شده که در موسیقی، شعر، ادبیات و نقاشی وجود دارد (نقره کار، ۱۳۸۹).

۲-۵ رابطه هنر، فرهنگ و معماری

ادبیات، هنر، مذاهب، عرف، سنت و ... نمود روح فرهنگ یک ملت است و از میان آن ها هنر و در میان انواع هنر، معماری به عنوان یکی از اساسی ترین عناصری است که درعین برآوردن نیاز انسان به سر پناه، رابطه ای عمیق با فرهنگ برقرار می سازد (حسینخانی، ۱۳۹۴).

یکی از بارزترین نمادهای فرهنگی کشور ما معماری است (امیری و همکاران، ۱۳۹۳). نوع معماری و نوع فضاهای تشکیل دهنده یک شهر از عوامل اصلی فرهنگی است (فنی، ۱۳۸۳).

معماری از فرهنگ برخاسته و پدید آمده و فرهنگ بر معماری اثر بخشیده و به آن شکل و فرم می دهد و به علاوه فرهنگ به صورت غیرمستقیم یکی از پایه های اساسی زندگی انسان ها می باشد (بهشتی، ۱۳۷۸). به همین دلیل سبک معماری هر عصر بازتابی از فرهنگ و هنر آن تلقی می شود و با تحولاتی که در دیگر عرصه های زندگی و هنر رخ می دهد، متناسب است و هر سبک جدید معماری با سنت ها و آیین های سبک پیشین پابرجا است (حسینخانی، ۱۳۹۴).

معماری و فرهنگ بر یکدیگر اثر متقابل دارند: الف -معماری می تواند کالبدی برای مجموعه فرهنگی باشد که در آن فعالیت های فرهنگی انجام می گیرد. به عنوان مثال فرهنگسرا به عنوان معماری بر رواج و ارتقاء فرهنگ اثر می گذارد. ب -کالبد معماری میتواند از فرهنگ آن جامعه تاثیر بگیرد. مانند معماری خانه های سنتی ایران که پنج اصل مردم واری، نیارش، درون گرایی، پرهیز از بیهودگی و خودبسندگی در آن ها دیده می شود که ریشه در فرهنگ ایرانی دارد (امیری و همکاران، ۱۳۹۳).

اگر حضور معماری در زندگی یک عصر کم شود، این کمبود به زبان و فرهنگ هم منتقل می شود و اگر زبان و فرهنگ از وجود معماری خالی شود، مانع ورود به معماری آینده و درک معماری گذشته می شود. برای بازگشت به معماری گذشته و برای ورود به معماری آینده باید از درون معماری حال عبور کنیم. یکی از عمده ترین سمبل های فرهنگی کشور ما معماری است که از نمادهای اصلی فرهنگ و تمدن ماست (نوروزی و شایسته، ۱۳۹۲).

۲-۶ منابع فرهنگی

منابع فرهنگی را می توان به صورت موارد زیر ارائه کرد:

- فعالیت های هنری و رسانه ای
- گنجینه تولیدات محلی و صنایع دستی
- محیط طبیعی و انسان ساخت (فضاهای باز و عمومی)
- میراث فرهنگی شامل گویش های محلی، باستان شناسی و خوراک شناسی
- فرهنگ های حرفه ای شغلی، اقلیت های قومی و جوانان
- تنوع و کیفیت خرده فروشی، اوقات فراغت، فرهنگ خوردن و آشامیدن (بیانچی، ۱۳۸۰).

۲-۶-۱ انتقال فرهنگ

انتقال فرهنگ از طریق خواندن در فضاهایی همچون کتابخانه ها، انتقال دانسته های دیدنی از طریق نمایش آثار فرهنگی - هنری در فضاهایی همچون موزه ها و گالری ها و انتقال فرهنگ دیداری و شنیداری در فضاهایی چون سینماها، آمفی تئاترها و صورت می گیرد. اگر چه امروزه وسایل ارتباط جمعی همچون تلویزیون و رادیو یکی از عوامل انتقال فرهنگ محسوب می شوند، اما بسیاری از کارهای فرهنگی فقط در فضاهای خاص و در تماس با محیط و سایر افراد شکل می گیرد به گونه ای که امروزه سینماها، کتابخانه ها و تئاترها زیر مجموعه یک فضای شهری شده و بدون آن شهر دچار خلا فرهنگی می شود (اخوان ورنوسفادرانی، ۱۳۹۶).

۲-۷ فرهنگ و ارتباط

ارتباط تبادل نظر، تفکر و عقیده بین افراد است. جوامع بر اثر ارتباطی که با هم برقرار می کنند از فرهنگ هم تاثیر می گیرند. ارتباطات نتیجه فرهنگ و فرهنگ تعیین کننده ساختار، اساس، فضا و زمینه ارتباطی است که صورت می گیرد. هیچ فرهنگی بدون ارتباطات قادر به جاودانگی نیست. مکان فیزیکی که ارتباط در آن صورت می گیرد، بر عملکرد و نتیجه ارتباطات (چه از نظر فنی و چه از نظر احساس روانی) اثر می گذارد. برای نمونه جنبه های فنی و آکوستیک و شرایط بصری می تواند میزان فهم و درک را افزایش یا کاهش دهد.

در ارتباطات میان فردی بیشتر از فضاهایی استفاده می شود که اختلافات سمعی و بصری آن اندک است و افراد می توانند روی شیوه و روال ارتباطات متمرکز شوند. گرچه این مساله عقلانی است که کم بودن سر و صدا بر کارایی ارتباطات می افزاید ولی نمی توان آن را به عنوان قاعده و مقررات برای ارتباطات پذیرفت. بعضی مکان ها، فعالیت ها یا اجتماعات با وجود عدم تناسب محیط، ارتباطات را افزایش می دهد. بعضی مکان های عمومی که می توان آن ها را مکان های تعاملات اجتماعی

در نظر گرفت، موجب تشویق افراد به ارتباطات می شود. مکان هایی مانند تریا، مغازه، باشگاه اجتماعی، ایستگاه اتوبوس، اتاق انتظار و اتاق نشیمن چنین هستند. بعضی مکان ها مانند سالن اجتماعات، مسجد، سالن سخنرانی و تئاتر به سبب اندازه، نوع ساختمان و عملکردشان، ارتباطات را به روندی یک طرفه تبدیل می کنند. بنابراین انتخاب مکان با هدف، شکل و شیوه ارتباطات پیوند دارد (بی آزار، ۱۳۹۰).

۸-۲ فرهنگ و آموزش

فرهنگ پذیری از دو روش علم و هنر امکان پذیر است و روش انتقال فرهنگ در جوامع، از طریق تعلیم و تربیت و از طریق مشاهده و معاینه است.

با توجه به فرهنگ جامعه تعلیم و تربیت یعنی انتقال میراث فرهنگی. محیط آموزشی نقش انتقال دهنده میراث فرهنگی و ترجمه و تفسیر فرهنگ جامعه را به عهده دارد. کمک در درک فرهنگ جامعه، راهنمایی برای رشد دادن رفتار، افکار و عقاید از وظایف محیط آموزشی می باشد.

قشر جوان و نوجوان با تغییرات زندگی اجتماعی از میراث فرهنگی دور می شوند و این جریان اختلاف بین افکار و عقاید، احساسات جوان ها و سالمندان ایجاد می کند. تفاوت افکار و عقاید تا حدی اتحاد جامعه را دچار مشکل می کند. بنابراین محیط آموزشی برای حفظ وحدت جامعه و پیشگیری از اختلاف فکری و عقیدتی و ادامه حیات اجتماعی باید کمک کند تا اصول فرهنگی و اجتماعی بهتر درک شود. آموزش و یا تعلیم، روندی است که جامعه تلاش می کند فرهنگش را به همگان انتقال دهد و یک روند ارتباطی یک طرفه می باشد. ارتباط بین فرهنگ و آموزش دارای دو گونه است. در گونه اول حالتی است که فرهنگ به نهایت رسیده و به ذهن های جوان تر منتقل می شود. گونه دوم حالتی است که فرهنگ در مرحله ای از فرآیند توسعه است و ذهن های جوان تر تربیت می شوند تا هم آن را بپذیرند و هم اصلاحش کنند (بی آزار، ۱۳۹۰).

۹-۲ فرهنگ و معماری بومی

به معماری که از فرهنگ تاثیر گرفته و در ارتباط با آب و هوا، فرهنگ و مصالح ساختمانی آن منطقه خاص شکل می گیرد، معماری بومی گفته می شود (پرهیزکار، ۱۳۸۲). حیات مرکزی در معماری ایرانی یکی از الگوهای انسجام یافته و نظام مند است که در زبان الگوی معماری سنتی دیده می شود. این نوع معماری در شرایط خاص رفتاری و اقلیمی بالاخص در شهرهای کویری ایران مشاهده می شود. در این فضا خاطرات جمعی اهالی خانه و محرمیت خاص ایرانی به همراه آداب و رسوم ارزشمند آشکار می شود (محمودی نژاد، ۱۳۸۱). از دیگر مولفه هایی که در زبان الگوی معماری سنتی دیده میشود درونگرایی، مرکزیت، هندسه است که درونگرایی با توجه به فرهنگ، نوع زندگی، آداب و سنت ها، مسائل محیطی و اقلیمی صورت گرفته است. مرکزیت نیز که میتواند چیزی به غیر از حیات مرکزی باشد باعث انتظام تمام فعالیت ها بوده است (دیبا، ۱۳۹۶). این فرهنگ ها به علاوه تاثیر بر جنبه های زندگی فردی و اجتماعی، از ملتی به ملت دیگر و از شهری به شهر دیگر قابل انتقال هستند (بهشتی، ۱۳۷۸).

۱۰-۲ فرهنگ و طبیعت

احترام به طبیعت ریشه عمیق فرهنگی دارد و تفاهم بین انسان، معماری و طبیعت در معماری سنتی ایران کاملا نمایان و روشن است. وجود عناصر طبیعت به گونه های مختلف در معماری های اصیل ایرانی با دیدن درختان و پرندگان، آرامش، سرزندگی و تجربه های خوشایندی برای افراد فراهم می نمود (دیبا، ۱۳۹۶). مردم با حضور در این فضاها می توانند از یکنواختی زندگی در شهرها رها شوند و طبیعت را از نزدیک احساس کنند. پوشش گیاهی مزایای محیطی خیلی مهم دیگری مانند خنکی هوا دارند.

۲-۱۱ نظام فرهنگی و رفتار اجتماعی

نظام فرهنگی و روابط اجتماعی متصل به هم می باشند. از یکسو پایداری روابط اجتماعی موجب استحکام ارزش ها و قوانین می شود و از سوی دیگر فرهنگ، اسباب و طریقه شکل گیری روابط اجتماعی را معین می کند (محسنی، ۱۳۸۰).

انسان ها در جامعه رفتار اجتماعی دارند و آن در واقع نشانه از یک فرهنگ است. بنابراین به میزانی که فرهنگ اصیل تر و منطقی تر و با ارزش تر باشد، رفتار اجتماعی به همان میزان فرهنگی تر است. انسان ها با رفتار اجتماعی (لبخند زدن، صحبت کردن، معاشرت کردن و ...) در جامعه به مرحله روابط اجتماعی دست پیدا می کنند. این مراحل پیوسته و گسسته با نظارت فرهنگ انجام می گیرد (انوشه، ۱۳۹۶). ایجاد فرصت های لازم برای شکل گیری بهتر روابط اجتماعی مستلزم وجود فضای کالبدی می باشد و فضای عمومی ظرفیتی عظیم در پاسخ به این وجه از زندگی انسان می باشد (دانشپور و چرخچیان، ۱۳۸۶).

۲-۱۲ نظام فرهنگی و فضای عمومی

فضاهای عمومی، شامل فضاهایی است که برای عموم مردم (افراد با گروه های مختلف اجتماعی از لحاظ سنی، جنسی) قابل دسترس است. این فضاها محل تبادل نظر و به اشتراک گذاشتن افکار و اطلاعات و فضایی برای ایجاد شبکه های اجتماعی می باشند. چنین فضاهایی، مکانی برای به دست آوردن تجربه می باشند، لذا نتیجه چنین تعامل و تجاربی در میان افراد و گروه های مختلف، دریافت حس هویت جمعی، احترام به خود، افزایش مهارت های جمعی و مشارکت اجتماعی خواهد بود (دانشپور و چرخچیان، ۱۳۸۶).

فضاهای عمومی متشکل از فضاهای عمومی خارجی، فضاهای عمومی داخلی و فضاهای خارجی و داخلی نیمه عمومی می باشد.

• فضاهای عمومی خارجی: زمین‌هایی که بین املاک خصوصی قرار دارند، همچنین شامل فضاهای شهری، میدان‌ها، خیابان‌ها، شاهراه‌ها، پارک‌ها، پارکینگ‌ها و غیره می‌شوند. این فضاها توسط عموم مردم قابل دسترس می‌باشد.

• فضاهای عمومی داخلی: این فضاها شامل کتابخانه‌ها، موزه‌ها، تئاتر شهرها، سینماها و ... است. همچنین فضاهایی چون ایستگاه مترو، ایستگاه اتوبوس، فرودگاه و... نیز شامل این فضا می‌شوند.

• فضاهای داخلی و خارجی نیمه عمومی: فضاهایی مانند محوطه دانشگاه‌ها، سینماها، پلازاها، زمین ورزش، رستوران‌ها، مراکز خرید (Carmona, 2012).

۲-۱۲-۱ فضای عمومی موفق

ویژگی‌هایی هستند که افراد با گروه‌های مختلف سنی، جنسی و توانایی، بتوانند خواسته‌های خود را با حضور در این فضاها فراهم کنند. این ویژگی‌ها بسته به نوع کاربری آن فضا متفاوت می‌باشند.

۲-۱۲-۲ فضای فرهنگی به مثابه فضای عمومی

فضاهای فرهنگی به عنوان بخشی از فضاهای عمومی داخلی محسوب می‌شوند (Carmona, 2012). فضای فرهنگی به عنوان مکانی که باعث درک و شناخت افراد از فرهنگ آن جامعه می‌شود، به افراد این توانایی و فرصت را می‌دهد که شماری از خصوصیت‌های فرهنگی آن شهر را که خودشان به آن توجه کمتری داشته‌اند، شناسایی و معرفی کنند. فضای فرهنگی باعث تبادل افکار و عقاید، آرمان‌ها، تقویت و تحکیم حس وحدت و بالا رفتن سطح شناخت و آگاهی و معرفت درباره هویت فرهنگ بومی آن شهر می‌شود. هر مکانی که در آن آداب و رسوم یک ملت و طایفه به نوعی بروز و تجلی پیدا کند را فضاهای فرهنگی می‌نامند (بی‌آزار، ۱۳۹۰).

فضای فرهنگی مکانی مناسب برای ظهور خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها (ابداع زندگی روزمره) (محمدی و ایزدی، ۱۳۹۴)، شکوفایی قابلیت‌های افراد یک جامعه، ارتقا سطح دانش اجتماعی (شیعه، ۱۳۸۰)،

انتخابها (انتخاب اوقات فراغت و فضاهای مناسب برای حضور در فضا)، تعاملات اجتماعی است (محمدی و ایزدی، ۱۳۹۴). در این فضاها باید امکان حضور افراد با نیازها و فعالیت های خاص (گروه های مختلف سنی، جنسی و توانایی) فراهم باشد تا بتوانند خواسته های خود را با حضور در این فضاها تامین کنند (ایزدی و محمدی، ۱۳۹۴).

۲-۱۳ مولفه های کیفی فضاهای عمومی

مطالعات زیادی بر روی فضاهای عمومی انجام شده است. این فضاها دارای مزیت های زیادی برای شهروندان هستند که در اینجا مهمترین مزیت ها را از دیدگاه صاحب نظران این دیدگاه مطرح می کنیم.

۲-۱۳-۱ دیدگاه کارمونا و همکاران

کارمونا و همکاران ۶ وجه مختلف کیفیت های مطلوب فضاهای عمومی را به شرح زیر بیان می نمایند (رفیعیان و همکاران، ۱۳۹۱). این مولفه ها عبارتند از:

۲-۱۳-۱-۱ مولفه کالبدی

عواملی مثل موقعیت، اقلیم، دسترسی، امنیت، آسایش فیزیولوژیکی و ... با کیفیت کالبدی فضاهای عمومی رابطه مستقیم دارد. برای افزایش سرزندگی فضاهای عمومی استفاده از عناصر طبیعی بسیار موثر است (Kaplan & Kaplan، 1998).

۲-۱۳-۱-۲ مولفه ادراکی

بینایی، شنوایی، بویایی و لامسه موثرترین حس ها در درک محیط می باشند. یعنی از طریق دیدن، صدا، بو یا تماس می توانیم آنچه در محیط پیرامونمان نمایان می شود را درک کنیم (Carmona, 2012). یکپارچگی فضا، تناسبات، انعطاف پذیری، ابعاد، هندسه، انعطاف پذیری،

مصالح، محصوریت، فرم، بدنه ها، پیوستگی کالبدی و فضایی، در درک فضا و تأثیر مطلوب بر درک انسان موثر است (پاکزاد، ۱۳۸۴). ادراک انسان از محیطی که اطراف خود ساخته است هم تابع فرهنگ اوست، ولی غالباً به این مطلب توجه کافی نمیشود (بهشتی، ۱۳۸۱).

۲-۱۳-۱-۳ مولفه اجتماعی

از مباحث اصلی ابعاد اجتماعی یک مکان تاثیرات فضا در عملکرد افراد و چگونگی کنترل رفتار شهروندان در محیط است (رفیعیان و همکاران، ۱۳۹۱).

۲-۱۳-۱-۴ مولفه بصری

این حس اطلاعات بیش تری به نسبت حس های دیگر در اختیار قرار می دهد. برای مثال جهت یابی در فضا به صورت بصری انجام می گیرد (Carmona, 2012).

۲-۱۳-۱-۵ مولفه عملکردی (مولفه فعالیت)

وجود عملکردهای متنوع در فضا (حضور فعالیت های تفریحی، حضور فعالیت های متنوع برای همه سنین و غیره).

۲-۱۳-۱-۶ مولفه زمانی

برای طراحی مکان های عمومی باید به زمان استفاده از آن توجه ویژه داشت. به این صورت که در فصل های مختلف و زمان های مختلف شبانه روز امکان استفاده و حضور در آن فضا وجود داشته باشد. مدیریت زمانی از مولفه های موثر در شکل گیری عملکردها است (رفیعیان و همکاران، ۱۳۹۱).

۲-۱۳-۲ مطالعات pps

طبق مطالعات انجام گرفته توسط PPS بر روی قطعات زیادی فضای عمومی در کشورهای مختلف دنیا، به چهار عامل مهم دیگر برای سنجش کیفیت فضاهای عمومی اشاره گردیده است (2009، pps.org).

*دسترسی و ارتباطات

*آسایش و تصویر دیداری

*کاربری ها و فعالیت ها

*اجتماع پذیری

۲-۱۳-۲ دسترسی و وسیله ارتباط

سهولت نفوذ پذیری فیزیکی به ناحیه های مختلف بافت شهری را فراهم می کند (لینچ، ۱۳۵۵). یکی از شاخص های مهم در این قسمت امکان دسترسی مطلوب و ارتباط با کیفیت با سیستم حمل و نقل شهری است. برای تشویق شهروندان و استفاده کننده ها از محیط های طبیعی و سبز باید دسترسی و امنیت این فضاها به بالا ترین حد ممکن افزایش پیدا کند (wooley,2003-Takano,2002).

۲-۱۳-۲ آسایش و تصویر دیداری

پایداری و خوشایندی بصری فضا در جذب مردم به یک فضا و دریافت آسایش ذهنی از آن، مؤثر است و بر اساس این ویژگی مردم آن را جهت تجربه مکان جذاب انتخاب می نمایند (دانش پور و چرخچیان، ۱۳۸۶).

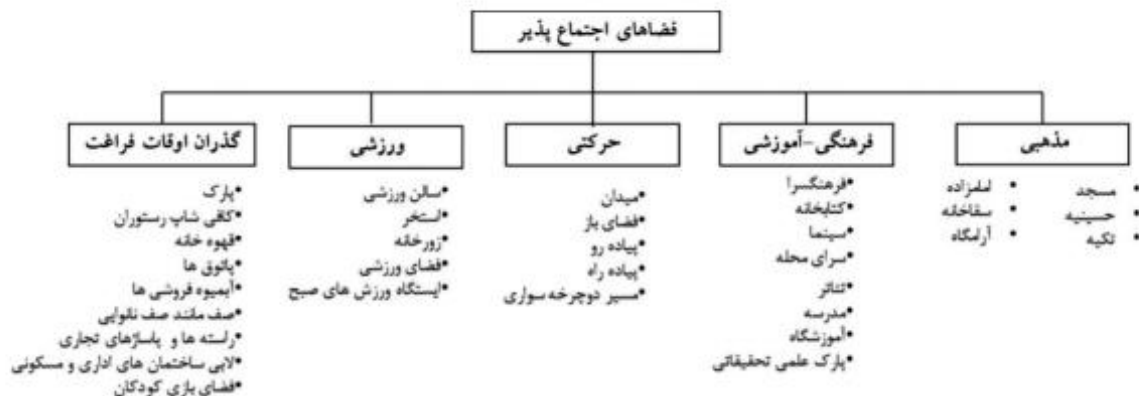
۲-۱۳-۲ عادات و فعالیت

فعالیت های شهری حالت های متفاوتی را دارا می باشند که ما به گزیده ای از آن ها اشاره می نماییم. این فعالیت ها شامل استراحت و نشستن در قسمت هایی با جذابیت بصری بالا، پیاده روی در فضاهای باز شهری ، توقف و استفاده از مکان های تفریحی می باشد (Gel,1987). مطالعات نشان میدهد طراحی فضاهایی برای رخدادهایی مثل هنرهای خیابانی و نمایشهای عمومی که باعث ایجاد ارتباط و پیوند میان شهروندان می شود، جذابیت فضاهای شهری را افزایش میدهند(whyte,1980).

۲-۱۳-۴ اجتماع پذیری

فضاهای اجتماع پذیر باید قابلیت جذب شهروندان و تعاملات اجتماعی آنها با یکدیگر را به وجود بیاورند (حبیب، ۱۳۸۶). همچنین به استفاده کنندگان حس تعلق به فضا را منتقل کند (خستو و سعیدی رضوانی، ۱۳۸۹). بیش تر این فضاها به دلیل هدفی که در اجتماع دارند برای نمونه مکان های آموزشی، که افراد برای آموزش در آن مکان جمع می شوند، باعث به وجود آمدن این آشنایی ها می شوند (حبیب، ۱۳۸۶). فضاهای اجتماع پذیر مردم را از نقاط مختلف شهر به این مکان ها کشانده، فضاهایی که در بازه زیادی از شبانه روز مردم را به سمت خود جذب میکند و شهروندان با علاقه و اختیار در آن جا زمان خود را می گذرانند. در واقع فضاهای اجتماع پذیر باید هم پتانسیل هایی برای جذب شهروندان و هم پتانسیل هایی برای ماندگاری آنها داشته باشند (خستو و سعیدی رضوانی، ۱۳۸۹). مکان های

تجمع می توانند فضاهای به یادماندنی اطراف المان های شهری خاص، آبنماها، المان ها و آثار هنری و یا بناهای یادمانی باشد (لنارد و لنارد، ۱۹۹۳).



تصویر ۲-۲. نمودار نمونه ای فضاهای اجتماع پذیر در ایران (منبع: نقی زاده و قلمبر دزفولی، ۱۳۹۲)

۲-۱۳-۳ دیدگاه یان بنتلی و همکاران

یان بنتلی و همکارانش، در کتاب محیط های پاسخده، هفت معیار را برای ایجاد فضاهای عمومی بیان کرده اند: نفوذپذیری، گوناگونی، خوانایی، انعطاف پذیری، تناسبات بصری، معنای حسی و رنگ تعلق (بنتلی و همکاران، ۱۳۹۲).

۲-۱۳-۳-۱ نفوذپذیری

اولین و مهمترین مؤلفه در طراحی و معماری فضاهاست. از نظر بنتلی، در کنار تعدد مسیرهای دسترسی باید به قابلیت دیده شدن مسیرها نیز توجه داشت، در صورت نادیده گرفتن این قابلیت، تعدد راه ها در مجموعه صرفاً مناسب برای افرادی است که از قبل با آنها آشنایی داشته اند (بنتلی و همکاران، ۱۳۹۲).

–نفوذپذیری بصری

مکان باید از نظر بصری هم نفوذ پذیر باشد. نه تنها برای کسانی که با محیط آشنا شوند، بلکه بتواند

افراد را جذب مجموعه نماید (قره بگلو و دیگران، ۱۳۹۶).

-نفوذپذیری حرکتی

از نکاتی که در طراحی و معماری هر ساختمانی حائز اهمیت است، این است که فضا تبدیل به بنایی بسته و جدا از مجموعه شهری نشود، بلکه باید دقت نمود تا مجموعه مورد نظر با محیط شهری و فرهنگ عمومی آن منطقه آمیخته شود (عسگری پور و کوششگران، ۱۳۸۹).

-دعوت کنندگی

هر فضای شهری دارای ورودی هایی است که افراد از آنها وارد فضا میشوند، بنابراین ورودیها مرکز توجه مفهوم دعوت کنندگی می باشند (معینی فر و شجاعی، ۱۳۹۴).

۲-۱۳-۳ خوانایی

میزان فهم و درک مردم از یک فضا یا بنا، میزان خوانایی آن را مشخص میکند. این مؤلفه خصوصاً برای استفاده کنندگان جدید از فضا بسیار اهمیت دارد (بنتلی و دیگران، ۱۳۹۲).

۲-۱۳-۳ انعطاف پذیری

ترکیب فوق العاده فضاها که بتوان از آن برای مقاصد مختلف استفاده کرد میتواند انتخاب های بیشتری را نسبت به فضاهایی که تنها برای یک هدف طراحی شده اند، به همراه داشته باشد (بنتلی و همکاران، ۱۳۹۲). برنامه فیزیکی منعطف (طالبیان، ۱۳۹۱) با طراحی فضاهای گشوده و باز، به مخاطب این امکان را می دهد که با حرکت در فضا احساس یکنواختی به او القا نشود و هر لحظه احساس تازگی در آن فضای پویا به او دست می دهد (عینی فر، ۱۳۹۲).

۲-۱۳-۴ تناسبات بصری

محیط شفاف برای استفاده کنندگان از نظر فرم و عملکرد، دارای انعطاف پذیری بوده و می توان عنوان

کرد که تناسبات بصری به خوبی در آنها حفظ شده است (قره بگلو و دیگران، ۱۳۹۶).

۲-۱۳-۳-۵ غنای حسی

غنا کیفیتی است که میتواند تجربیات احساسی متنوعی را ایجاد و لذت را بیشتر نماید (قره بگلو و دیگران، ۱۳۹۶).

۲-۱۳-۴ دیدگاه پامیر

پامیر عوامل موثر بر ایجاد یک مکان موفق و سرزنده را اینگونه معرفی می نماید:

موقعیت فضا: جایگاه مکان باید به گونه ای باشد که پذیرای جمع زیادی از افراد باشد.

اندازه فضا: اندازه فضا باید به گونه ای باشد که ظرفیت رویدادهای عمومی و تفریحات جمعی را داشته باشد ولی نه آن قدر بزرگ که محصوریت فضا نادیده گرفته شود.

برنامه ریزی فضا: ایجاد یک فضای زنده و مورد پسند مردم زمانی میسر می شود که در آن مکان برای اکثریت نیازهای مردم برنامه ریزی شده باشد.

طرح فضا: طراحی یک فضا باید ظرفیتش را برای جذب فعالیت ها افزایش دهد. مانند نشیمنگاه مناسب، کاربری منعطف، راحتی و سازگاری (paumier, 2007).

۲-۱۴ اهمیت فضای عمومی برای کودکان و نوجوانان (امنیت)

بازی دارای نقش موثری در ارتقای شخصیت کودکان، از تحصیل، مهارت های اجتماعی تا درک اخلاقی، مهارت های شناختی مانند زبان و فهم و یادگیری مهارت های فیزیکی می باشد (taylor, 1998).

کودکان و نوجوانان به دلیل ترس والدین آنها از جرم غالبا از استفاده پارکها، میدانها و خیابانها توسط

والدینشان منع می شوند (mckay,1998). فضاهای عمومی با کیفیت مطلوب می توانند فرصت هایی برای بازی، تمرین و یادگیری کودکان فراهم کنند (taylor,1998).

۱۵-۲ نتیجه گیری

انتقال فرهنگ از طریق خواندن در فضاهایی همچون کتابخانه ها، انتقال دانسته های دیدنی از طریق نمایش آثار فرهنگی - هنری در فضاهایی همچون موزه ها و گالری ها و انتقال فرهنگ دیداری و شنیداری در فضاهایی چون سینماها، آمفی تئاترها و صورت می گیرد.

تعریف مجموعه فرهنگی بستگی به موقعیت طرح دارد و به واسطه تفاوت فرهنگی در هر نقطه از جهان طراحی مجموعه فرهنگی متفاوت می باشد. انواع فضاهای فرهنگی شامل موزه ها، سینماها، نمایشگاه ها، کتابخانه ها، فرهنگسراها، سراهای محله و ... است.

در فضاهای فرهنگی باید امکان حضور افراد با نیازها و فعالیت های خاص (گروه های مختلف سنی، جنسی و توانایی) فراهم باشد تا بتوانند خواسته های خود را با حضور در این فضاها تامین کنند. فضاهایی که حرکت و سرزندگی داشته باشند و بستر شکل گیری ارتباطات و تعاملات اجتماعی فراهم باشد. فضاهایی که مردم بیایند و بمانند.

فضاهای فرهنگی به عنوان بخشی از فضاهای عمومی داخلی محسوب می شوند.

جدول ۱-۲. اصول موثر در طراحی مراکز فرهنگی (منبع: نگارنده)

مؤلفه های کیفی	معیار	هدف
	نفوذ پذیری	نفوذ پذیری حرکتی
		نفوذ پذیری بصری

دعوت کنندگی		مولفه کالبدی
موقعیت مکان - اندازه مکان - برنامه ریزی مکان - طرح مکان	موقعیت	
آسایش روانی - آسایش فیزیکی	آسایش	
ارتباط با اقلیم و فرهنگ (حیاط مرکزی، سقف گنبدی یا شیبدار و غیره)	معماری بومی	
در برابر جرم و جنایت	امنیت	
ترکیب فضا با محیط	عناصر طبیعی	
	یکپارچگی فضا، ابعاد، تناسبات	مولفه ادراکی
ترکیب قدرتمند فضاها برای استفاده های مختلف	انعطاف پذیری	
	فرم، هندسه، مصالح	
شفافیت جداره ها	بدنه ها	
	ارتباطات اجتماعی	مولفه اجتماعی
مکان های تفریحی فعالیت ورزشی فضاهایی جهت نشستن وقوع رویداد های خاص (نمایش های خیابانی، هنرهای عمومی) امکان حضور افراد متنوع (از لحاظ سن و جنس)	عادات و فعالیت ها	مولفه عملکردی) مولفه فعالیتی)

	فعال بودن مجموعه در تمامی ساعات	مولفه زمانی
--	---	-------------

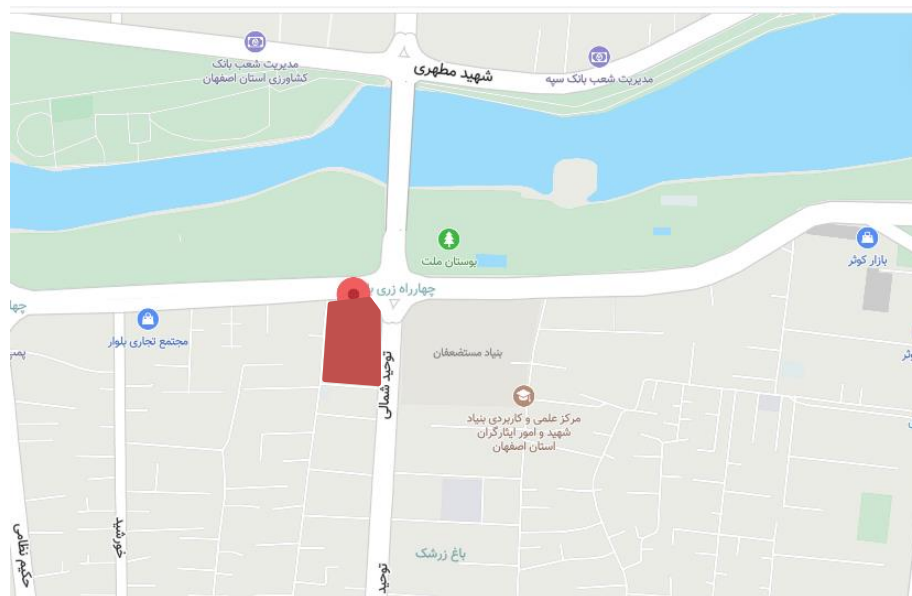
فصل ۳: نمونه موردی

۳-۱ مقدمه

نمونه موردی ایران فرهنگسرای فرشچیان در اصفهان و فرهنگسرای نیاوران در تهران و نمونه موردی خارج از ایران مجموعه فرهنگی حیدر علی اف در کشور آذربایجان و مجموعه سینمایی بوسان در کشور کره می باشد.

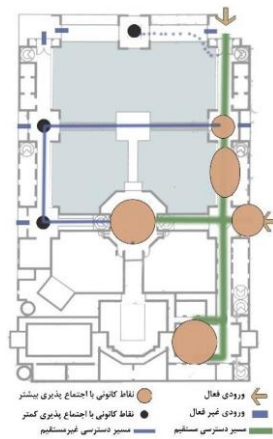
۳-۲ فرهنگسرای فرشچیان (نمونه ایرانی)

مرکز فرهنگی سینمایی اصفهان، در مکانی با مساحت ۱۰ هزار متر مربع کنار رودخانه زاینده رود در یکی از محله های اصفهان که با بافت نسبتاً جدید ساخته شده است، قرار گرفته است. طبق نقشه سایت این فرهنگسرا دارای چند ورودی (فعال و غیرفعال) می باشد. این مجموعه شامل فضای نمایشگاهی، فضای نمایشی، فضای تجاری، فضای آموزشی و خدماتی- رفاهی می باشد.



تصویر ۳-۱. موقعیت قرارگیری در چهارراه زری بافی روبه روی رودخانه زاینده رود

(منبع: www.googlemap.com)

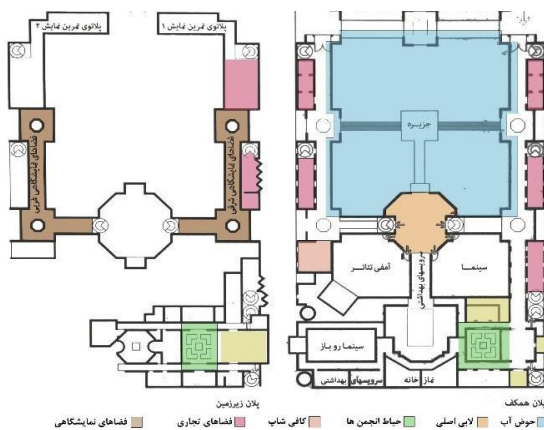


تصویر ۳-۲. موقعیت فضاهای اجتماع پذیر نسبت به ورودی های بنا و مسیرهای دسترسی

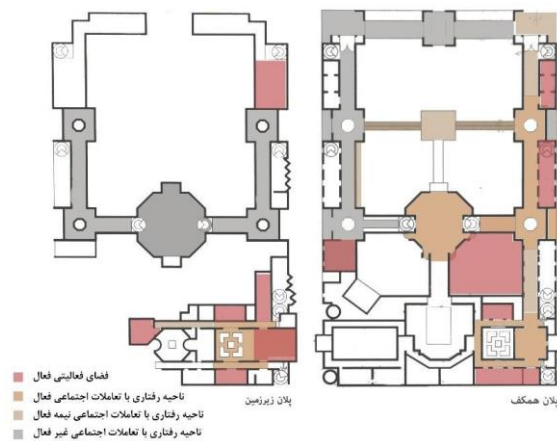
(منبع: www.docplayer.net)

۳-۲-۱ شاخص های طراحی

همانطور که در نقشه نیز دیده می شود فضاهای تجاری در لبه سایت قرار گرفته است. لابی اصلی با هندسه هشت ضلعی در مرکز قرار گرفته و نقطه شروع حرکت بازدیدکنندگان است. با مشاهده در نقشه فرهنگسرا متوجه شاخص بودن هندسه قوی در مجموعه می شویم.



تصویر ۳-۳. عرصه بندی فضایی در پلان (منبع: www.docplayer.net)



تصویر ۳-۴. موقعیت فضاهای اجتماع پذیر نسبت به فضاهای فعالیتی

(منبع: www.docplayer.net)

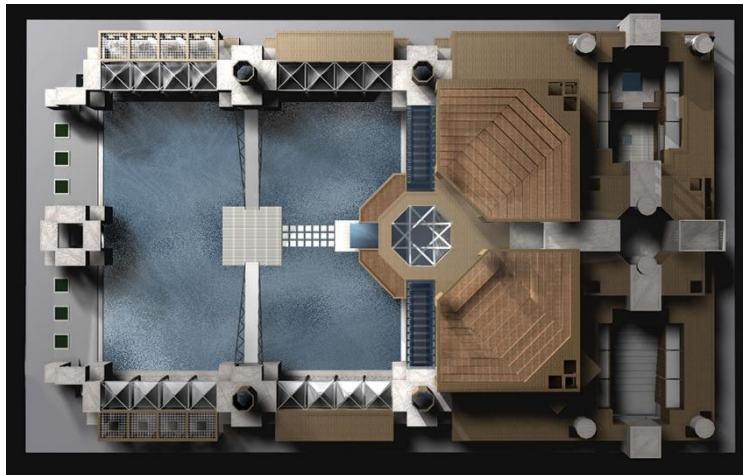
هندسۀ قوی، حضور آب و استفاده از عنصرهای معماری سنتی، افراد را گرد هم می آورد. فضاهای عمومی و نیمه عمومی، ایست و پویا، فضای باز و سرپوشیده خطی و گرد هم آورنده با مقیاس های کوچک و بزرگ و با عملکردهای متنوع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مجموعه را به مکانی پویا تبدیل کرده است (توسلیان، ۱۳۹۲).



تصویر ۳-۵. دید از خیابان به سمت فرهنگسرا (منبع: <https://aoapedia.ir>)



تصویر ۳-۶. دید از سمت فرهنگسرا به خیابان (منبع: <https://aoapedia.ir>)

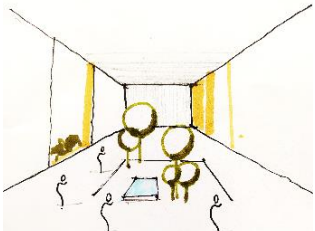
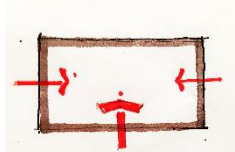


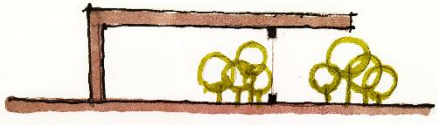
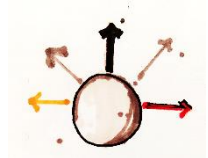
تصویر ۳-۷. دید از بالا و مشاهده هندسه قوی مجموعه (منبع: <https://aoapedia.ir>)



تصویر ۳-۸. استفاده از عنصرهای معماری سنتی (منبع: <https://aoapedia.ir>)

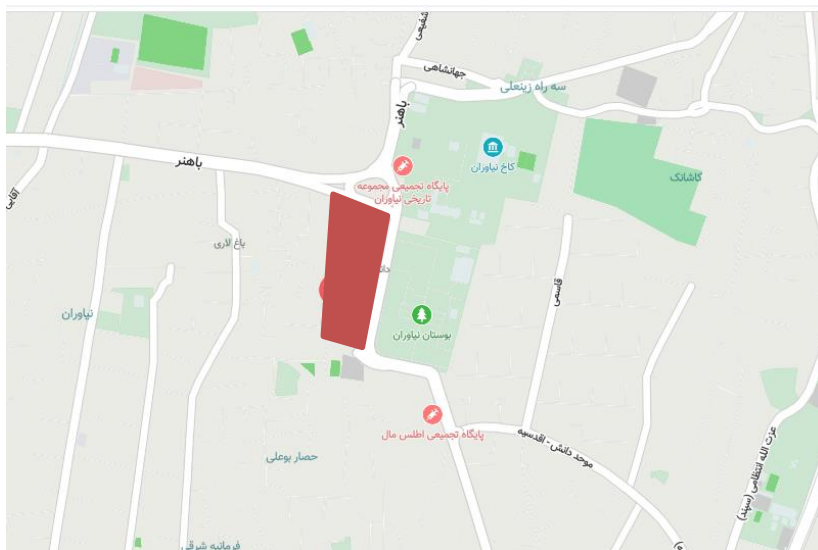
جدول ۳-۱. ایده های طراحی فرهنگسرای فرشچیان (منبع: نگارنده)

به کارگیری عناصر طبیعی نظیر آب و گیاهان، باعث آسایش محیطی و اقلیمی و کانون تجمع و گرد هم آوری افراد می شود.	
-نفوذپذیری مناسب، بنا را به بافت شهری خود متصل می کند (باز بودن ضلع مجاور خیابان برای ورود عابرین) -مکان یابی مناسب ورودی ها در اطراف پروژه	

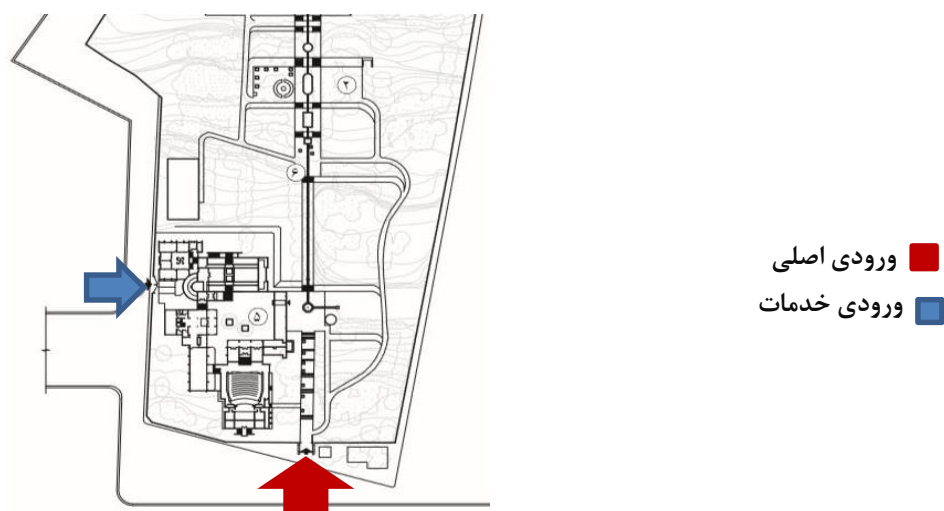
همراه شدن فضا با محیط پیرامون	
استفاده از فضای مرکزی برای نقطه شروع حرکت بازدید کننده -وجود فضاهایی با امکان مکث، توقف و نقاط کانونی	
دید و منظر به سمت عناصر طبیعی (آبنما، درختان و غیره) و پله هایی برای نشستن جهت شکل گیری تعاملات اجتماعی	
دسترسی و خوانایی مسیر رسیدن به فضاها	
-استفاده از فضاهای نیمه باز و باز (حاشیه ای رواق مانند برای نشستن)	
-انجام برخی از فعالیت های آشنا در فضاهای بیرونی. -استفاده از معماری فرهنگی و بومی -نورپردازی و روشنایی در طول شب و روز، چشم انداز متفاوتی را از ساختمان به نمایش می گذارد	

۳-۳ فرهنگسرای نیاوران (نمونه ایرانی)

فرهنگسرای نیاوران در زمینی با مساحت ۲۵۰۰۰ مترمربع ساخته شده است. ورودی اصلی سایت از بخش جنوبی و ورودی خدمات از بخش غربی سایت است. محور اصلی باغ در بخش شرقی سایت قرار گرفته که از این محور وارد حیات مرکزی فرهنگسرا می شویم.



تصویر ۳-۹. موقعیت قرارگیری سایت میدان باهنر شهر تهران (منبع: www.googlemap.com)



تصویر ۳-۱۰. دسترسی های مجموعه (منبع: <https://razheh.com/building>)

۳-۳-۱ شاخص های طراحی

برای ورود به حیاط از زیر قالب سنتی که به شکل سردر ورودی است می گذریم. سر در ورودی این بنا، به صورت متقارن می باشد. این سر در به عنوان پیش ورودی برای دسترسی به در اصلی فرهنگسرا است. عبور از پلی کوتاه، تنها وسیله گذر به حیاط مرکزی است. دسترسی به ساختمان های اصلی از طریق پله صورت می گیرد (مومنی و دیگران، ۱۳۸۶).



تصویر ۳-۱۱. ورود به حیاط مرکزی از زیر قالب سنتی (منبع: <https://razheh.com/building>)

سکوها و گیاهان در دو طرف پله ها باعث راهنمایی مخاطب به سمت ساختمان اصلی می شوند (حسین خانی، ۱۳۹۴).

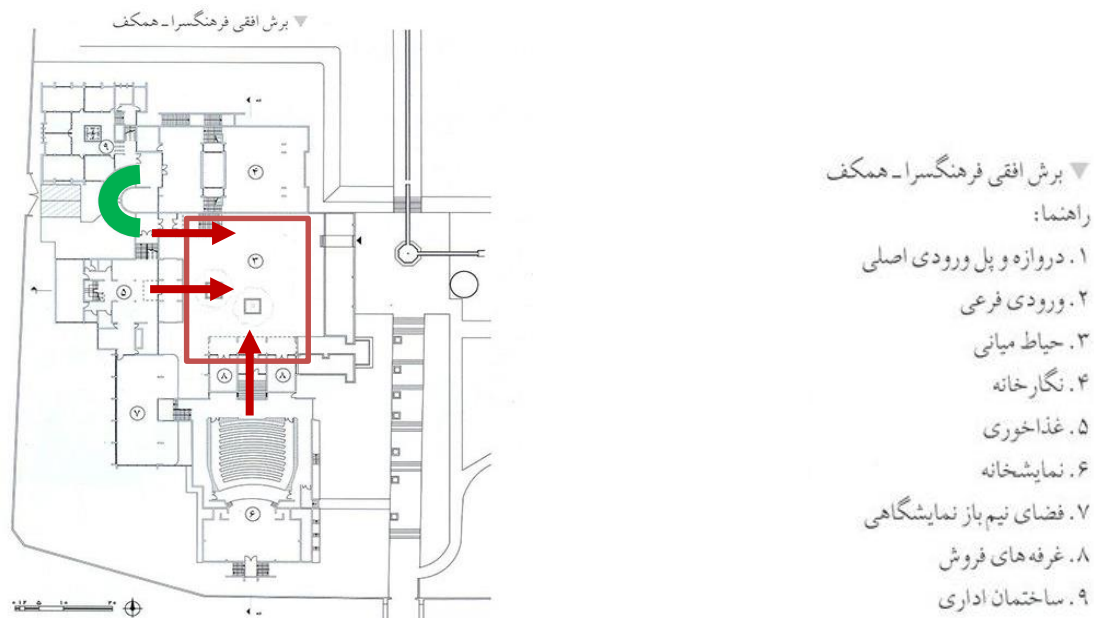


تصویر ۳-۱۲. هدایت مخاطب به ساختمان اصلی به وسیله گیاهان و سکوها (منبع: <https://razheh.com/building>)

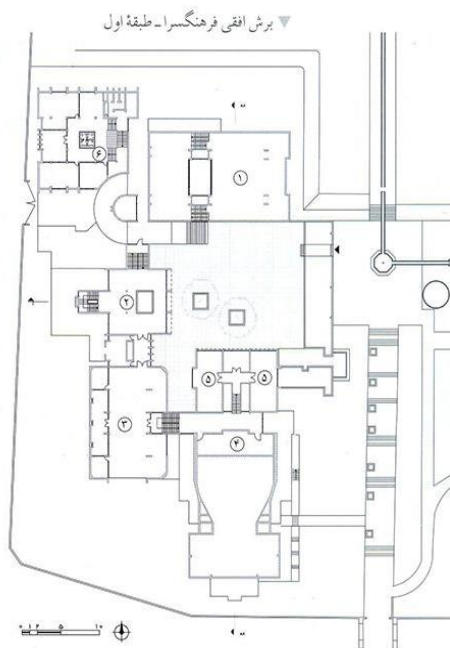
حجم کلی بنا با ارتفاعی حدود ۲ طبقه و با ارتفاع تقریباً یکسان دیده می شود.

فضای داخلی فرهنگسرا شامل سالن اصلی با عنوان تالار نیاوران با ظرفیت ۳۰۰ نفر، سالن گوشه با ظرفیت ۱۰۹ نفر، کتابخانه تخصصی هنر، نگارخانه، رستوران و ساختمان اداری است. نگارخانه دارای سه سالن است (حسین خانی، ۱۳۹۴).

همانطور که مشاهده می کنیم کل درهای ساختمان رو به حیاط مرکزی باز می شود یعنی مجموعه گرد حیاط تشکیل شده است و این نشان دهنده درونگرا بودن مجموعه است. حیاط مرکزی از باغچه ها و درختان و آبنا تشکیل شده است.



تصویر ۳-۱۳. پلان طبقه همکف فرهنگسرای نیاوران (منبع: <https://razheh.com/building>)



برش افقی فرهنگسرا - طبقه اول

راهنما:

۱. نگارخانه

۲. غذاخوری

۳. کتابخانه

۴. اتاق پروژکسیون نمایشخانه

۵. کارگاه تعلیم نقاشی

۶. ساختمان اداری

تصویر ۳-۱۴. پلان طبقه اول فرهنگسرای نیاوران (منبع: <https://razzeh.com/building>)

در نمای بیرونی فرهنگسرا اصولاً روزنه‌ها کم هستند. اجزای مختلف ساختمان به گونه‌ای در کنار هم قرار گرفته‌اند که حجم‌های بسته‌تر و کم‌روزنه‌تر در کنار باغ و احجام بازتر و پرمنفذتر در لایه‌های داخلی ساختمان است و به فرهنگسرا کیفیتی درونگرا بخشیده است (مومنی و دیگران، ۱۳۸۶).

۳-۲-۳ قرارگیری فضاها

بخش نمایش در قسمت جنوبی ساختمان و در طبقه اول قرار گرفته است.

کتابخانه از دو طبقه تشکیل شده است. در طبقه همکف فضای نیم باز نمایشگاهی و در طبقه اول کتابخانه قرار گرفته است. این بخش، با ساختمان نمایشخانه ارتباط عمودی دارد و در بخش غربی ساختمان دایر شده است.

غذاخوری در میان دو بخش نمایشی و نگارخانه قرار گرفته است. قبل از ورود به نگارخانه یک هشتی وجود دارد که هم به رستوران و هم به کتابخانه راه دارد. برای ورود به نگارخانه از یک راهروی چرخشی، برای هدایت مخاطب به سمت جلو استفاده شده است. چرخشی بودن راهرو باعث شده تا فاصله راهرو تا قسمت اداری کمتر احساس گردد (حسین خانی، علی، ۱۳۹۴). نگارخانه از ۵ نیم طبقه تشکیل شده

که از ۳ نیم طبقه آن به عنوان سالن اصلی استفاده می شود (مومنی و دیگران، ۱۳۸۶).

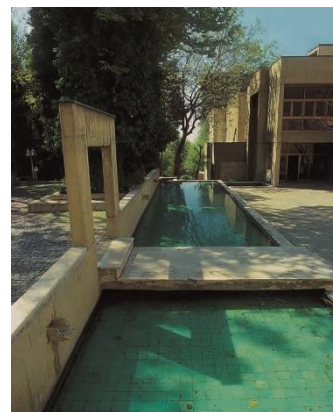


تصویر ۳-۱۵. نگارخانه فرهنگسرای نیاوران (منبع: حسینخانی، ۱۳۹۴)



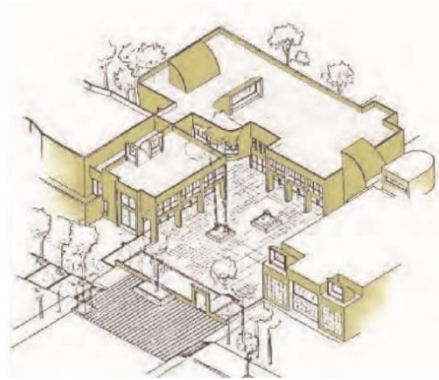
تصویر ۳-۱۷. ساختمان نگارخانه فرهنگسرای نیاوران
(منبع: <https://razzeh.com/building>)

تصویر ۳-۱۶. ساختمان نمایشخانه فرهنگسرای نیاوران
(منبع: <https://razzeh.com/building>)



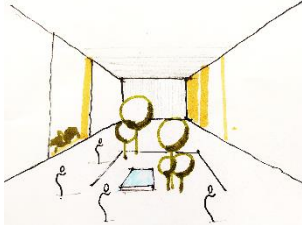
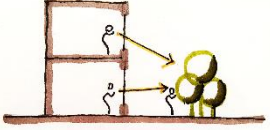
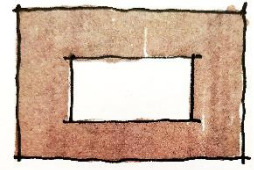
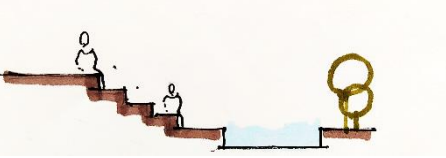
تصویر ۳-۱۹. ساختمان کتابخانه فرهنگسرای نیاوران
(منبع: <https://razzeh.com/building>)

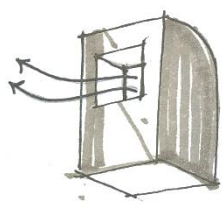
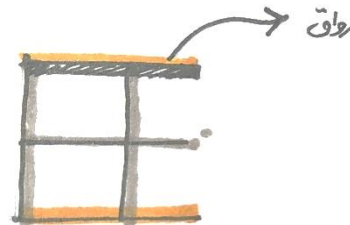
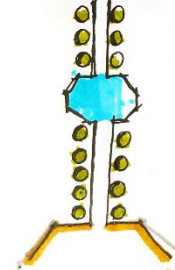
تصویر ۳-۱۸. پل ورود به حیاط مرکزی فرهنگسرای نیاوران
(منبع: <https://razzeh.com/building>)



تصویر ۳-۲۰. پرسپکتیو فرهنگسرای نیاوران (منبع: <https://razheh.com/building>)

جدول ۳-۲. ایده های طراحی فرهنگسرای نیاوران (منبع: نگارنده)

به کارگیری عناصر طبیعی نظیر آب و گیاهان، باعث آسایش محیطی و اقلیمی و کانون تجمع و گرد هم آوری افراد می شود.	
شفافیت بصری جداره ها به سمت حیاط مرکزی	
استفاده از حیاط مرکزی (مرکز محله کوچک)	
دید و منظر به سمت عناصر طبیعی (آبنما، درختان و غیره)	

- استفاده از معماری فرهنگی و بومی (بادگیر و ...) جهت آسایش محیطی و اقلیمی و ...	
- استفاده از فضاهای نیمه باز و باز (حاشیه ای رواق مانند برای نشستن)	
- دعوت کنندگی، پویایی مجموعه و تداوم حرکت پیاده در سایت	

۳-۴ مرکز فرهنگی حیدر علی اف (نمونه خارجی)

مرکز فرهنگی حیدر علی اف در سال ۲۰۰۷، توسط زاها حدید، در کشور جمهوری آذربایجان در شهر باکو طراحی و ساخته شد. مساحت سایت ۱۰۱۸۰۱ متر مربع می باشد (نقی پور، ۱۳۹۷).



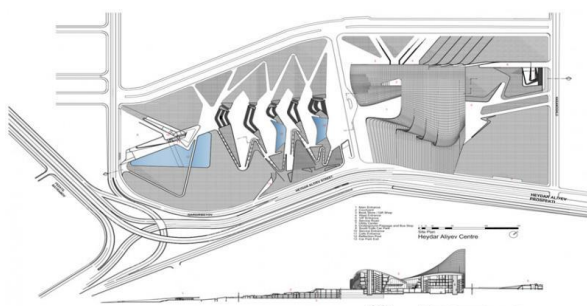
تصویر ۳-۲۱. مرزبندی شفاف سایت مرکز فرهنگی حیدر علی اف (منبع: www.disamag.com)

۳-۴-۱ فضاهای مرکز فرهنگی

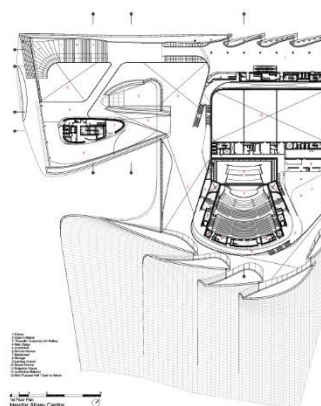
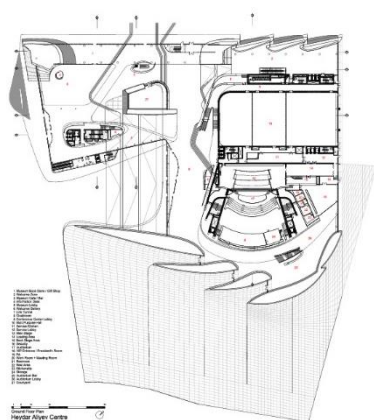
مجتمع باکو شامل سه ساختمان، یک مرکز کنفرانس به همراه سالن اجتماعات و سالن های دیگر، یک موزه و یک کتابخانه است که از طریق فضای داخلی و فضای منحنی وار پوسته بیرونی به هم متصل می شوند (نقی پور، ۱۳۹۷).

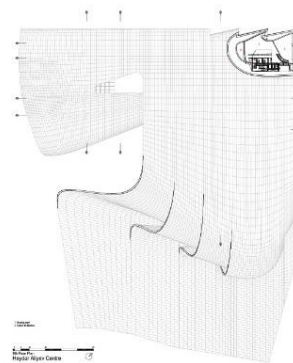
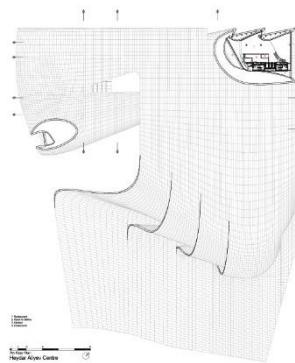
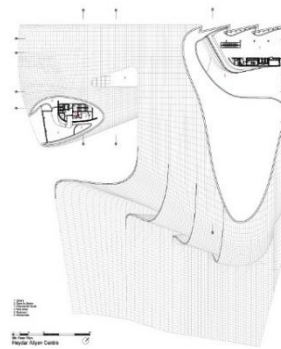
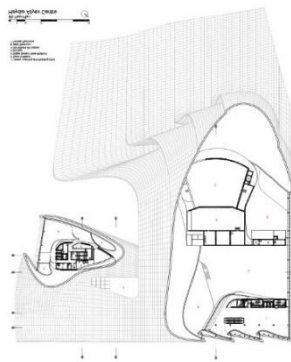
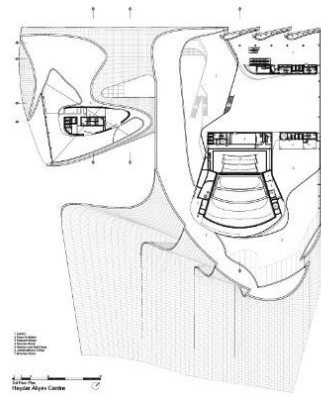
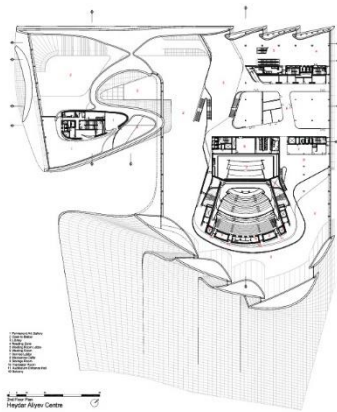
این مرکز فرهنگی شامل یک رستوران و پارکینگ می باشد.

مخاطبین از یک فضای سبز با مسافت طولانی و شیب دار که مسیر زیگزاگی دارد، وارد فرهنگسرا می شوند. طراحی مرکز، ارتباط سیالی را بین محوطه اطراف و داخل ساختمان ایجاد می کند. این مرکز فرهنگی به عنوان بخشی از محوطه شهری باکو در دسترس افراد قرار دارد (نقی پور، ۱۳۹۷).



تصویر ۳-۲۲. سایت شیب دار دارای مسیر زیگزاگی با مسافت طولانی (منبع: www.disamag.com)





تصویر ۳-۲۳. پلان مرکز فرهنگی حیدر علی اف (منبع: www.disamag.com)



تصویر ۳-۲۴. فضای داخلی مرکز فرهنگی حیدر علی اف (منبع: www.disamag.com)

برای بهره گیری از نور طبیعی، کتابخانه مرکز فرهنگی در سمت شمال قرار گرفته و ورودی مخصوص خود را دارد (نقی پور، ۱۳۹۷).

۳-۴-۲ طراحی هندسه و سازه

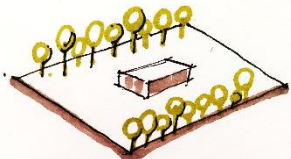
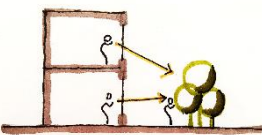
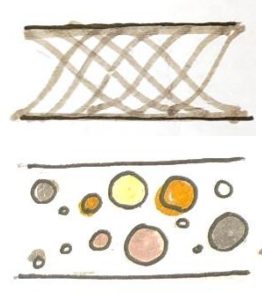
این ساختمان متشکل از دو سیستم اصلی به هم پیوسته است: سازه بتنی، همراه با یک سیستم سازه فضایی. ستون های ساخته شده با مقیاس بزرگ به بازدیدکنندگان این امکان را می دهند تا سیالیت فضای داخلی را به خوبی درک نمایند (نقی پور، ۱۳۹۷).

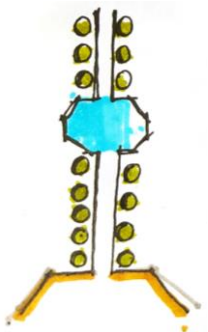


تصویر ۳-۲۵. سازه مرکز فرهنگی حیدر علی اف (منبع: www.disamag.com)

این سیستم، شکل آزادی را به مرکز فرهنگی حیدر علی اف زها حدید بخشیده و باعث صرفه جویی در زمان در طی فرایند ساخت شده است. بتن مسلح، فایبرگلاس و پلی استر تقویت شده به عنوان پوشش ایده آل برای مواد انتخاب شده‌اند؛ زیرا باعث طراحی ساختمان انعطاف پذیری شده اند که در عین حال پاسخگوی نیازهای عملکردی مربوط به موقعیت های مختلف مانند مناطق عبور و پوشش ساختمان نیز هست. از بخش های مهم در مرکز حیدر علی اف طراحی پوسته آن می باشد، که با توجه به هندسه خاص که از توابع گوناگونی شکل گرفته، این پروژه را تحت تاثیر خود قرار داده است (نقی پور، ۱۳۹۷).

جدول ۳-۳. ایده های طراحی مرکز فرهنگی حیدر علی اف (منبع: نگارنده)

-مرزبندی شفاف سایت به وسیله درختان	
-تخلخل فضایی و شفافیت بصری جداره ها و لبه های بیرونی	
-انعطاف پذیری فضا (سازه فضاکار باعث درک سیالیت فضای داخلی)	
- طراحی پوسته، وجود خطوط منحنی، موج دار، خمیدگی ها و شکاف ها هر بیننده ای را به خود خیره میکند.	

- دعوت کنندگی، پویایی مجموعه و تداوم حرکت پیاده در بنا	
نفوذپذیری مناسب، بنا را به بافت شهری خود متصل می کند	
- نورپردازی و روشنایی در طول شب و روز، چشم انداز متفاوتی را از ساختمان به نمایش می گذارد	

جدول ۳-۴. مساحت عرصه های مجموعه فرهنگی حیدر علی اف (منبع: نگارنده)

مجموعه فرهنگی حیدر علی اف			
عرصه	فضا	تعداد	مساحت
عرصه فرهنگی و آموزشی	لابی موزه	۱	۶۷۰
	موزه و فروشگاه کتاب	۱	۸۰۰
	کتابخانه	۴	۲۷۱۱
	گالری دائمی	۲	۷۸۳
	یادگیری و خواندن	۱	۶۹۸

۸۳۴	۱	گالری هنری موقت	
۷۰۰	۱	لابی مرکز کنفرانس	عرصه نمایشی
۳۲۷	۱	سن اصلی	
۸۸۶	۱	تالار کنفرانس	
۳۴۰	۱	حائل سالن	
۴۵۵	۱	لابی مرکز کنفرانس	
۲۰۰	۱	بالکن سالن	
۲۲۹	۲	محل آماده شدن	
۱۷۴	۱	اتاق امنیت	
۶۰	۱	اتاق استراحت	
۱۶۰	۱	اتاق کنترل صدا	
۹۳۸	۳	رستوران	عرصه خدماتی
۳۰۰	۲	آشپزخانه	
۳۰۰	۱	کافه	
۸۹۰	۱	اتاق جلسه	عرصه اداری
۶۳۰	۱	لابی اتاق جلسه	
۶۴۲	۱	سالن قرائت	
۴۲	۱	اتاق ترجمه	

۳۲	۱	اتاق ذخیره سازی	
۴۹۸	۱	دفتر دولت	
۷۰	۱	اتاق خدمات	
۶۶	۱	اتاق شبکه	
۳۸۴۹		ارتباط افقی	عرصه ارتباطی
۲۱۷۹		ارتباط عمودی	
۲۱۱۰۰		وید طبقات	وید
۴۱۵۶۳			مجموع

جدول ۳-۵. برنامه ریزی کالبدی مجموعه فرهنگی حیدر علی اف (منبع: نگارنده)

عرصه	مساحت	درصد
عرصه فرهنگی و آموزشی	۶۴۹۶	٪ ۱۵/۶۶
عرصه نمایشی	۳۵۳۱	٪ ۸/۵۱
عرصه خدماتی	۱۵۳۸	٪ ۳/۷
عرصه اداری	۲۸۷۰	٪ ۶/۹۲
عرصه ارتباطی	۶۰۲۸	٪ ۱۴/۵۳
وید	۲۱۱۰۰	٪ ۵۰/۶۴
مجموع	۴۱۵۶۳	

۳-۵ مرکز سینمایی بوسان^۱ (نمونه خارجی)

در سال ۲۰۰۵ در فستیوال بین المللی فرهنگ و معماری بوسان در کره جنوبی، یک رقابت سازمان یافته طراحی، برای سینمای مرکزی بین المللی بوسان جهت فستیوال بین المللی فیلم (BI FF) برگزار

^۱ منبع : <https://www.arel.ir/fa/News-View-373.htm>

شد. ساخت این بنا از سال ۲۰۰۸ شروع و در سال ۲۰۱۲ به پایان رسید. این ساختمان به عنوان طولانی ترین سقف معلق در جهان نام گرفت.



تصویر ۳-۲۶. سقف معلق مجموعه سینمایی (منبع: <https://www.arel.ir/fa/News-View-373.html>)

کانسپت اصلی این پروژه درباره ی فضای باز و بسته، همپوشانی بخش های خصوصی و عمومی می باشد. هدف این طرح ارائه تقاطع جدید بین فضای عمومی، برنامه های فرهنگی، سرگرمی، تکنولوژی و معماری و خلق یک نقطه عطف پر جنب و جوش در چشم انداز شهری است.



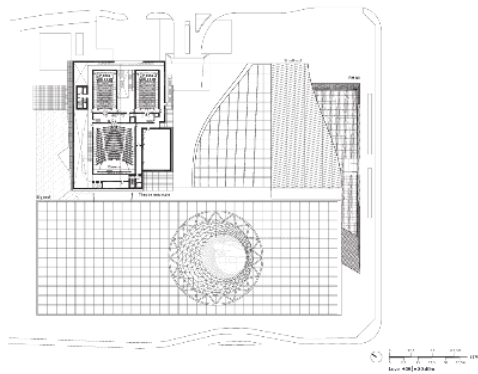
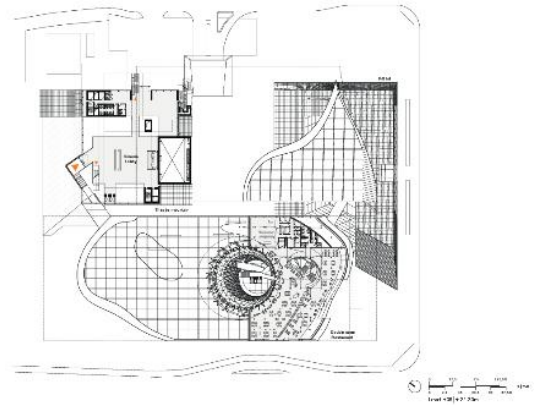
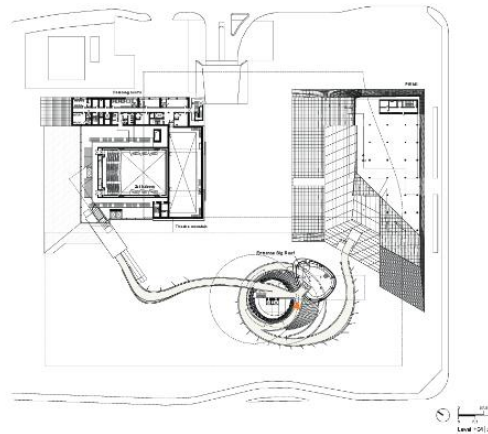
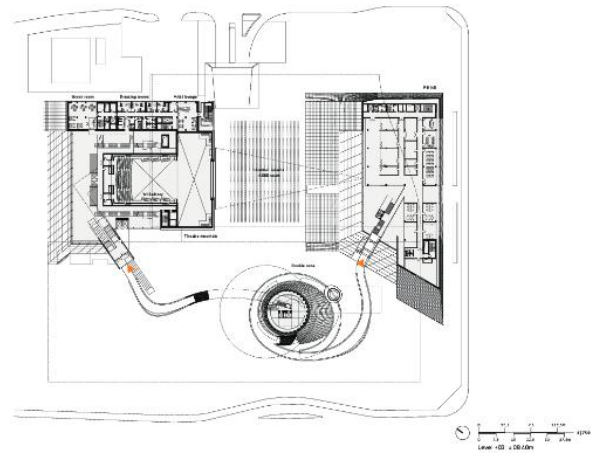
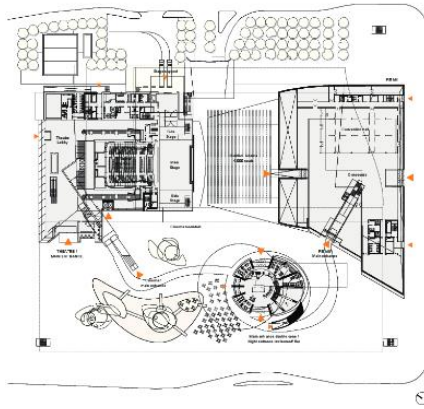
تصویر ۳-۲۷. فضای باز و بسته و ارتباط با شهر (منبع: <https://www.arel.ir/fa/News-View-373.html>)

طرح سقف بنا الهام گرفته از سبک گنبد باروک و رنسانس، که به مانند سقف خانه اسکار نیمر در ریودوژانیرو و همچنین سقف تندیس از لوکوروبوزیه که با یکدیگر به صورت یکپارچه متحد شده اند، می باشد. لامپ های LED در پوشش سقف خارجی بنا به عنوان یک آسمان مجازی، متصل کننده چند منظوره میدان منطقه و فضای عمومی شهری است. نتیجه حاصل شده پاسخ گوی یک فضای در حال تغییر به عنوان یک کاتالیزور شهری برای تحول و تبادل فرهنگی است. سطح روشنایی LED سقف خارجی، فضای نمادین موجدان نسبت به مرکز شهر بوسان بخشیده است. برنامه های هنری متناسب با شهر بوسان توسط روشنایی و نورهای LED، فضای هنرمندانه بصری در شهر ساخته است.



تصویر ۳-۲۸. نمای شب پردیس سینمایی بوسان (منبع: <https://www.arel.ir/fa/News-View-373.html>)

این حرکت گرافیکی در سراسر سقف باعث ایجاد یک فضای شهری پرجنب و جوش نه تنها در شب، بلکه در روز هم قابل مشاهده می باشد. در حالی که سالن سینما در یک ساختمان کوه مانند قرار دارد که فضای عمومی مرکزی بین سینمای خارجی و فضای بزرگ عمومی به اشتراک گذاشته شده است. این فضا به نام فرش قرمز محوطه پذیرش نامگذاری شده است.



تصویر ۳-۲۹. پلان مرکز سینمایی بوسان (منبع: <https://www.arel.ir/fa/News-View-373.html>)

جدول ۳-۶. مساحت عرصه های مرکز سینمایی بوسان (منبع: نگارنده)

مجموعه سینمایی بوسان			
عرصه	فضا	تعداد	مساحت
عرصه نمایشی	لابی		۷۶۸
	سالن تئاتر		۷۰۰
	سن اصلی		۳۶۶
	لابی بالکن اول		۲۴۷
	بالکن اول		۱۸۰
	لابی بالکن دوم		۲۴۰
	بالکن دوم		۱۸۰
	لابی سینما		۷۷۶
	سینما ۲۰۰ صندلی	۲	۶۰۰
	سینما ۴۰۰ صندلی		۶۵۰
	سالن چند منظوره		۳۳۵
	پشتیبانی نمایشی		۵۸۶
	اتاق استراحت بازیگران		۱۰۹
	اتاق تعویض لباس		۸۹۸
	سالن اجتماعات		۷۹۶
	پشتیبانی سالن		۲۵۰
	رستوران و بار	۲	۳۳۸۲
	پشتیبانی رستوران		۲۴۹
	آموزشی		۱۹۸۶
	ارتباط افقی		۲۳۷۱
	ارتباط عمودی		۸۲۰
مجموع			۱۶۴۸۹

جدول ۳-۷. برنامه ریزی کالبدی مرکز سینمایی بوسان (منبع: نگارنده)

عرصه	مساحت	درصد
عرصه نمایشی	۷۶۸۱	٪ ۴۶/۵۸
عرصه خدماتی	۳۶۳۱	٪ ۲۲/۰۲

عرصه آموزشی	۱۹۸۶	٪ ۱۲/۰۴
عرصه ارتباطی	۳۱۹۱	٪ ۱۹/۳۵
مجموع	۱۶۴۸۹	

۳-۶ نتیجه گیری

با بررسی نمونه های مشابه، می توان به فاکتورهایی برای طراحی دست یافت:

- به کارگیری عناصر طبیعی نظیر آب و گیاهان جهت آسایش محیطی و اقلیمی و کانون تجمع و گرد هم آوری افراد

- نفوذپذیری مناسب جهت همراه شدن بنا با محیط پیرامون

- مکان یابی مناسب ورودی ها در اطراف پروژه

- استفاده از فضای مرکزی برای نقطه شروع حرکت بازدید

- وجود فضاهایی با امکان مکث، توقف و نقاط کانونی

- دید و منظر به سمت عناصر طبیعی (آبنما، درختان و غیره) و پله هایی برای نشستن جهت شکل

گیری تعاملات اجتماعی

- دسترسی و خوانایی مسیر رسیدن به فضاها

- استفاده از فضاهای نیمه باز و باز (حاشیه ای رواق مانند برای نشستن)

- انجام برخی از فعالیت های آشنا در فضاهای بیرونی.

- استفاده از معماری فرهنگی و بومی جهت آسایش محیطی و اقلیمی

- نورپردازی و روشنایی در طول شب و روز جهت ایجاد چشم انداز زیبا و خیره کننده

- استفاده از حیاط مرکزی (مرکز محله کوچک)

- دعوت کنندگی، پویایی مجموعه و تداوم حرکت پیاده در سایت

-مرزبندی شفاف سایت به وسیله درختان

-تخلخل فضایی و شفافیت بصری جداره ها و لبه های بیرونی

-انعطاف پذیری فضا (سازه فضاکار باعث درک سیالیت فضای داخلی)

فصل ۴: مطالعات بستر پروژه

۴-۱ مقدمه

ابتدا اقلیم منطقه انتخابی مورد مطالعه می گیرد سپس بستر طرح معرفی می شود، محل قرارگیری آن، همسایگی های آن، عملکرد آنها و تأثیری که بر روی طرح می گذارند و همچنین تحلیل سایت از جنبه های دیگر در این فصل صورت می گیرد.

۴-۲ معرفی منطقه مورد مطالعه از لحاظ اقلیمی

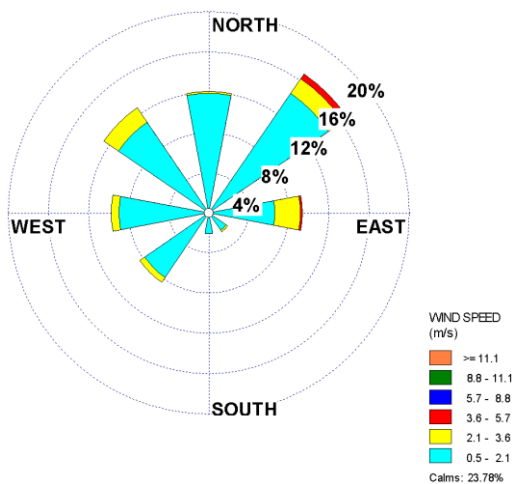
کاشان در ناحیه ی مرکزی ایران قرار گرفته و منطقه ای است که از نظر اقلیمی دارای زمستان های سرد و تابستان های بسیار گرم و خشک می باشد (مطالعه نمایه اقلیمی کاشان، ۱۳۹۴).

۴-۲-۱ رطوبت و بارش

بر اساس آمار بلند مدت (۱۹۶۷-۲۰۱۴)، ماهانه به طور میانگین رطوبت نسبی هوا در شهر کاشان ۴۰ درصد است. میانگین کمترین رطوبت نسبی ۲۷ درصد و میانگین بیشترین آن ۵۶/۴ درصد می باشد. در شهر کاشان تعداد روزهای بارندگی ۴۱ روز در سال می باشد که شامل ۱۸ روز در فصل زمستان، ۱۱ روز در فصل بهار، ۱ روز در فصل تابستان و ۱۱ روز هم در فصل پاییز است. در شهرستان کاشان سالانه به طور میانگین ۵ روز هوا برفی است که بیشترین میزان آن در ماه ژانویه رخ می دهد (مطالعه نمایه اقلیمی کاشان، ۱۳۹۴).

۴-۲-۲ مطالعه گلبادهای سالانه

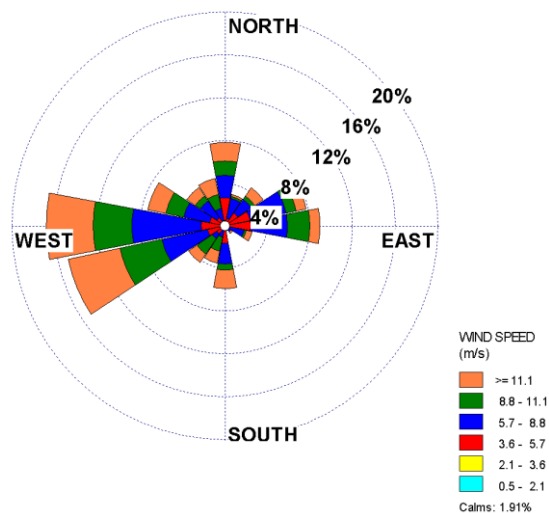
شکل زیر نشان دهنده ی میزان گلبادهای سالانه و فصلی ایستگاه سینوپتیک کاشان در طول سال های ۱۹۶۶-۲۰۰۵ می باشد. با توجه به شکل زیر، حدود ۵۳/۳ درصد از کل ساعات وزش باد را در طول سال شامل می شود.



تصویر ۲-۴.

گلباد سالانه باد غالب کاشان ۱۹۶۷-۲۰۱۴

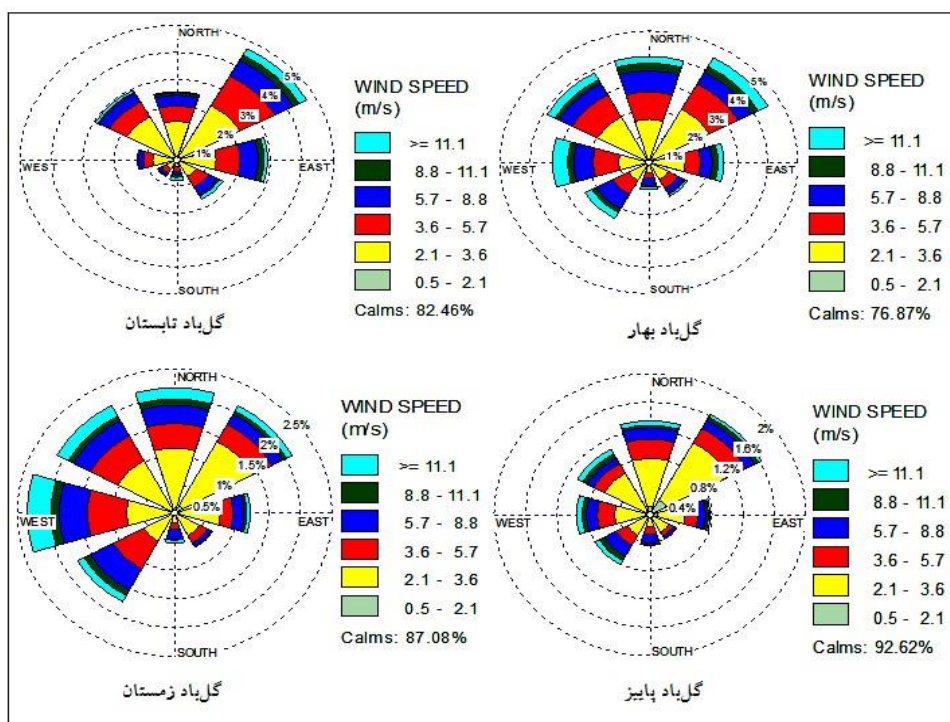
(منبع: نمایه اقلیمی کاشان، ۱۳۹۴)



تصویر ۱-۴.

گلباد سالانه باد حداکثر کاشان ۱۹۶۷-۲۰۱۴

(منبع: نمایه اقلیمی کاشان، ۱۳۹۴)



تصویر ۳-۴. گلبادهای فصلی ایستگاه سینوپتیک کاشان در دوره ی آماری ۱۹۶۶-۲۰۰۵

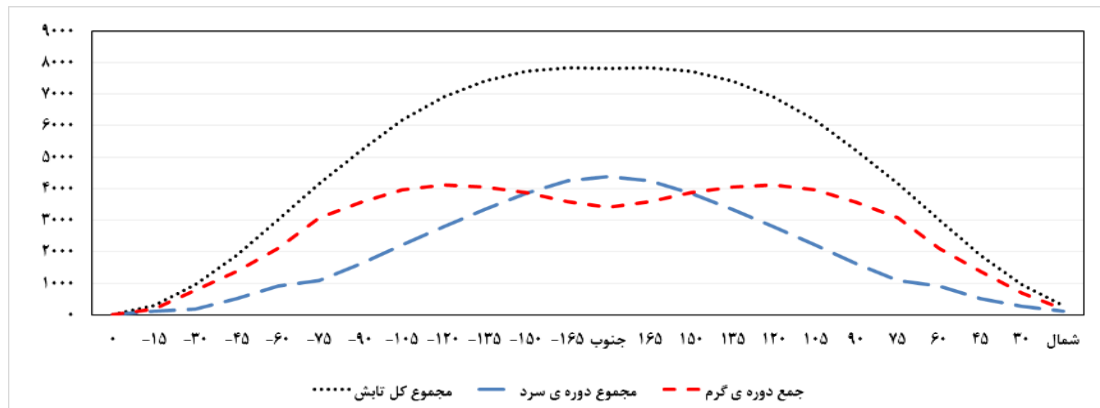
(منبع: مطالعه نمایه اقلیمی کاشان، ۱۳۹۴)

جهت باد غالب در بهار، تابستان و پاییز، شمال شرق و در فصل زمستان، غرب است. با وجود این که در فصل زمستان جهت غالب بادهای فرساینده از سمت غرب است، ولی به دلیل وزش بادهای شدید از سمت شمال شرق، هوای غبار آلود مشاهده می شود. اختلاف دما در شب و روز باعث شده در طول روز جهت وزش باد از شمال شرق به جنوب غرب و در طول شب، برعکس خواهد بود. ترسیم گلباد سالانه کاشان بین ساعات ۶-۱۸ و نیز ۱۸-۲۴ به خوبی نشان دهنده ی این است که بین ساعات ۶-۱۸، جهت باد غالب از سمت شمال شرق و بین ساعات ۱۸-۲۴، جهت باد غالب کاملاً برعکس شده و از سمت جنوب غرب می باشد. در شهرستان کاشان در طول سال جهت وزش بادهای غالب از سمت شمال شرق است. در طول فصل زمستان، جهت وزش بادهای غالب از سمت غرب، در بهار و تابستان و پاییز از سمت شمال شرق می باشد. به طور متوسط ۶ روز از سال همراه با گرد و غبار است که بیشترین میزان آن در فصل بهار رخ می دهد (مطالعه نمایه اقلیمی کاشان، ۱۳۹۴).

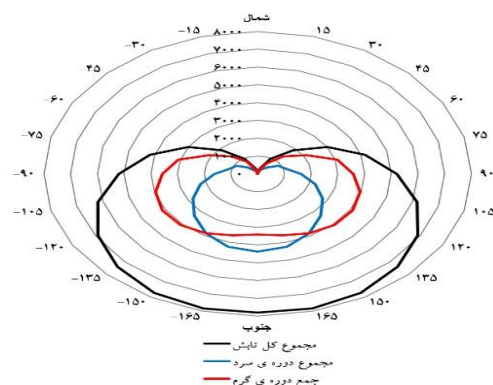
۴-۲-۳ تابش آفتاب

شهر کاشان در غالب ایام سال، گرم و خشک است و ضرورت دارد با تعیین بهترین جهت برای ساختمان از تابش مناسب آفتاب در مواقع گرم و همچنین در مواقع سرد از بیشترین تابش آفتاب استفاده شود. بهترین جهت برای نمای اصلی ساختمان های یک طرفه جهتی است که در هوای گرم، کمترین میزان انرژی و در هوای سرد، بیشترین میزان انرژی را دریافت می نماید. بر این اساس، در جهت ۱۸۰ درجه یا جنوب با دریافت ۵۳/۶ درصد از انرژی دریافتی در هوای سرد و دریافت ۴۱/۷ درصد از کل انرژی در هوای گرم جهت مناسبی به نظر می رسد. جهت مناسب برای ساختمان های دوطرفه نیز

مربوط به جهت شمال جنوب است؛ چراکه در هوای گرم $41/7$ درصد از انرژی دریافتی حاصل و در هوای سرد سال مقدار $53/5$ درصد از انرژی را دریافت می دارد (کربلایی و حجازی زاده، ۱۳۹۶).



تصویر ۴-۴. نمودار مقدار تابش آفتاب بر جهات مختلف ساختمان در کل مواقع، مواقع گرم، مواقع سرد (منبع: کربلایی و حجازی زاده، ۱۳۹۶)



تصویر ۴-۵. نمودار مقدار تابش آفتاب بر جهات مختلف ساختمان در کل مواقع، مواقع گرم، مواقع سرد (منبع: کربلایی و حجازی زاده، ۱۳۹۶)

۳-۴ ویژگی بناهای سنتی منطقه

همواره آنچه که در طراحی بناها و خانه های شهر کاشان حائز اهمیت است، استفاده بهینه از شرایط اقلیمی و محیطی می باشد. به طور کلی می توان ویژگی های طراحی بنا و خانه های شهر کاشان را به صورت زیر بیان نمود:

جدول ۴-۱. ویژگی های طراحی بنا (منبع: گرجی و همکاران، ۱۳۹۰)

طراحی بناهای کاشان	
-چند لایه ای بودن نماهای اصلی و فضاهایی با تخلخل حائز اهمیت در خارجی ترین سطح -مصالح با نقش عایق، تعدیل کننده نوسانات حرارتی، مقاوم کننده بنا در مقابل گرما و اشعه سوزان خورشید -دیوارها قطور هستند -رنگ دیواره های تمام خانه ها کرم قهوه ای است -ارتفاع گرفتن سطح طبقه همکف نسبت به کف حیاط به دلایل اقلیمی	نما
-رعایت سلسله مراتب فضایی -ترکیب سه گروه فضاهای باز، بسته و سر پوشیده	پلان
-قرارگیری بناها در بافت منسجم و به هم پیوسته، به منظور بیش ترین بهره وری از سایه و خنکی -قرارگیری فضاهای اصلی در دو جداره شمالی -جنوبی -جهت گیری تمام بناها در گستره جنوب تا جنوب شرقی قرار می گیرد که این امر به دلیل کاهش نفوذ گرما به داخل بنا می باشد. -تمام منافذ و پنجره ها به داخل حیاط باز می شوند -گنبدی شدن سقف اکثر بناها جهت کنترل شدت تابش آفتاب و قرار گرفتن قسمتی از سقف در سایه -در بیرون بنا هیچ منفذی به داخل به جز در ورودی وجود ندارد	کاهش نفوذ گرما به داخل
-قرارگیری حوض در وسط حیاط و باغچه ها در اطراف آن (اهمیت گیاه و آب) -استفاده از گودال باغچه در بعضی خانه ها	عناصر طبیعی

تهویه	- استفاده از هواکش ها و نورگیرها در انواع مختلف به منظور تهویه - سبک و توخالی بودن قسمت تابستان نشین در مقایسه با زمستان نشین به منظور تهویه هوا و خنک سازی بهتر - حیاط در همه این خانه ها مرکزیت دارد - کشیدگی شمالی جنوبی حیاط ها
-------	---

۴-۴ معرفی منطقه (مکان شناسی)

با توجه به اینکه در این پروژه حضور مردم بسیار حائز اهمیت می باشد، شرایط باید به گونه ای دارای پتانسیل لازم جهت جذب مردم به منطقه باشد. به طور کلی باید سایت در جایی در نظر گرفته شود که بتواند جمعیت زیاد در حال رفت و آمد را در کمترین زمان ممکن به شریان های دیگر شهر برساند. مراکز و مجموعه های فرهنگی غالباً در جایی ساخته می شوند که در مکانی باشند که دیده شوند و دسترسی به آن برای آحاد جامعه آسان و میسر باشد. لذا سایت پیشنهادی اینجانب این ویژگی بارز را به تمام و کمال دارا می باشد. سایت این مجموعه در شهر کاشان و در بلوار امیرکبیر واقع است و از جمله مزایای آن قرارگیری در خیابان اصلی و مسیر پیشنهادی بازدید از آثار تاریخی است که این مسیر از مجموعه باغ فین شروع شده و به مجموعه آثار تاریخی مرکز شهر منتهی می گردد. همچنین علاوه بر دسترسی راحت شهروندان، گردشگران هم می توانند در مسیری که برای بازدید از آثار تاریخی است، از این مجموعه هم دیدار کنند. در واقع این سایت در نزدیکی بافت های تاریخی قرار گرفته است و می تواند به عنوان قطب فرهنگی گردشگری هم مورد بهره برداری قرار گیرد.

۴-۴-۱ موقعیت قرارگیری سایت

زمین این سایت در استان اصفهان شهرستان کاشان قرار دارد. جمعیت قابل توجه و بزرگ شهر کاشان بالغ بر ۳۷۴۴۸۲ نفر می باشد. مساحت این سایت که ۸ هکتار می باشد، قبلاً دارای کاربری صنعتی

بوده و به عنوان کارخانه ریسندگی فعالیت داشته است که در حال حاضر به زمین خالی تبدیل شده و منطقه را نیز با مشکلاتی مواجه نموده است، از جمله رفت و آمد افراد مشکوک به بزهکاری در محوطه آن و یا آشیانه گرفتن حیوانات در آن ممکن است امنیت و آرامش شهروندان را به خطر بیندازد. حتی وجود چنین فضایی به زیبایی منطقه لطمه وارد کرده است، زیرا مسافت زیادی از نمای خیابان را به وسیله یک دیوار بلوک چینی شده تحت پوشش قرار داده و حتی محل ریختن زباله توسط بعضی از شهروندان نیز شده است. با توجه به سیل عظیم جمعیتی که بنا به دلایل عملکردی پروژه در ساعات پر عبور و مرور و شلوغ شبانه روز در این مجموعه حضور دارند، این کاربری در شریان های پرتردد شهری قرار نگرفته است و دسترسی به آن برای آحاد جامعه آسان و میسر است. لذا ساخت مجتمع فرهنگی مورد نظر با توجه به موقعیت مناسب آن که در یک خیابان اصلی و مهم کاشان قرار دارد و همچنین با توجه به وضعیت کنونی سایت مورد نظر که موجب ایجاد مشکلاتی برای شهروندان گردیده و نیاز شدید و روز افزون شهروندان به فعالیت در این مراکز و اشاعه فرهنگ و تبادلات فرهنگی می تواند باعث جلب رضایت شهروندان برای این شهر تاریخی و زیبا شود.



تصویر ۴-۶. موقعیت قرارگیری سایت (منبع: نگارنده)



تصویر ۴-۷. دسترسی از میادین اصلی شهر با حمل و نقل عمومی (منبع: نگارنده)

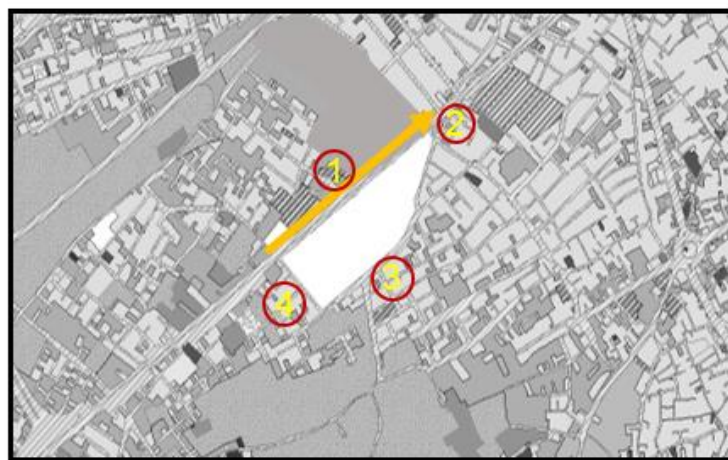
تصویر ۴-
۸.

۱-خیابان
خیابان امیر
(جبهه شم)

۲-خیابان فرعی
خیابان سلمان فارسی
(جبهه شرق)

۳-کوچه ابر
(جبهه جنوب)

۴-کوچه ابر
(جبهه غرب)



دسترسی های سایت (منبع: نگارنده)



تصویر ۴-۹. دید از خیابان های اطراف به سایت (منبع: نگارنده)



تصویر ۴-۱۰. مساحت سایت (منبع: نگارنده)

۴-۴-۲ دسترسی سایت

این زمین دارای کاربری فرهنگی است. سایت دارای دو دسترسی می باشد. این دو دسترسی از خیابان شمالی (خیابان امیرکبیر) می باشد. خیابان امیرکبیر یکی از خیابان های اصلی شهر است، با توجه به این امر که سایت مورد نظر در منطقه ای دارای بافت مسکونی واقع شده است، و نیز سهولت دسترسی و نزدیکی به شریان های اصلی، دسترسی پیاده و سواره از خیابان امیرکبیر است.

۴-۳-۳ توپوگرافی سایت

سایت مورد نظر فاقد شیب تند و تقریباً مسطح است.



تصویر ۴-۱۱. توپوگرافی سایت (منبع: نگارنده)

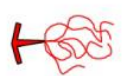
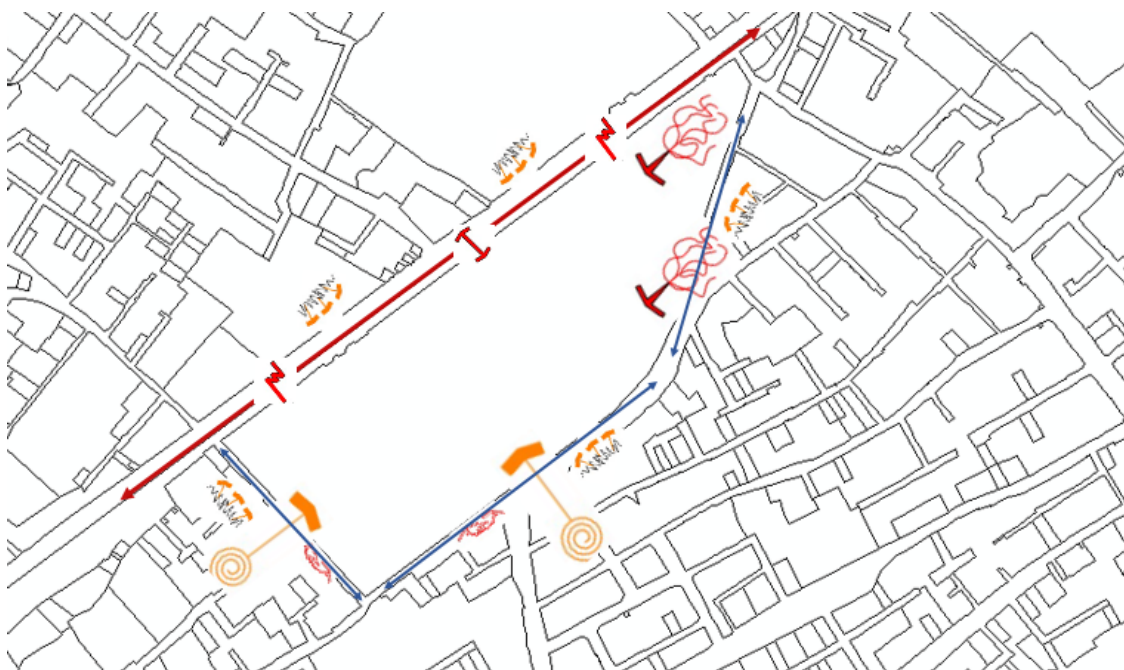
۴-۴-۴ ویژگی اقلیمی سایت

باد

همان گونه که در شکل پایین مشاهده می شود، جریان باد نامناسبی از سمت شمال شرقی می وزد. در نتیجه در حین طراحی به این موارد باید توجه خاص داشت.

نور

با توجه به مطالعات اقلیمی، نور مطلوب نور جنوب است که در تمام فصول مناسب برای استفاده در داخل بنا می باشد.



باد مزاحم



دید عمومی



نور مطلوب



ورودی

تصویر ۴-۱۲. تحلیل سایت (منبع: نگارنده)

فصل ۵: برنامه فیزیکی

۵-۱ مقدمه

در این فصل، ابتدا به فهرست فضاهای موردنیاز مجموعه و نحوه تقسیم بندی این فضاها، سپس به استانداردها و ضوابط معماری به همراه تعداد و مساحت فضاهای مورد نیاز مجموعه با توجه به تعداد استفاده کنندگان از بنا پرداخته شده است.

۵-۲ فضاهای تشکیل دهنده مجموعه

مهمترین عملکردها و فضاهای لازم جهت یک مرکز فرهنگی را میتوان به شرح زیر بیان کرد:

- عرصه نمایشی،

- عرصه اداری،

- عرصه آموزشی،

- عرصه فرهنگی،

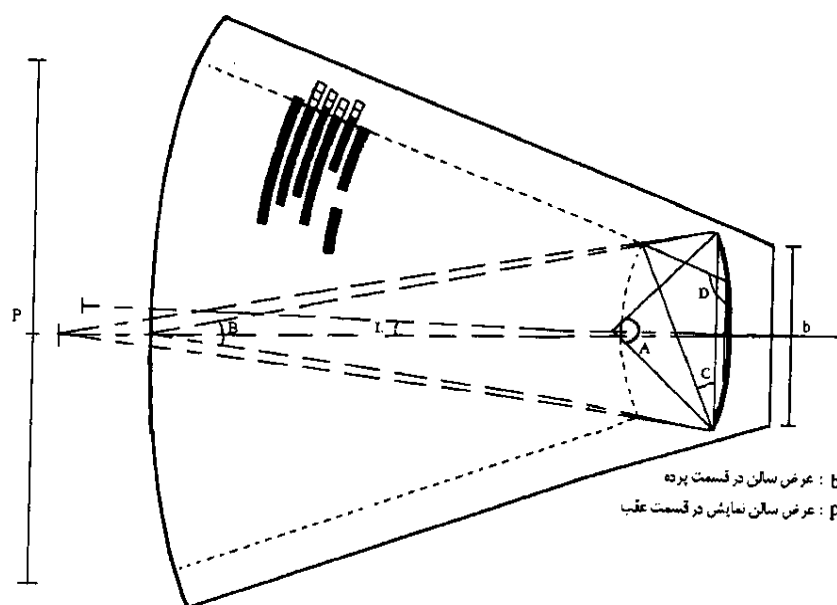
- عرصه خدماتی.

در ادامه به بررسی ریز فضاها و ضوابط هر عرصه پرداخته شده است.

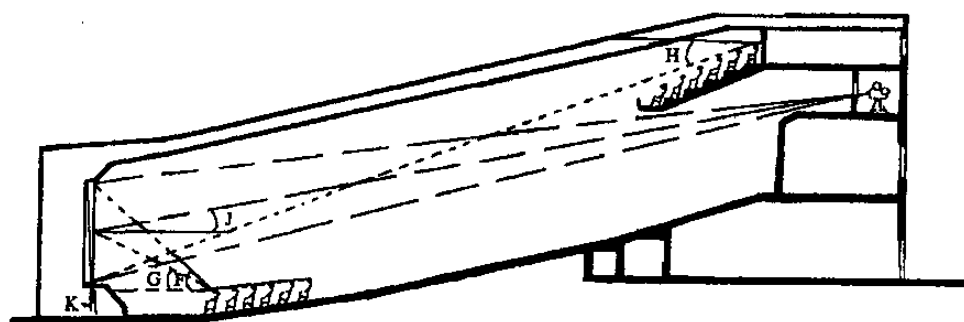
۵-۳ معرفی فضای نمایشی

فضاهایی که در این عرصه به ضرورت وجود دارند عبارت اند از: سالن های سینما و تئاتر، گیشه بلیط فروشی، عرضه محصولات فرهنگی، سالن انتظار، اتاق پروژکتور، اتاق های پشت صحنه، سرویس بهداشتی. در ادامه به ضوابط فضاهای نمایشی می پردازیم.

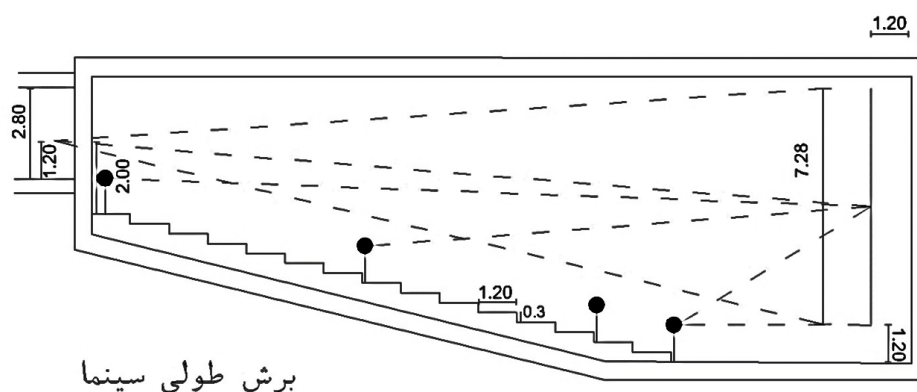
۵-۳-۱ ضوابط دید



تصویر ۵-۱. عرض سالن نمایش (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)



تصویر ۵-۲. برش طولی سینما با زاویه (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)



برش طولی سینما

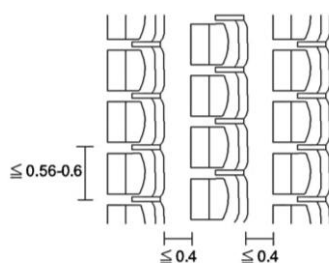
تصویر ۵-۳. برش طولی سینما با اندازه (منبع: نویفرت، ۱۳۹۳)

جدول ۵-۱. ضوابط دید در سالن (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

مشخصات	اندازه	زاویه دید
حداکثر زاویه A برای تصویر اسکوپ	۸۵ درجه	
حداکثر زاویه A برای تصویر نرمال	۵۵ درجه	
حداکثر زاویه B برای تصویر اسکوپ	۱۹ درجه	
حداکثر زاویه B برای تصویر نرمال	۱۱ درجه	
حداکثر زاویه C برای تصویر اسکوپ	۲۵ درجه	
حداکثر زاویه C برای تصویر نرمال	۳۰ درجه	
حداکثر زاویه D برای تصویر نرمال	۱۱۰ درجه	
حداکثر زاویه F	۴۰ درجه	
حداکثر زاویه G	۲۵ درجه	
حداکثر زاویه H	۲۰ درجه	
حداکثر زاویه j	۱۲ درجه	

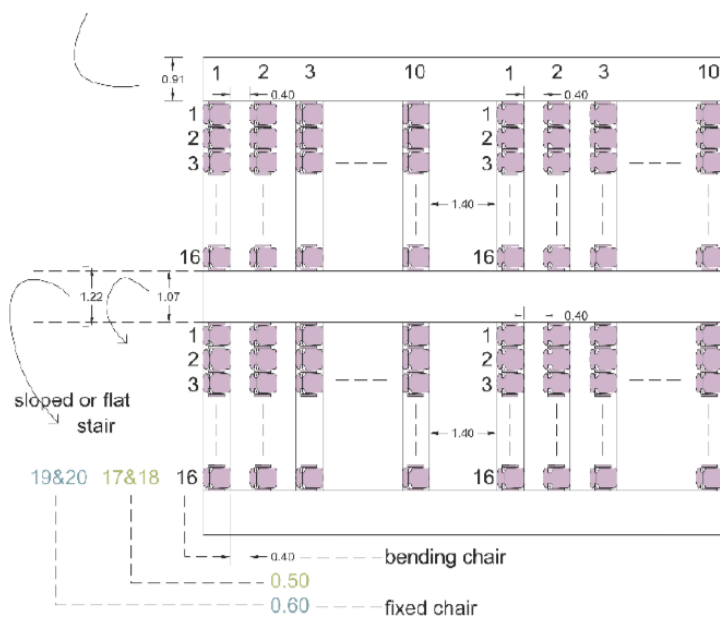
۱ درجه	حداکثر زاویه k برای لنزهای معمولی	
۳ درجه	حداکثر زاویه k برای لنزهای تله فتو از ۷۵ میلیمتر به بالا	
۲ درجه	حداکثر زاویه l	

۵-۳-۲ فضای استقرار صندلی های تماشاگران



فضای بین ردیف ها 1-1.2

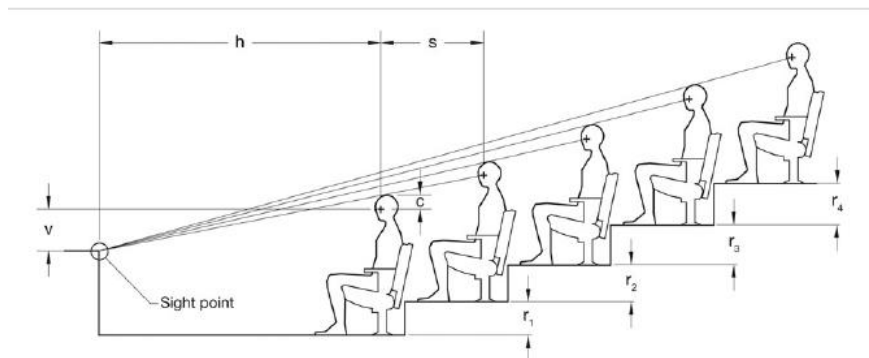
تصویر ۴-۵. فضای استقرار صندلی ها (منبع: نویفرت، ۱۳۹۳)



تصویر ۵-۵. فضای استقرار صندلی ها (منبع: قطبی، ۱۳۹۴)

جدول ۵-۲. صندلی های سالن نمایش (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

اندازه	مشخصات	صندلی های تماشاگران
۵۰ سانتیمتر	حداقل عرض صندلی از محور تا محور دسته	
۴۰ سانتیمتر	حداقل عمق کف نشیمن	
۸۵ سانتیمتر	حداقل ارتفاع شاقولی پشتی صندلی	
۴۲ الی ۴۷ سانتیمتر	ارتفاع محل نشیمن از کف زمین	
۱۰۵ سانتیمتر	حداقل زاویه بین پشتی صندلی و خط افق	
۱۱۵ سانتیمتر	حداکثر زاویه بین پشتی صندلی و خط افق	
۶۰ سانتیمتر	حداقل فاصله عبوری ما بین ردیفهای صندلی برای صندلیهای ثابت	
۱۰ عدد	حداکثر تعداد ردیفهای بین دو راهرو و عرض	
۱۱۵ سانتیمتر	حداقل ارتفاع چشم تماشاگران در حالت نشسته بزرگسالان	
۹۵ سانتیمتر	حداکثر ارتفاع چشم تماشاگران در حالت نشسته کودکان و نوجوانان	
۱۲ سانتیمتر	حداقل اختلاف ارتفاع بین ردیف صندلیها برای بزرگسالان	

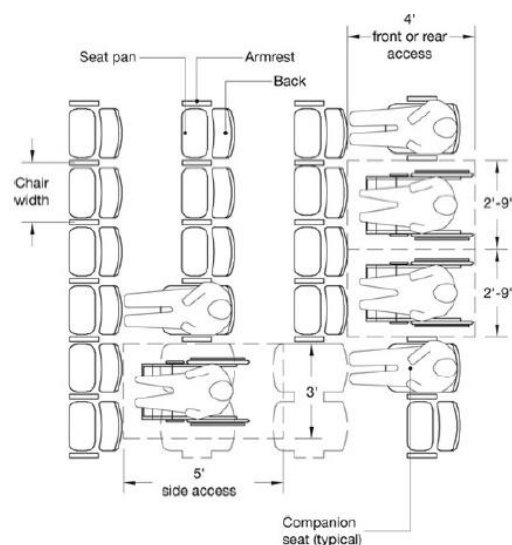


تصویر ۵-۶. خط تراز چشم تماشاگر

(منبع: Leitemann, 2017)

۵-۳-۳ فضای استقرار صندلی چرخ دار

به ازای هر ۱۰۰ صندلی باید یک فضای خالی استقرار صندلی چرخ دار وجود داشته باشد. بایستی محل استقرار صندلی های چرخ دار در نزدیکترین فاصله نسبت به در ورودی سالن باشد (نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱).



تصویر ۵-۷. فضای استقرار صندلی های چرخ دار تماشاگران معلول

(منبع: Leitemann, 2017)

۵-۳-۴ ورودی ها و خروجی های سالن ها

جدول ۵-۳. ورودی ها و خروجی های سالن ها (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

مشخصات	اندازه
حداقل عرض درهای ورودی	۱۵۰ سانتیمتر
حداقل عرض درهای خروجی	۱۵۰ سانتیمتر
حداکثر عرض درهای ورودی	۲۰۰ سانتیمتر
حداکثر عرض درهای خروجی	۲۰۰ سانتیمتر
حداقل ارتفاع درهای ورودی و خروجی	۲۲۰ سانتیمتر
حداقل تعداد درهای خروجی	۲ عدد
حداقل مجموع عرض درهای خروجی	به ازای هر ۱۰۰ نفر ۷۰ سانتیمتر
حداقل فاصله محور تا محور دو در خروجی	۵ متر
حداقل فاصله دورترین صندلی از در خروجی	۳۰ متر

درهای ورود و خروج

۵-۳-۵ مشخصات راهروهای داخل سالن ها

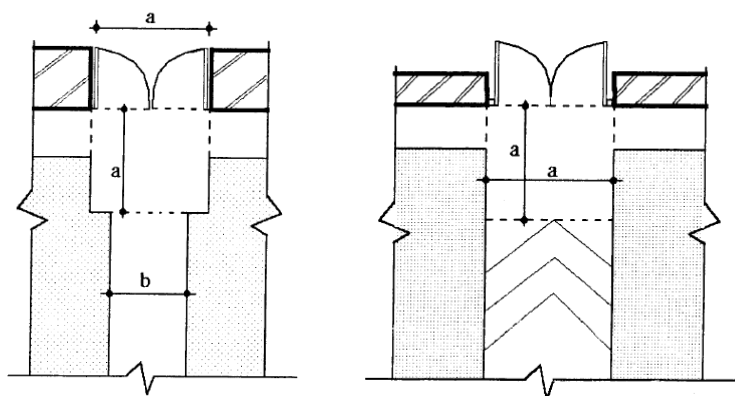
* در هیچ شرایطی نباید عرض راهرو از ۱۲۰ سانتی متر کمتر شود .

* در راهروهایی که از جلوی ردیف صندلی ها می گذرد (راهروهای عرضی) این حداقل از ۱۲۰ به

۱۴۰ سانتی متر افزایش می یابد (نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱).

جدول ۵-۴. راهروهای سالن نمایش (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

اندازه	مشخصات	راهروها
به ازای هر ۱۰۰ نفر ۷۰ سانتیمتر	حداقل مجموع عرض راهروهای سالن نمایش	
۱۰۷ سانتیمتر	حداقل عرض راهروهای طولی افقی یا شیبدار وسط	
۱۴۰ سانتیمتر	حداقل عرض راهروهای عرضی وسط	
۹۱ سانتیمتر	حداقل عرض راهروهای پله ای، افقی یا شیبدار کناری (دیوارهای جانبی و عقب سالن)	
۱۴ سانتیمتر	حداقل ارتفاع پله های پیوسته	
۱۸ سانتیمتر	حداکثر ارتفاع پله های پیوسته	
۱۲ سانتیمتر	حداقل ارتفاع پله های تکی یا دوتایی	
۱۶ سانتیمتر	حداکثر ارتفاع پله درسالنهای مخصوص کودکان و نوجوانان	
۳۰ سانتیمتر	حداقل عمق کف پله	
۳۵ سانتیمتر	حداکثر عمق کف پله	
۸ درصد	حداکثر شیب مجاز برای راهرو	



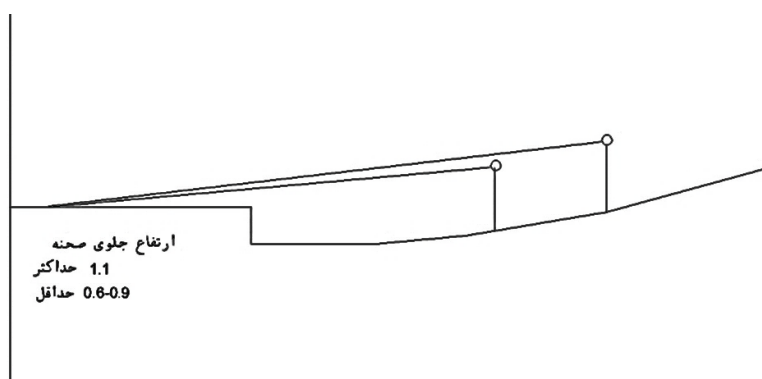
تصویر ۵-۸. راهروهای اضطراری سالن نمایش (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

۵-۳-۶ صحنه

ارتفاع کف صحنه نباید کمتر از ۳۰ سانتی متر و بیشتر از ۱۲۰ سانتی متر باشد. اندازه مناسب در این

سالن ها بین ۸۰ تا ۱۰۰ سانتی متر می باشد (نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱).

.



تصویر ۵-۹. ارتفاع صحنه (منبع: نویفرت، ۱۳۹۳)

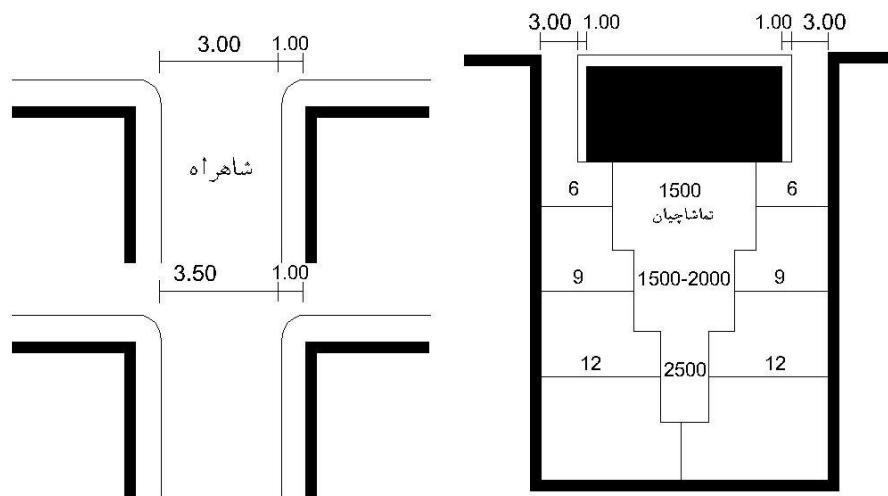
۵-۳-۷ فضاهای ارتباطی

هر سالن نمایش با جمعیت کمتر از هزار نفر باید دارای سه مسیر خروج باشد (نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

.(

جدول ۵-۵. فضاهای ارتباطی (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

اندازه	مشخصات	فضاهای ارتباطی
۶۰ متر	حداکثر طول مسیر خروجی مسافت بین درخروجی سالن نمایش و درخروجی سینما	
۱۲۰ سانتیمتر	حداقل عرض شیب راهه در مسیر خروج برای عبور معلولین	
۱۵۰ سانتیمتر	حداقل عرض دره‌ها، راهروها، ... را پله ها و شیب راه های عمومی	
۲۴۰ سانتیمتر	حداقل ارتفاع راهروهای ارتباطی و خروجی	
۲۲۰ سانتیمتر	حداقل ارتفاع سقف سطوح شیبدار(پله و شیب راهه)	
۱۶ عدد	حداکثر تعداد پله در یک ... پله	
۸ درصد	حداکثر شیب راهه عمومی ارتباطی	
۱۱۰ سانتیمتر	ارتفاع حفاظ راه پله های بیش از ۴ پله و اختلاف سطح بیش از ۷۰ سانتیمتر	
۱۲۰ سانتیمتر	حداقل عرض راهرو و راه پله برای کارکنان	
۲ عدد	حداقل تعداد مسیرهای خروجی برای سالنهای کمتر از ۱۰۰۰ نفر	
۳ عدد	حداقل تعداد مسیرهای خروجی برای سالنهای بیش از ۱۰۰۰ نفر	



راه های ورودی و عمومی

فاصله گذاری در محدوده ساختمان
به تعداد تماشاچیان بستگی دارد

تصویر ۵-۱۰. فضاهای ارتباطی (منبع: نویفرت، ۱۳۹۳)

۵-۳-۸ سالن انتظار

عرض خروجی اضطراری هال انتظار بر مبنای ۳۵ سانتی متر به ازای هر ۱۰۰ نفر جمعیت سالن محاسبه

می شود و هیچگاه نباید از ۱۵۰ سانتی متر کمتر شود (نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱).

جدول ۵-۶. سالن انتظار (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

اندازه	مشخصات	سالن انتظار
	حداقل سطح سرانه سالنهای انتظار	
۱۱ متر	حداکثر ارتفاع کف سالن انتظار از ورودی اصلی	
۶ متر	حداقل ارتفاع کف سالن انتظار از ورودی اصلی	
به ازای هر ۱۰۰ نفر ۵۶ سانتیمتر	مجموع عرض خروجی اضطراری سالن انتظار	
۱۸۰ سانتیمتر	حداقل عرض خروجی اضطراری سالن انتظار	

۵-۳-۹ اتاق پروژکتور

جدول ۵-۷. اتاق پروژکتور (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

اندازه	مشخصات	اتاق پروژکتور
۲ عدد	حداقل تعداد پروژکتورهای پیش بینی شده برای اتاق پروژکتور	
۲۰۰ سانتیمتر	حداقل فاصله پروژکتور با دیوار پشت	
۸۰ سانتیمتر	حداقل فاصله پروژکتور بادیوارها و پروژکتورهای کناری	
۲/۵ متر	حداقل ارتفاع اتاق پروژکتور	
۶۵ سانتیمتر	حداقل عرض پله های دسترسی به اتاق پروژکتور	
۴۰*۴۰ سانتیمتر	حداکثر ابعاد پنجره اتاق پروژکتور برای تابش نور به پرده	
۲۰*۲۰ سانتیمتر	حداقل ابعاد پنجره اتاق پروژکتور برای تابش نور به پرده	

۵-۳-۱۰ پارکینگ

در صورت نیاز به ایجاد فضای پارکینگ تماشاگران سطح سرانه پارکینگ سینما براساس سطح سرانه یک متر مربع پارکینگ به ازاء هر تماشاگر (هر صندلی سالن نمایش سینما) محاسبه می گردد. حداکثر شیب رامپ پارکینگ ۱۵ % می باشد (نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱).

جدول ۵-۸. پارکینگ (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

اندازه	مشخصات	پارکینگ
۱ مترمربع	حداقل سطح سرانه پارکینگ به ازای هر تماشاگر	
۲/۵ متر	عرض مجازی ورود و خروج پارکینگ	
۱۵ درصد	حداکثر شیب راهه پارکینگ	
۲۴۰ سانتی متر	حداقل مفید سقف پارکینگ سرپوشیده	

۵-۳-۱۱ سرویس بهداشتی

جدول ۵-۹. سرویس بهداشتی (منبع: نشریه شماره ۲۴۵، ۱۳۸۱)

اندازه	مشخصات	سرویس بهداشتی
به ازای هر ۷۵ نفر یک واحد	تعداد توالت‌های لازم برای سینما عمومی	
۳/۶ مترمربع (این سطح شامل توالت، دستشویی و فضای دسترسی به آن می باشد)	حداقل مساحت لازم برای هر توالت	
۴ عدد	حداقل تعداد توالت‌ها در سینما	

۵-۳-۱۲ آکوستیک

آکوستیک در هر فضای نمایشی امکان تاثیرگذاری بر انواع برنامه های نمایشی را فراهم می کند . فضاهای نمایشی باید در برابر کلیه نوفه های خارجی ناشی از صدای هواپیما، ترافیک و همههمه افراد در سالن انتظار، عایق باشند و طراحی دستگاه های مکانیکی به گونه ای باشد که سطح نوفه ای که در داخل سالن نمایش ایجاد می شود از یک حد خاص بیشتر نشود. مقدار شیب سالن به همان اندازه که برای دید تماشاگران اهمیت دارد، برای شنیدن هم مهم است زیرا صدا در هنگام عبور از جایگاه به علت خاصیت جاذب بودن بدن تماشاگران تضعیف می شود، بنابراین با استفاده از بازتابنده های سقفی، باید کمترین شیب لازم را که مانع دید تماشاگران نشود برای جایگاه در نظر گرفت (رضایی، ۱۳۹۰).

سیستم صوتی و تصویری

امکان پروژکسیون با سطح و فرم پرده نمایش برای سیستم های پیشرفته روز باید تامین شوند و با استقرار مناسب امکان پخش صدا از جبهه های مختلف سالن و به تبعیت از محل و حرکت سوژه در پرده نمایش میسر شود (قیصری، ۱۳۸۹).

۵-۳-۱۳ تاسیسات برق و روشنایی

نورپردازی سالن آمفی تئاتر، سینما و کنسرت باید به بهترین شکل ممکن صورت گیرد. هدف اصلی نورپردازی اصولی آن است که افراد هنگام حضور در سخنرانی ها و یا مشاهده اجراها بتوانند تصویر واضحی را مشاهده نمایند. همچنین تامین روشنایی کافی هنگام ورود و استقرار در سالن و هنگام خروج و تخلیه اهمیت بالایی دارد.

انواع روشنایی در سالن ها:

۱-روشنایی معمولی: روشنایی غیرمستقیم و مداوم که از جهت سقف و دیوارها و جان پناه و غیره تابانده می شود (قیصری، ۱۳۸۹).

۲-روشنایی اضطراری: همیشه باید روشن باشد و به برق شهر متصل است مثل ورودی و خروجی ها و روشنایی راهروها و صندلی ها (قیصری، ۱۳۸۹)..

۳-روشنایی اضطراری یدک: به طور اتوماتیکی در صورت قطع برق شهر روشن می گردد.

۴-روشنایی ویژه: به برق شهر متصل می باشد.

۵-۳-۱۴ برنامه فیزیکی بخش نمایشی

برنامه فیزیکی بخش نمایشی پروژه بر مبنای سرانه ها و استانداردهای موجود در نشریه شماره ۲۴۵ می باشد.

جدول ۵-۱۰. برنامه فیزیکی بخش نمایشی

نام فضاها		سرانه	تعداد	ظرفیت	متراژ	توضیحات
پذیرش	سرسرا (لابی)		۱		۳۰۰	
	گیشه و اطلاعات		۱		۳۳	
	بوفه		۱		۳۳	
	فضای نشیمن بوفه		۱		۴۵	
	فضای نمایش فیلم کوتاه		۱		۵۸	
	سرویس بهداشتی	خانم ها	۳/۶	۶	۲۲	به ازای هر ۷۵ نفر یک واحد
		آقایان	۳/۶	۵	۱۸	
سینما	سرویس بهداشتی معلولین		۲		۱۹	
	فضای انتظار سالن سینما	۰/۵	۱	۴۰۰	۲۱۲	توصیه می شود به ازای هر ۱۰۰ صندلی سالن نمایش ۱۰ عدد صندلی در سالن انتظار پیش بینی گردد.
	سالن سینما		۱	۴۰۰	۵۱۹	
	انبار صحنه					

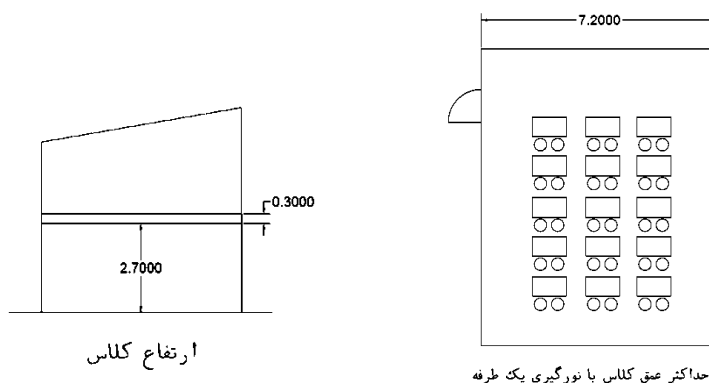
	۴۳		۱		اتاق پروژکسیون	
توصیه می شود به ازای هر ۱۰۰ صندلی سالن نمایش ۱۰ عدد صندلی در سالن انتظار پیش بینی گردد.	۲۲۰	۴۲۰	۱	۰/۵	فضای انتظار سالن تئاتر	آمفی تئاتر
	۵۷۶		۱		سالن تئاتر	
	۱۳۱		۱		سن سالن تئاتر	
	۲۰		۴		خانم ها	
	۱۴		۴		آقایان	
	۲۷		۱		خانم ها	
	۲۸		۱		آقایان	
	۲۴+۱۹		۷		خانم ها	
	۲۴+۲۸		۸		آقایان	
	۲۸		۱		اتاق کنترل	
	۱۴۰		۳۰	۴/۶	اتاق تمرین تئاتر	
	۸۶		۱۸	۴/۶	اتاق تمرین موسیقی	
	۱۸		۱		اتاق دکور	
	۳۶		۱		اتاق پروژکسیون	
	۸/۵		۲	۳/۶	سرویس بهداشتی	
	۲۵		۱		آرشیو لباس	
	۲۵		۳		انبار	
	۲۶۷		۱		حیاط مرکزی	
	۱۹۰				ارتباط افقی	
	۶۱				ارتباط عمودی	

۴-۵ فضای آموزشی

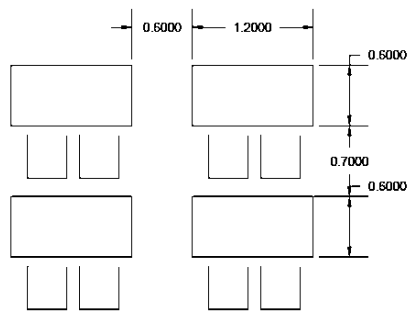
بخش های مورد استفاده در یک فضای آموزشی عبارتند از: کلاس های تئوری و کلاس های عملی (آتلیه)، سرویس های بهداشتی، انبار وسایل ، سالن سخنرانی، کتابخانه، سالن سمعی و گالری می باشد که در زیر به معرفی و اجزاء هر فضا متناسب با طراحی مجموعه پرداخته ایم (رضایی، ۱۳۹۰).

۴-۵-۱ کلاس های تئوری

حداقل عرض کلاس ها ۵/۷ متر و حداکثر عرض برای کلاس هایی که از یک طرف نور دریافت می کنند، ۷/۲ متر و کلاس هایی که از دو طرف نور می گیرند، ۸/۴ متر است. طول کلاس حداقل ۶ متر و حداکثر ۹ متر می باشد (رضایی، ۱۳۹۰).



تصویر ۵-۱۱. حداکثر عمق کلاس با نورگیری یک طرفه و ارتفاع کلاس (منبع: نویفرت، ۱۳۹۳)

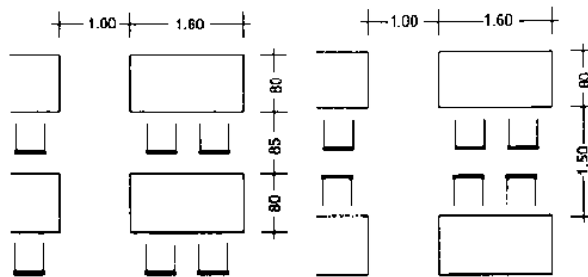


حداقل اندازه به ترتیب میز

تصویر ۵-۱۲. حداقل اندازه به ترتیب میز (منبع: نویفرت، ۱۳۹۳)

۵-۴-۲ کلاس های عملی

مساحت این کلاس ها در حدود ۸۰-۷۰ مترمربع است. کلاس کارهای عملی ممکن است با استفاده از پارتیشن های تقسیم کننده به کلاس هایی با مساحت حدودی ۸۰ مترمربع تقسیم گردد (نویفرت، ۱۳۹۳).



تصویر ۵-۱۳. حداقل اندازه برای میز در کلاس های عملی (منبع: نویفرت، ۱۳۹۳)

۵-۴-۳ کلاس های تمرین

ایزولاسیون صوتی، تهویه، سائز اتاق عواملی است که برای این کلاس ها مورد نظر قرار بگیرد. وجود اتاق ضبط و تکثیر برای شنیدن و ضبط موسیقی توسط هنرجویان الزامی است. اتاق های تمرین بهتر است کنار اتاق ضبط و تکثیر و آموزش عملی باشد (رضایی، ۱۳۹۰).

جدول ۵-۱۱. آموزشی (منبع: مبحث سوم، شهرداری کرج)

اندازه	مشخصات	آموزشی
۱/۹ خالص	کلاس های درس	
۴/۶ خالص	کارگاه ها، آزمایشگاه ها و سایر فضاهای آموزشی	

۵-۴-۴ سرویس بهداشتی

جدول ۵-۱۲. سرویس بهداشتی (منبع: نشریه ۲۷۰، ۱۳۸۳)

اندازه	مشخصات	سرویس بهداشتی
۳/۶ خالص	سرویس بهداشتی (هر ۵۰ نفر یک واحد)	

۵-۴-۵ کتابخانه

بر اساس ساختار کلی کتابخانه فضاهای موردنظر به شرح ذیل می باشد:

۱- مخزن کتاب باز ۲- مخزن کتاب بسته ۳- سالن مطالعه ۴- فضای امانت ۵- بخش مرجع ۶- بخش نشریات ۷- بخش تکثیر ۸- بخش استراحت ۹- سالن اجتماعات ۱۰- بخش سمعی بصری ۱۱- فضای پشتیبانی و ... که ما براساس نیاز مجتمع فرهنگی فضاهای موردنیاز را استفاده کرده ایم.

سیستم ساختمانی

به جهت تامین انعطاف پذیری بیشتر در فضاهای کتابخانه کاربرد دیوارهای باربر داخلی غیرضروری می باشد (رضایی، ۱۳۹۰).

نورپردازی

نورپردازی به گونه ای باشد که موجب خستگی نشود. همچنین میزان گرما افزایش پیدا نکند. بهتر است از دو نوع نور استفاده شود؛ استفاده از نور مصنوعی و قابل کنترل، استفاده از نور طبیعی.

نور مصنوعی

جدول زیر حداقل شدت نور مصنوعی در فضاهای مختلف کتابخانه را توصیه می کند.

جدول ۵-۱۳. حداقل شدت نور مصنوعی (منبع: نشریه ۲۷۰، ۱۳۸۳)

روشنایی توصیه شده (LUX)	فضا
۱۰۰	مخازن بسته
۲۰۰	اتاق های مطالعه (روزنامه و مجلات)
۴۰۰	میزهای مطالعه (امانت)- فهرست بندی طبقات-اتاق های مختلف
۶۰۰	میزهای مطالعه (مرجع)-پیشخوان ها-صحافی

بر روی سطح عمودی قفسه های کتاب حداقل تراز روشنایی ۵۰ تا ۱۰۰ لوکس توصیه می شود. در قسمت هایی که دسترسی و فضا برای مراجعین زیاد است، نورپردازی بهتر است به صورت عمومی (مانند استفاده از لامپ های فلورسنت پوشش دار) و همچنین به وسیله نورپردازی موضعی انجام گیرد.

جدول ۵-۱۴. کتابخانه (منبع: نشریه ۲۷۰، ۱۳۸۳)

مشخصات	اندازه	توضیحات
سالن مطالعه	۲/۵ متر مربع	
محل نگهداری کتاب	۵/۵ مترمربع مخزن باز برای ۱۰۰۰ جلد	
	۷ مترمربع مخزن بسته برای ۱۰۰۰ جلد	
امانت	۱۵ مترمربع برای ۱۰۰۰ کتاب با مخزن باز	این مساحت شامل محل نگه داری کتاب در قفسه های باز، گردش کتاب، رفت و آمد خوانندگان، میز کارمندان، برگه دان ها، صندلی های راحتی بدون میز و محل نگهداری تعدادی وسایل نمایشی می باشد.
مرجع	۱۰ مترمربع برای ۱۰۰۰ کتاب با مخزن بسته	تعداد کتب مرجع برای جمعیت ۱۰۰۰۰ نفر ۳ درصد، برای حوزه جمعیتی ۱۰۰۰۰-۲۰۰۰۰ نفر ۵ درصد، برای حوزه جمعیتی ۲۰۰۰۰-۴۰۰۰۰ نفر ۷ درصد و برای حوزه جمعیتی ۴۰۰۰۰ به بالا ۱۰ درصد کل کتابها در نظر گرفته می شود.
نمازخانه	۱/۲	
سرویس بهداشتی	۳/۶	سرویس بهداشتی (هر ۵۰ نفر یک واحد)
نشریات	تعداد نشریات	
	حداقل ۲ تعداد محل نشستن	حداقل ۲ محل نشستن
	مساحت لازم ۳ مترمربع به ازای هر محل نشستن	

کتابخانه

۵-۴-۶ گالری

در طراحی فضای نمایشگاه سه ویژگی نقش مهمی دارند:

-سیرکولاسیون و مسیرهای چرخیدن در نمایشگاه

-نورپردازی آثار برای نمایش بهتر

-چیدن آثار

سیرکولاسیون

-افراد نباید مجبور به راه رفتن تنها در یک جهت شوند بلکه باید مسیر گردش نمایشگاه به گونه ای باشد تا افراد دارای آزادی کامل باشند و به آسانی بتوانند در تمام گوشه ها به گردش بپردازند.

-حرکت در گالری ها باید به گونه ای باشد تا مانع از ملال زدگی شود که این امر به طول یک گالری و تنوع چیدمان آثار آن بستگی دارد. حرکت بیش از ۱۱ متر، بدون هیچگونه حرکت و سکوت ملال آور خواهد بود (کوزادی و امیری، ۱۳۹۴).

به طور کلی مساحت دیوارها درنمایشگاه ها باید بیشتر از کف آن باشد. لذا، اهمیت دیوارها بیشتر از کف می باشد. البته در اشیاء هنری عکس این قضیه است.

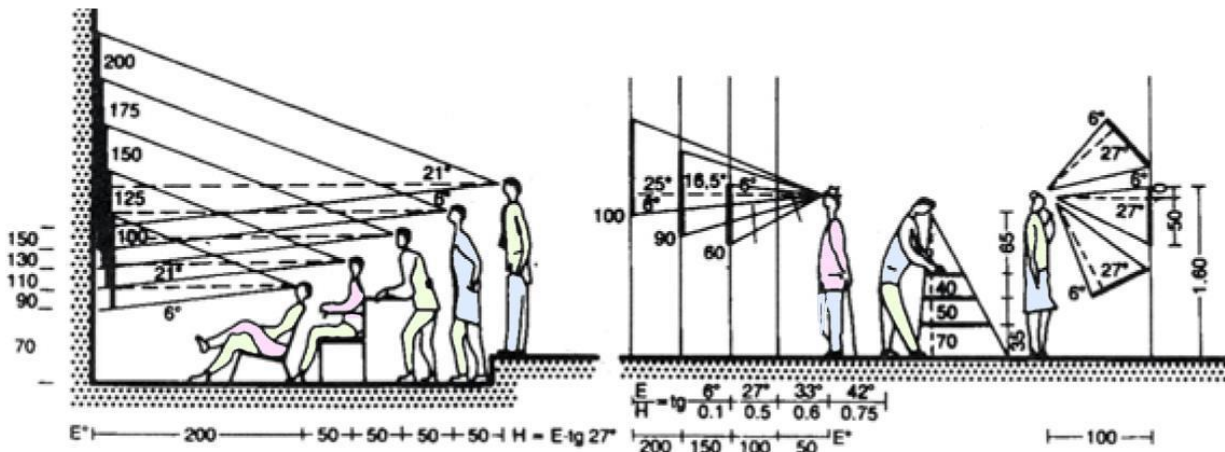
- مساحت لازم برای هر تصویر ۳ الی ۵متر مربع مساحت دیوار می باشد.

- مساحت لازم برای شیء هنری ۶ الی ۱۱ مترمربع از کف می باشد (کوزادی و امیری، ۱۳۹۴).

نورپردازی

- ایده آل ترین حالت نورپردازی آن است که حداکثر استفاده از روشنایی طبیعی درگالری ها برده شود، اما نکته ی حائز اهمیت این است که نور باید غیر مستقیم باشد، چه نور طبیعی و چه مصنوعی (کوزادی و امیری، ۱۳۹۴).

-محاسبات نورپردازی درموزه ها وگالری های نمایشگاه بسیار نظری بوده وکیفیت نورپردازی هم غیر واقعی است. اخیرا به میزان بیشتری از نورپردازی مصنوعی به جای نور خورشید استفاده می شود چرا که روشنایی روز حتی اگر از نور تابیده از سمت شمال استفاده شود، دائما متغیر است. بهترین نورگیری برای موزه ها از سقف است؛ در صورت استفاده از نورگیرهای دیواری باید از فیلتر بهره گرفت (اکبری، ۱۳۹۲).



تصویر ۵-۱۴. زمینه دید، ارتفاع، سایز و فاصله افراد (منبع: نویفرت، ۱۳۹۳)

جدول ۵-۱۵. گالری (منبع: مبحث سوم، شهرداری کرج)

اندازه	مشخصات	گالری
۴ خالص	نمایشگاه آثار هنری، موزه و نمایشگاه کالا	

۵-۴-۷ برنامه فیزیکی بخش آموزشی

برنامه فیزیکی بخش آموزشی پروژه بر مبنای سرانه ها و استانداردهای موجود در نشریه شماره ۲۷۰ و مبحث سوم شهرداری کرج می باشد.

جدول ۵-۱۶. برنامه فیزیکی بخش آموزشی

نام فضاها	سرانه	تعداد	ظرفیت	متراژ
گالری	سرسرا (لابی)	۱		۹۰
	اطلاعات	۱		۱۳
	اتاق کنترل	۱		۱۶
	گالری دائمی	۱	۸۰	۳۲۰
	گالری موقت	۱	۴۱	فضای بسته ۱۶۴
				فضای باز ۱۸۴
	انبار			۲۵
	کلاس قالی بافی	۱	۱۲	۵۷
	کلاس نقاشی	۱	۱۴	۶۵
	کلاس تئاتر	۱	۱۹	۸۸
	اتاق تعویض لباس	۴	۱۹	۱۳
	استودیو ضبط	۱		۸۰
	کلاس سفالگری	۱	۱۹	۹۰

آموزشی	کلاس موسیقی	۴/۶	۱	۱۸	۸۶
	کلاس کامپیوتر	۱/۹	۱	۲۵	۶۵
	کلاس سخنرانی	۱/۹	۱	۲۰	۴۲
	کلاس زبان	۱/۹	۲	۴۸	۹۲
	گالری نمایش آثار هنرجویان		۱		۶۳
	سرسرا		۱		۲۳۴
	محل گپ و گفتگو		۱		۱۰۰
	ارتباط افقی				۳۸۰
	ارتباط عمودی				۷۰
	انبار		۳		۵۱
سرویس بهداشتی	خانم ها	۳/۶	۳	۱۵۰	۱۵/۲۹
	آقایان	۳/۶	۴	۲۰۰	۱۵/۴۵
	معلولین		۲		۱۵
نمازخانه	خانم ها		۱		۱۳
	آقایان		۱		۱۴
	سرسرا		۱		۶۰
	مخزن باز		۱		۱۸۰
	مخزن بسته		۱		۴۰
	بخش کنترل و امانات		۱		۵۰

۱۸		۱			مرکز کامپیوتر	کتابخانه
۱۳۰		۱		خانم ها	سالن مطالعه	
۱۲۴		۱		آقایان		
۸۹		۱		عمومی (فضای باز)		
۲۳		۱			نشریات	
۷		۱			آبدارخانه	
۸۱					ارتباط افقی	

۵-۵ برنامه فیزیکی بخش پرورش فکری کودکان

برنامه فیزیکی فضای پرورش فکری کودکان پروژه بر مبنای سرانه ها و استانداردهای موجود می باشد.

جدول ۵-۱۷. برنامه فیزیکی بخش پرورش فکری کودکان

نام فضاها		سرانه	تعداد	ظرفیت	مترائ
اتاق کنترل			۱		۱۸
اتاق بازی فکری			۱		۸۴
اتاق بازی عملی			۱		۱۰۰
کتابخانه			۱		۱۷۰
خانم ها		۳/۶	۱		۴/۱
آقایان		۳/۶	۱		۵/۲

۱۵		۲		معلولین	سرویس بهداشتی	فکری
۹۰				ارتباط افقی		کودکان

۵-۶ برنامه فیزیکی بخش تفریحی و خدماتی

جدول ۵-۱۸. خدماتی (منبع: مبحث سوم، شهرداری کرج)

خدماتی	مشخصات	اندازه
	رستوران و غذاخوری	۱/۴ خالص

برنامه فیزیکی فضای تفریحی و خدماتی پروژه بر مبنای سرانه ها و استانداردهای موجود می باشد.

جدول ۵-۱۹. برنامه فیزیکی بخش تفریحی و خدماتی

نام فضاها	سرانه	تعداد	ظرفیت	متراژ
سرسرا		۱		۱۶۰
کافی شاپ	۱/۴	۱	۵۲	۱۱۰
آشپزخانه		۱		۲۳
واحد فروش کتب و نشریات فیلم و موسیقی		۱		۱۸۰
کافه گالری		۱		۱۴۸
کافه کتاب		۱		۲۹۰
فضای عمومی مطالعه کافه کتاب		۱		۴۸۲
اتاق نقد و بررسی		۱		۸۰

۲۰		۱			بوفه	فضای تفریحی و خدماتی
۲۱		۱			انبار	
۱۲		۳		خانم ها	سرویس بهداشتی	
۱۲/۶		۳		آقایان		
۹		۱		خانم ها	نمازخانه	
۱۳		۱		آقایان		
۶۰۰	۲۰۰	۱	۱/۴	فضای بسته	رستوران	
۳۷۰	۱۰۰	۱	۱/۴	فضای باز فضای بازی		
۲۱۳		۴				
۲۴۰					ارتباط افقی	
۴۰					ارتباط عمودی	
۴۴۰		۲		نیمه باز	کافی شاپ	
۵۸۰		۲		نیمه باز	غرفه فروش صنایع دستی	

۵-۷ فضای اداری

این فضاها شامل اتاق مدیر، اتاق کارمندان، سرویس های بهداشتی، اتاق جلسات و ... می باشد.

جدول ۵-۲۰. تبدیل رده بندی شغلی (منبع: نشریه ۱۷۸، ۱۳۷۷)

گروه شغلی	رده بندی معماری	رده بندی شغلی
۱	مشاغل خدمات عمومی	نامه رسان- متصدی خدمات عمومی و تاسیسات-

		تکنسین-راننده-خدمتگذار
۲	مشاغل خدمات فنی	مسئول مخابرات- مسئول خدمات عمومی- مسئول تاسیسات- انباردار- نگهبان
۳	مشاغل دفتری	متصدی امور دفتری-حسابدار-ماشین نویس- کارپرداز-اپراتور-کاردان- کمک کارشناس- کارگزین
۴	مشاغل کارشناسی	برنامه نویس-تحلیل گر-کارشناس-محقق-حسابدار- حسابرس
۵	مشاغل کارشناسی ارشد	رئیس گروه-رئیس اداره
۶	مشاوره و مشاغل همتراز	مدیرکل-هیات علمی-مشاور-مسئول دفتر-منشی مدیر کل
۷	معاون مدیر کل و مشاغل همتراز	معاون دفتر یا اداره کل-رئیس دفتر معاونت- منشی معاونت
۸	مدیر کل و مشاغل همتراز	مدیر کل دفتر یا اداره کل-رئیس دفتر ریاست

جدول ۵-۲۱. سرانه مبنای اداری (منبع: نشریه ۱۷۸، ۱۳۷۷)

مشخصات	اندازه	توضیحات
گروه شغلی ۱۰	۳۹	
گروه شغلی ۹	۲۱	
گروه شغلی ۸	۱۵	
گروه شغلی ۷	۱۲	
گروه شغلی ۶	۹	
گروه شغلی ۵	۷/۵	
گروه شغلی ۴	۶	
گروه شغلی ۳	۴/۵	
گروه شغلی ۲	۳	
گروه شغلی ۱	۱/۵	
استراحت کارکنان	۲/۱	
اتاق جلسات ۳۰ نفره	۱/۳۵	
نمازخانه	۱/۲	گنجایش حدود ۱/۳ کارکنان منظور شود
استراحت	حداقل ۹ مترمربع	

	کارمندان	
غذاخوری (میزهای ۴ نفره)	۱/۵	
سرویس بهداشتی (کارکنان)	۳/۶	هر ۲۵ نفر ۱ واحد
سرویس بهداشتی (مراجعین)	۳/۶	هر ۵۰ نفر ۱ واحد
پارکینگ	۲۱	برای ۱۵-۱۰ نفر کارمند ۱ واحد

۵-۷-۱ برنامه فیزیکی بخش اداری

برنامه فیزیکی فضای تفریحی و خدماتی پروژه بر مبنای سرانه ها و استانداردهای موجود و بر اساس نشریه ۱۷۸ ارائه شده است.

جدول ۵-۲۲. برنامه فیزیکی بخش اداری

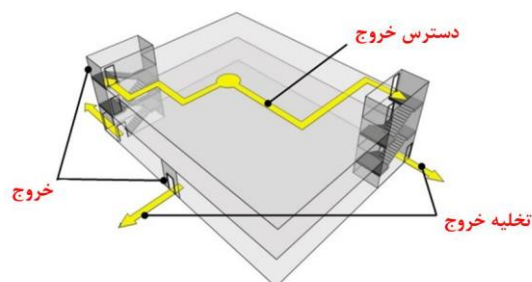
نام فضاها		سرانه	تعداد	ظرفیت	مترائ
مدیریت	اتاق مدیریت	۱۵	۱		۲۳
	اتاق منشی و سالن انتظار		۱		۱۰
	بایگانی		۱		۴
معاونت آموزشی	اتاق مدیریت برنامه های آموزشی - مدیریت بخش کتابخانه-مدیریت بخش گالری	۱۵	۱	۳	۵۵
معاونت نمایشی	اتاق مدیریت بخش سینما - مدیریت بخش تئاتر - مدیریت بخش فضاهای جمعی	۱۵	۱	۳	۵۵
معاونت پرورش فکری کودکان	اتاق مدیریت و نظارت بر بخش کودکان	۱۵	۱	۳	۴۰
معاونت خدماتی	مدیریت بخش پشتیبانی (کافه - رستوران - غرفه های فروش)	۱۵	۱	۳	۴۸
معاونت اداری - مالی	اتاق حسابداری و امور مالی		۱		۱۸
	اتاق جلسات	۱/۳۵	۱		۴۲
	اتاق استراحت کارمندان		۲		۲۲

۲۳		۱		اتاق کامپیوتر		پشتیبانی
۱۰۰		۱		سرسرا		
۳/۶		۱	۳/۶	خانم ها	سرویس بهداشتی	
۳/۶		۱	۳/۶	آقایان		
۸		۱		معلولین		
۷		۱		خانم ها	نمازخانه	
۷		۱		آقایان		
۳۶		۱		غذاخوری		
۱۰		۱		آشپزخانه		
۳۵				ارتباط افقی		

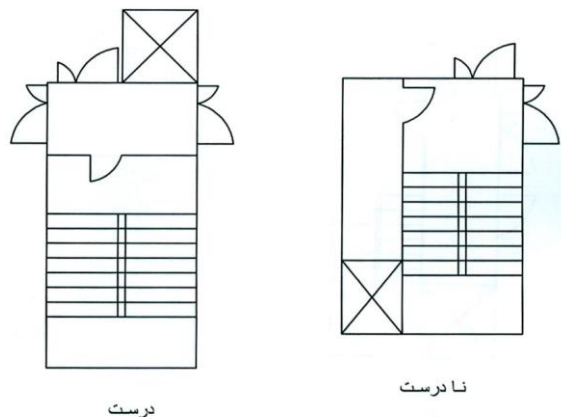
۵-۸ ضوابط

۵-۸-۱ دوربندی راه های خروج قائم

هر راه خروج قائم که طبقات یک بنا را به هم مربوط کند، باید به نحوی دوربندی و محافظت شود که از گسترش شعله های آتش، دود و سایر محصولات ناشی از حریق از طبقه ای به طبقه دیگر، جلوگیری کند. آسانسورها، پلکان برقی و پیاده روهای متحرک نباید به عنوان جزئی از راه خروج الزامی برای هیچ یک از بخش های ساختمان در نظر گرفته شوند. در مجاورت آسانسورها باید تابلویی با مضمون زیر نصب گردد: " در هنگام آتش سوزی از پلکان خروج استفاده نمایید و از آسانسورها استفاده نشود" (مبحث سوم، شهرداری کرج).



تصویر ۵-۱۵. راه خروج (منبع: مبحث سوم، شهرداری کرج)



تصویر ۵-۱۶. دوربندی راه های خروج قائم (منبع: مبحث سوم، شهرداری کرج)

۵-۸-۲ راه های خروج از بنا و فرار از حریق

جدول ۵-۲۳. حداقل تعداد لازم خروج بر حسب بار تصرف طبقه (منبع: مبحث سوم، شهرداری کرج)

بار تصرف طبقه	حداقل تعداد خروج
۵۰۰-۱	۲
۱۰۰۰-۵۰۱	۳
بیش از ۱۰۰۰	۴

۵-۸-۳ ضوابط و مقررات مقابله با حریق

* حداکثر طول دسترس خروج برای بناها (آموزشی-فرهنگی و تجمعی) که بدون شبکه بارنده هستند ۶۰

متر و برای بناهایی که تماماً به شبکه بارنده خودکار تایید شده مجهزند ۷۵ متر است.

* در راهروهای دسترس خروج، حداکثر طول بن بست در بناهای آموزشی-فرهنگی که بدون شبکه

بارنده هستند ۶ متر و برای بناهایی که با شبکه بارنده خودکار هستند ۱۵ متر است.

* در راهروهای دسترس خروج، حداکثر طول بن بست در بناهای تجمعی (بدون شبکه بارنده یا با شبکه

بارنده) نباید طولی بیش از ۶ متر داشته باشد (مبحث سوم، شهرداری کرج).

۵-۸-۴ ایمنی از حریق

اسکلت ساختمان باید به گونه ای باشد که حداقل دو ساعت در مقابل آتش مقاومت کند و از مواد قابل اشتعال در ساخت دکورها و برای پوشاندن دیوارها و سقف استفاده نشود و مواد جاذب صدا و سایر تجهیزات آکوستیکی نیز باید تا حد مطلوبی در مقابل آتش مقاومت داشته باشند.

در تئاترها معمولاً صحنه نمایش مهمترین عامل ایجاد آتش و دود است. برای مقابله با حریق بر روی صحنه می بایست آتش را درون چهار دیوار برج صحنه محبوس کرد و با استفاده از جریان قوی هوا به سمت بالا که توسط دودکش اتوماتیک در بالای برج صحنه ایجاد می شود، حرارت و دود را از تماشاگران دور نگاه داشت. نقشه و تجهیزات مربوط به پشت صحنه نیز باید به گونه ای طراحی شده باشد که از آتش سوزی جلوگیری کند و در صورت بروز حریق در صحنه مانع از گسترش آن به پشت صحنه شود. تجهیزات اطفای حریق در فضاهای نمایشی شامل کشف کننده های دود و حرارت، شلنگ های قرقره ای، کپسول های گاز کربنیک و کپسول های پودری می باشند. اغلب لوازم اطفای حریق در راهروها قرار می گیرند و باید محل های خاصی را برای آنها پیش بینی نمود (رضایی، ۱۳۹۰).

۵-۸-۵ ضوابط اختصاصی دسترسی نیروهای آتش نشانی

محل استقرار خودروی امدادی

در صورتی که فاصله حاشیه معابر تا ساختمان بیشتر از جدول باشد در این صورت باید شرایط ورود خودروی آتش نشانی به داخل محوطه در نظر گرفته شود.

۱- محوطه ای به ابعاد ۱۰*۱۰ متر برای استقرار خودروهای آتش نشانی در نظر گرفته شود.

۲- حداقل عرض در ورودی محوطه مجاور ساختمان (حیاط ساختمان) جهت استقرار خودروهای آتش نشانی باید ۶ متر باشد.

۳-فاصله محل استقرار خودروهای آتش نشانی تا ساختمان برای گروه های یک، حداقل ۲/۵ و حداکثر ۱۰ متر و برای ساختمان گروه دو، حداقل ۴/۵ و حداکثر ۱۰ متر می باشد (مبحث سوم، شهرداری کرج).

۵-۹ تاسیسات

۵-۹-۱ تاسیسات حرارتی و برودتی

با توجه به برنامه معماری پروژه سیستم های گرمایشی و سرمایشی متعددی را می توان پیشنهاد نمود ولی از این میان ایده آل ترین سیستم جهت فضاهای کوچک و مستقل، فن کویل سقفی با تامین هوای تازه توسط وسایل لازم و کانال است و برای فضاهای بزرگ، دستگاه های هوارسان (هواساز) سیستم مطلوب می باشد (قیصری، ۱۳۸۹). این سیستم برای تامین بار سرمایش و گرمایش فضاهایی که جنبه استفاده عمومی دارند مناسب است. در این فضاها میزان بار سرمایش قابل توجه بوده و عموماً امکان استفاده از فن کویل بدلیل افزایش تعداد دستگاه ها و کولر آبی به علت بالا بودن بار گرمای نهان وجود ندارد. برای گرمایش و سرمایش سالن نمایشگاه ها از دستگاه هوارسان و برای سایر فضا های اداری از فن کویل استفاده خواهد شد که برای تامین سرمایش پروژه از دستگاه چیلر جذبی از نوع شعله مستقیم و برای تامین گرمایش از دو دستگاه دیگ فولادی استفاده خواهد شد. تامین حرارت و برودت طبیعتاً در موتورخانه ها اتفاق خواهد افتاد که به این منظور می توان از چیلرهای ضربه ای، سانتریفیوژ جذبی برای تامین سرمایش و از دیگ های آب گرم، آب داغ و بخار جهت تامین گرمایش استفاده نمود (قیصری، ۱۳۸۹).

۵-۹-۲ تاسیسات اطفاء حریق

تاسیساتی که جهت اطفاء حریق در این مجموعه در نظر گرفته می شود برگرفته از سیستم های دستی

با آب ، گاز و پودر و سیستم های خودکار با آب یا گاز خواهد بود. سیستم دستی با آب که از مخزن ذخیره می شود، عملاً در کل فضا تعبیه خواهد شد که شامل جعبه و شیلنگ و نازل است. کپسول های گاز و پودر به تناسب پیش بینی خواهد شد. پیش بینی سیستم خودکار اطفاء حریق با آب یا اسپرینکلر (افشانک) فقط در برخی فضاهای خاص ضروری است و سیستم اطفاء حریق یا گاز برای برخی فضاهای خاص با تجهیزات گران قیمت و حساس نظیر آرشیو نوارهای فیلم ویدئو و آرشیو مجلات و کتابخانه ... می تواند مورد استفاده قرارگیرد (قیصری، ۱۳۸۹).

۵-۹-۳ تاسیسات الکتریکی

برای مجموعه فرهنگی یک برق از شبکه سراسری تامین خواهد شد. همچنین بنای مجموعه باید از یک سیستم برق اضطراری نیز برخوردار باشد. مطلوب ترین حالت این است که کل مجموعه زیر پوشش برق اضطراری قرارگیرد. مجموعه همچنین از شبکه برق ایمنی نیز برخوردار خواهد بود . این برق ایمنی که مخصوصاً برای سالن های سینما مهم است، برای روشن نگه داشتن مسیرهای فرار و ایجاد حداقل روشنایی نیز اهمیت دارد (قیصری، ۱۳۸۹).

۵-۹-۴ سیستم ذخیره آب و سیستم فاضلاب

سیستم ذخیره آب و سیستم فاضلاب مخزن ذخیره آب به ظرفیت ۱۵۰ متر مکعب در مجاورت پروژه باید تعبیه شود و فاضلاب مجموعه پس از تصفیه غیر هوازی با امکان اتصال به شبکه فاضلاب شهری دفع می گردد (قیصری، ۱۳۸۹).

۵-۹-۵ سیستم های حفاظتی

سیستم های حفاظتی شامل:

-تلویزیون مدار بسته.

-اعلام و اطفاء حریق و ارتباط مستقیم اتوماتیک با مرکز آتش نشانی.

-آلارم و آژیر برای حفاظت قسمت های مهم.

-سیستم نور رسانی برای تمام سالن های مجموعه با رعایت میزان نور مورد نظر برای ضبط ویدئویی

لازم است.

-سیستم برق اضطراری دارای دو دستگاه مولد.

-bmsسیستم مدیریت هوشمند (قیصری، ۱۳۸۹).

فصل ٤: طراحی

۶-۱ ایده های اولیه در طراحی مجتمع فرهنگی

۶-۱-۱ ایده طرح

به دلیل قرارگیری مجموعه پیشنهادی در شهر کویری کاشان، کانسپت ابتدایی این طرح الگوی مدولار کویر با زمین خشک و ترک خورده می باشد. اتصال این الگوهای مدولار موجب خلق هندسه ای واحد با ساختار بندی هماهنگ شده است. رسیدن به این هندسه، به شکل گیری فضاها کمک کرده و کاربرد فرم مدولار را در تخصیص فضاهای مختلف گسترش می دهد.



تصویر ۶-۱. ایده طرح (منبع: نگارنده)

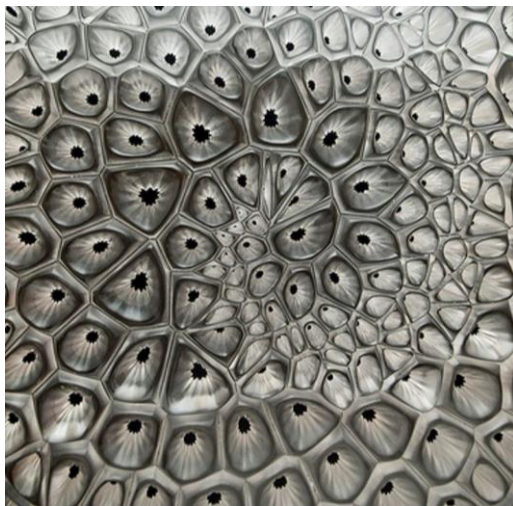
طراحی این مجموعه منطبق با معماری بومی منطقه (کاشان) بوده است. اگرچه سایت طرح در یک شهر تاریخی قرار دارد ولی عامل تاثیر گذار دیگری نیز علاوه بر مسائل تاریخی بر شکل گیری ایده ها تاثیر گذار است و آن حضور در زمان حال و بهره گیری از یافته ها و نگاه امروزی به معماری است.

در این راستا تلاش شده است طرح با مورد توجه قرار دادن همه لایه ها و عوامل موثر در بستر، کالبدی نو شکل دهد.

بعد از ذکر کانسپت های اصلی در شکل گیری بنا به ایده های جزء در جهت توسعه طرح می پردازیم.

مجتمع فرهنگی فوق مجموعه ای با چند ساختمان در این مجموعه تعبیه شده است. مرکز تئاتر و سینما، سالن نمایشگاهی، مرکز آموزشی، کتابخانه، ساختمان اداری و مرکز فضای پرورش فکری کودکان از عرصه های مهم این مجموعه به شمار می روند.

ساختار کلی مجموعه طراحی یک سیستم سلولی و جزیی مدولار است که ساختمان های مختلف را به عنوان یک مجموعه واحد به هم متصل می کند که بازنمود آن پلان منسجم و به هم پیوسته ای منطبق بر معماری بومی، به منظور بیش ترین بهره وری از سایه و خنکی این منطقه است.



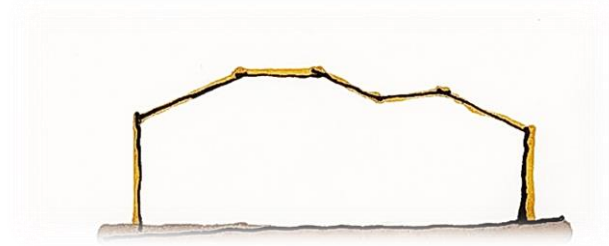
تصویر ۶-۲. سیستم مدولار (منبع: نگارنده)

این مجموعه دارای حیاط های مرکزی مختلف می باشد به این معنا که به دلیل اقلیم این منطقه که دارای هوای خشک، آفتاب سوزان و بادهای همراه با شن است، محوطه باز را به درون بنا آوردن و فضاها را بر گرد آن چیدن است.

اندیشه استفاده از فضاهای سبز در سطوح افقی و عمودی و همچنین آب نماها در اشکال متفاوت و تورفتگی های بسیار برای خلق حیاط های داخلی پایه اصلی طراحی قرار گرفته است.

همانگونه که بیان شد به دلیل قرارگیری این مجموعه در این اقلیم، گنبدی شدن سقف اکثر بناها به دلیل کنترل تابش شدید آفتاب و قرارگیری بخشی از سقف ساختمان در سایه از ویژگی های بناها در این اقلیم می باشد و همچنین بام های گنبدی باعث افزایش ارتفاع می شوند که این اختلاف ارتفاع

منجر به تهویه طبیعی عمودی می شود اما برای جلوگیری از تکرار فرم های هندسی سنتی، سقف گنبدی را به گونه ای نو استفاده کرده ایم، به گونه ای که مجموعه فضای بیرون را هیجان انگیز می نماید.

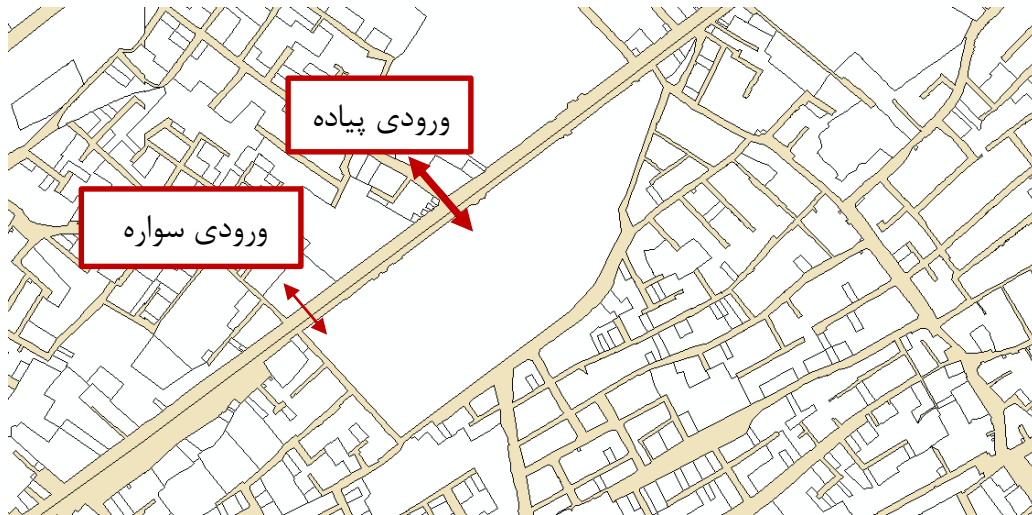


تصویر ۶-۳. شکل دادن به بام بنا جهت کنترل تابش آفتاب (منبع: نگارنده)

بنابراین اگرچه سایت طرح در یک شهر تاریخی قرار دارد ولی عامل تاثیرگذار دیگری نیز علاوه بر مسائل تاریخی بر شکل گیری ایده ها تاثیر گذار است و آن حضور در زمان حال و بهره گیری از یافته ها و نگاه امروزی به معماری است و ما در تلاشیم با مورد توجه قرار دادن همه لایه ها و عوامل موثر در بستر، کالبدی نو شکل دهیم.

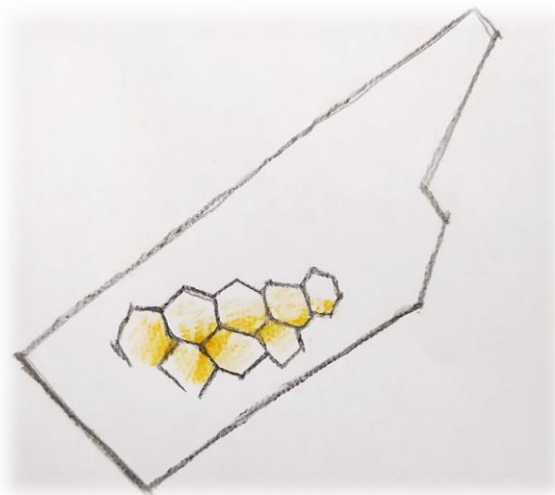
۶-۱-۲ ورودی های مجموعه

با توجه به کشیدگی سایت پروژه که از سمت شمال به خیابان امیرکبیر و از سمت غرب به کوچه ابریشم منتهی می شود، دسترسی های مناسبی برای مجموعه ایجاد می شود. این مجموعه دارای دو ورودی پیاده و سواره در ضلع های شمالی است. دسترسی پیاده برای خوانایی و دید بیشتر رو به روی خیابان اصلی در نظر گرفته شده است. از این ورودی محور اصلی مجموعه تعیین می شود. پارکینگ داخل مجموعه نیز برای استفاده کاربران و کارمندان می باشد که ورودی آن نیز از جبهه شمالی قرار داده شده است.

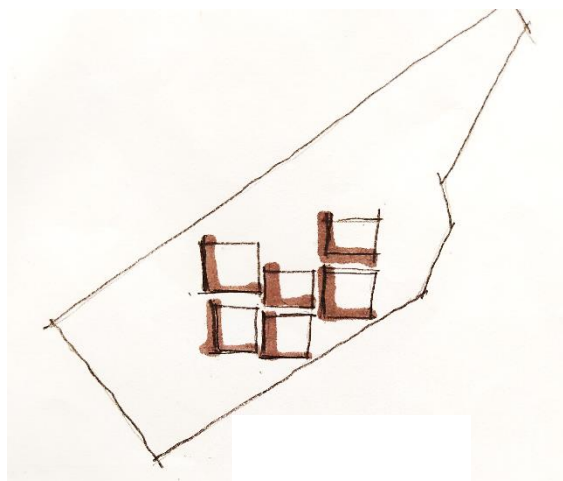


تصویر ۴-۶. ورودی های مجموعه (منبع: نگارنده)

ورودی پیاده به مرکز فرهنگی از سمت خیابان به این صورت طراحی شده است که کشیدگی حجم بنا با توجه به معماری بناهای سنتی کاشان در جهت شرقی - غربی قرار داده شده است که هم نور مناسب را برای فضاهای آن تأمین می کند و باعث کاهش نفوذ گرما به داخل بنا می شود و هم پرسپکتیو خوبی از حجم بنا را از ورودی اصلی به ناظر ارائه می دهد. در این مرحله، حجم تقسیم شده و به پلان طرح منجر شده است. حوزه های مختلف با توجه به ویژگی های دسترسی و شرایط اقلیمی (نور، باد و ...) در سایت قرار می گیرند.

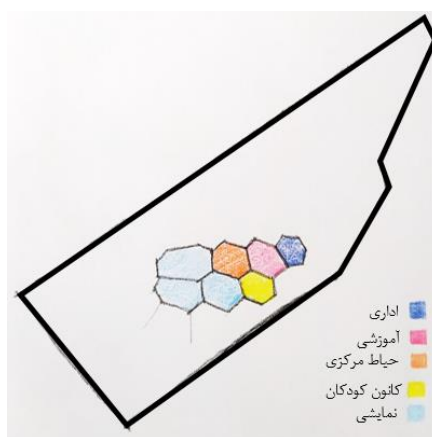


تصویر ۵-۶. کشیدگی مجموعه شرقی - غربی (منبع: نگارنده)

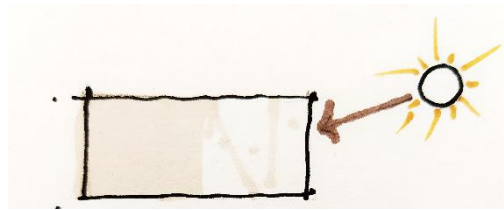


تصویر ۶-۶. پلان منسجم و فشرده (منبع: نگارنده)

در این مجموعه یک قسمت عملکرد بخش نمایشی و قسمت دیگر عملکرد بخش آموزشی قرار گرفته است. ورود به عرصه ها از حیاط مرکزی که در قلب مجموعه قرار گرفته و ساختمان ها را به هم ارتباط می دهد، به گونه ای تنظیم گردیده است که هم برای شاخص کردن ورودی و هم برای در امان ماندن ورودی فضاها از شرایط اقلیمی می باشد.



تصویر ۶-۷. دیاگرام فضاها (منبع: نگارنده)



تصویر ۶-۸. حداقل سطح در معرض تابش (منبع: نگارنده)

۳-۱-۶ مجموعه نمایشی

این مجموعه شامل سالن سینما، سالن تئاتر، کافه کتاب و رستوران می باشد. سالن ها به گونه ای در ساختمان قرار گرفته اند که هر کدام حجمی قابل تشخیص هستند. این حجم ها مانند پازل کنار هم قرار می گیرند. ورودی سالن ها دارای دسترسی سریع و آسان و خروجی های سالن ها با کمترین فاصله ممکن طراحی شده است تا جمعیت موجود در سالن بتواند در کمترین زمان سالن را تخلیه کند. در این فضا یک حیاط مرکزی طراحی شده است که در آن صندلی هایی قرار گرفته که می توانید ساعت ها در آن بنشینید و از بودن در حال و هوای این مجموعه فرهنگی لذت ببرید. رستوران، کافی شاپ، کافه کتاب و کافه گالری نیز در طبقه اول مجموعه نمایشی قرار گرفته است. در این فضا هم از حیاط مرکزی برای طراحی استفاده شده است. استفاده از پنجره های سرتاسری این امکان را فراهم کرده که از داخل کافه و رستوران به فضای سرسبز حیاط دید داشته باشیم.

۴-۱-۶ مجموعه آموزشی

این مجموعه شامل بخش های نمایشگاهی، کلاس های آموزشی و کتابخانه می باشد که دارای پتانسیل بسیار زیادی برای تحولات فرهنگی است. ورودی این مجموعه با فضای نمایشگاهی شروع می شود. فضای نمایشگاهی شامل گالری موقت بسته و یک فضای گالری نیمه باز است. گالری نیمه باز در میان گالری های بسته قرار دارد.

۶-۱-۴-۱ گالری

فضای نمایشگاهی شامل گالری موقت بسته و یک فضای گالری نیمه باز است. گالری نیمه باز در میان گالری های بسته قرار دارد.

۶-۱-۴-۲ کتابخانه

این بخش در طبقه اول مجموعه آموزشی قرار گرفته است. از آن جایی که برخی افراد ترجیح می دهند که از طبیعت برای مطالعه استفاده کنند، از حیاط مرکزی در طراحی استفاده شده است.

۶-۱-۴-۳ کارگاه های آموزشی

این مجموعه دسترسی خود را از لابی فضای نمایشگاهی می گیرد.

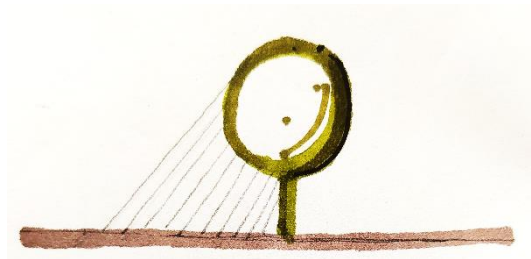
۶-۱-۵ فضای پرورش فکری کودکان

این فضا دارای ورودی مجزا از حیاط مرکزی اصلی مجموعه و یک محیط هیجان انگیز برای کودکان می باشد که می تواند کودکان را برای ساعت های طولانی سرگرم کند. نیمکت هایی کم ارتفاع در این فضا طراحی شده که باعث می شود کودکان با هم تعامل کنند، قصه بخوانند، کاردستی بسازند. فضای میانی به عنوان یک فضای اجتماعی تر در نظر گرفته شده است که قفسه های کتابی دارد.

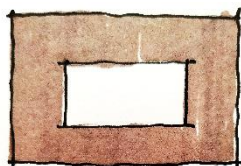
۶-۱-۶ محوطه بیرونی

یکی از راه های موثر در ایجاد سایه برای فضاهای استراحت، بازی، بام و ... استفاده از گیاهان و درختان است. همچنین تعبیه آب نماها به همراه گل و گیاه اطراف خود، به تلطیف هوا کمک می کند. در اطراف مجتمع، کافی شاپ نیمه باز، غرفه های فروش صنایع دستی و فضاهای سبزی همراه با آب نماها به عنوان یک نقطه توقف برای بازدیدکنندگان و مردم محلی و همچنین مکان هایی با سایه بان برای

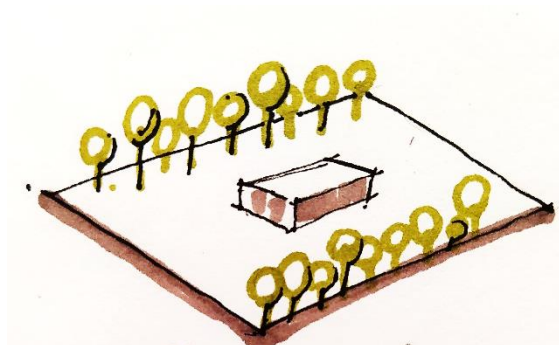
نشستن در نظر گرفته شده است. سقف پوشیده از گل ها و گیاهان طبیعی است. یک مجموعه سرسبز و با صفا برای هنرگردی، معاشرت و



تصویر ۶-۹. سایه اندازی بر روی فضای باز (منبع: نگارنده)



تصویر ۶-۱۰. حیاط مرکزی (منبع: نگارنده)



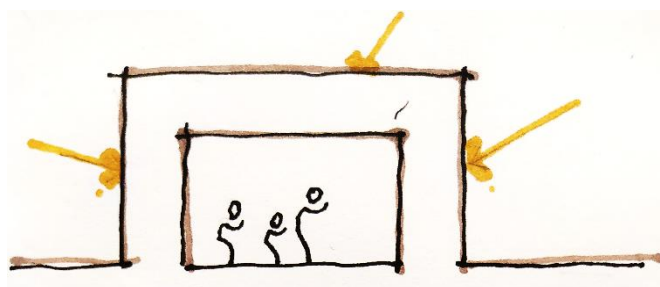
تصویر ۶-۱۱. مرز بندی شفاف سایت به وسیله درختان (منبع: نگارنده)

۶-۱-۷ پارکینگ

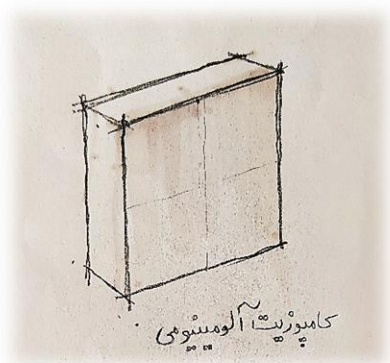
ورودی این مجموعه از ضلع شمالی سایت می باشد. به دلیل شرایط اقلیمی این منطقه پارکینگ در طبقه منفی یک قرار گرفته و با توجه به طراحی مجموعه فرهنگی، پارکینگ نیز در سطح پخش شده است تا بتوان دسترسی آسانی به هر کدام از مجموعه ها داشت.

۶-۱-۸ مصالح

جداره های بنا به دو بخش داخلی و خارجی تقسیم می شوند. جداره های خارجی بنا که تحت تاثیر بیش ترین عوامل جوی و اقلیمی قرار دارند از دیواره های دو جداره با نورگیرهای کوچک تشکیل شده است. مصالح با ظرفیت حرارتی زیاد موجب آن می شود که گرمای محیط دیرتر به سطح داخلی دیوار برسد. در این مناطق استفاده از مصالح با رنگ روشن گرمای کمتری را جذب می کند و با صاف و صیقلی قرار دادن سطوح می توان تابش خورشید را منعکس نمود.



تصویر ۶-۱۲. ضخیم بودن دیوارها و سقف جهت تاخیر در انتقال حرارت (منبع: نگارنده)



تصویر ۶-۱۳. مصالح مناسب مجموعه (منبع: نگارنده)

منابع فارسی

- آشنایی با مبحث سوم مقررات ملی ساختمان، سازمان آتش نشانی و ایمنی شهرداری کرج.
- آشوری د، (۱۳۵۷)، "تعریف ها و مفهوم فرهنگ"، مرکز اسناد فرهنگی آسیا، تهران.
- اخوان ورنوسفاردی، نسرين، (۱۳۹۶)، پایان نامه ارشد: "طراحی مجتمع فرهنگی با تاکید بر نقش حیات جمعی در بافت تاریخی شهر اصفهان"، دانشگاه شیراز.
- اداره کل هواشناسی استان اصفهان، (۱۳۹۴)، "نمایه اقلیمی شهرستان کاشان"، اداره تحقیقات هواشناسی کاربردی.
- اکبری ه، (۱۳۹۲)، پایان نامه ارشد، "طراحی مجموعه فرهنگی هنری لاهیجان"، پردیس دانشگاهی، دانشگاه گیلان.
- امیری م، سجاد زاده ح، علایی ع، احمد ر، (۱۳۹۳)، "تاثیر متقابل شهر و معماری محیط بر فرهنگ جامعه"، همایش ملی شهرسازی فرهنگ گرا، اصفهان، دانشگاه شیخ بهایی.
- ایزدی م، محمدی ج، (۱۳۹۴)، "شناسایی و ارزیابی شاخص های کیفیتی فضاهای فرهنگی-اجتماعی (مطالعه موردی: کلانشهر اصفهان)"، فصلنامه مطالعات برنامه ریزی شهری، سال سوم، شماره دوازدهم.
- بزی خ، (۱۳۸۶)، "تاملی بر فرهنگ و اثرگذاری آن در توسعه"، فصلنامه چشم انداز جغرافیایی، سال دوم، شماره ۴.
- بنتلی ا و دیگران، (۱۳۹۲)، "محیط های پاسخده: کتابی راهنما برای طراحان"، ترجمه مصطفی بهزادفر، انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، نشر اثر اصلی.
- بهشتی م، (۱۳۷۸)، "مقاله نسبت ظاهر و باطن در معماری ایران، مجموعه مقالات معماری و شهرسازی ارگ بم"، سازمان میراث فرهنگی، دوره دوم، جلد دوم، ص ۳۵۷.
- بی آزار م، (۱۳۹۰)، پایان نامه ارشد، "طراحی مجتمع فرهنگی-هنری رشت"، دانشگاه گیلان.
- بیانچینی ف، (۱۳۸۰)، "برنامه ریزی فرهنگی و برنامه ریزی شهری"، ترجمه محمود نجاتی حسینی، فصلنامه مدیریت شهری شماره ۸، سازمان شهرداری های کشور.
- پاکزاد ج، (۱۳۸۴)، "راهنمای طراحی فضاهای شهری در ایران"، شرکت طرح و نشر پیام سیما، تهران.
- پانروج، مارتین ز، (۱۳۸۶)، "ابعاد انسانی و فضای داخلی (کتاب مرجع استاندارد های طراحی)"، ترجمه محمد احمدی نژاد.
- پرهیزکار غ، (۱۳۸۲)، "فرهنگ و معماری"، نشریه حدیث زندگی، شماره ۱۱.
- تامس ر، (۱۳۸۲)، "نظریه های نوین انسان"، ترجمه حامد برآبادی و حمیدرضا آقا محمدیان، چاپ

اول، تهران، نشر نی.

-تولاییان ف، اسکندر ج، (۱۳۸۶)، "نگاهی به معماری مجموعه فرهنگی فرشچیان اصفهان اثر فرهاد

احمدی: تصویر خاکی دنیای عرفان"، روزنامه اعتماد، شماره ۱۳۷۹.

-جعفری ا،ملکی س، (۱۳۷۸)، "مبانی نظری معماری"، انتشارات طحان، چاپ اول، تهران.

-جعفری م، (۱۳۷۳)، "فرهنگ پیرو فرهنگ پیشرو"، انتشارات علمی و فرهنگی، تهران.

-حبیب ف، (۱۳۸۶)، "رویکرد پایداری در متن شهرسازی"، فصلنامه علوم و تکنولوژی محیط زیست.

-حسینخانی ع، (۱۳۹۴)، پایان نامه ارشد، "طراحی مجموعه فرهنگی و آموزشی در بافت تاریخی بازار

شهر زنجان با رویکرد پایداری اجتماعی"، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران

مرکزی.

-خستو م، سعیدی رضوانی ن، (۱۳۸۹)، "عوامل مؤثر بر سرزندگی فضاهای شهری"، نشریه هویت شهر،

شماره ۶.

-دانشپور ع، چرخچیان م، (۱۳۸۶)، "فضاهای عمومی و عوامل مؤثر بر حیات جمعی"، مجله باغ نظر،

شماره ۷، ص ۱۹-۲۸.

-دیبا د، (۱۳۹۶)، "الهام و برداشت از مفاهیم بنیادی معماری ایران"، فصلنامه علمی تخصصی ایوان،

شماره ۷.

-رحیمی بد م، (۱۳۹۴)، "بررسی دیدگاه های فکری فرهاد احمدی در طراحی بناهای فرهنگی با مضمون

معماری ایرانی"، دانشگاه آزاد اسلامی فارس نمونه موردی.

-رضایی ک، (۱۳۹۰)، پایان نامه ارشد، "طراحی بنای یادمان و مجموعه ی فرهنگی هنری در قالب

مونومان مولانا"، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره).

-رفعیان م، سیفایی م، (۱۳۸۴)، "فضاهای عمومی شهری، بازنگری و ارزیابی کیفی"، نشریه هنرهای

زیبا، شماره ۲۳، ص ۳۵-۴۲.

-شیعه ا، (۱۳۸۰)، "مقدمه ای بر مبانی برنامه ریزی شهری"، انتشارات دانشگاه علم و صنعت.

-ضوابط طراحی ساختمان های اداری، (۱۳۷۷)، دفتر امور فنی و تدوین معیارها، نشریه ۱۷۸.

-طالبیان ن، (۱۳۹۳)، "مجتمع فرهنگی"، مشهد، کتابکده کسری.

-عسگری پور ش، کوششگران ع، (۱۳۸۹)، "دریافت مفهوم مطلوبیت خانه های ایرانی با استفاده از

معیارهای محیط پاسخده (مورد مطالعه :خانه رسولیان-یزد-ایران)، همایش ملی معماری و شهرسازی

معاصر ایران، بیضاء، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیضاء.

-عینی فر ع، (۱۳۹۲)، "تحلیل شیوه بازنمایی و هنرهای نمایش"، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۱۲.

-فرمانی انوشه ر، (۱۳۹۶)، پایان نامه ارشد، "طراحی مجموعه ی تفریحی و فرهنگی در منطقه باراجین قزوین با رویکرد معماری پایدار"، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره).

-فکوهی ن، (۱۳۹۱)، مبانی انسان شناسی، نشر نی، تهران.

-فنی ز، (۱۳۸۳)، "شهر و گفتمان فرهنگی"، دانشگاه شهید بهشتی، فصل نامه جغرافیایی سرزمین، شماره ۴.

-قرایی مقدم ا، (۱۳۷۴)، مبانی جامعه شناسی، انتشارات ابجد.

-قره بگلو م، نژاد ابراهیمی ا، جاوید مهر م، (۱۳۹۶)، "ارزیابی مراکز شهری مبتنی بر رویکرد پاسخ دهی محیطی"، فصلنامه علمی-پژوهشی، مطالعات شهری، شماره ۲۷.

-قیصری ش، (۱۳۸۹)، "مجموعه سینمایی"، دانشگاه تهران، دانشکده هنر و معماری.

-کارمونا م، (۱۳۹۴)، "مکان های عمومی، فضاهای شهری"، ابعاد گوناگون طراحی شهری، ترجمه قرائی و دیگران، انتشارات دانشگاه هنر تهران.

-کربلایی ع، حجازی زاده ز، (۱۳۹۶)، "بهینه سازی جهت گیری استقرار ساختمان در شهر کاشان بر اساس شرایط اقلیمی"، مجله مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، شماره ۲۷، دوره ۷، ص ۸۵-۱۰۳، دانشگاه خوارزمی تهران.

-کشاورزی م، مطلبی د، محمداسماعیل ص، (۱۳۹۶)، "رابطه بین استفاده از کتابخانه های عمومی و تغییر سبک زندگی کاربران"، نشریه پژوهش های نظری و کاربردی در علم اطلاعات و دانش شناسی، سال ۷، شماره ۲.

-کوزادی ش، امیری ی، (۱۳۹۴)، "طراحی مجموعه فرهنگی تنکابن با رویکرد معماری زمینه گرا"، دانشگاه گیلان.

-گرچی مهربانی ی، یاران ع، پروردی نژاد س، اسکندری م، (۱۳۹۰)، "ارزیابی معماری همساز با اقلیم در خانه های کاشان"، مجله آرمان شهر، شماره ۷، ص ۳۱-۴۰.

-لینچ ک، (۱۳۷۶)، "تئوری شکل خوب شهر"، ترجمه حسین بحرینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

-لینچ ک، (۱۳۵۵)، "سیمای شهر"، ترجمه منوچهر مزینی، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

-لنارد کروهرست س، لنارد ه، (۱۳۷۷)، "طراحی فضاهای شهری و زندگی اجتماعی"، ترجمه رسول مجتبی پور، مجله معماری و شهرسازی.

-محسنی ح، (۱۳۸۰)، پایان نامه ارشد، "طراحی مجموعه ای فرهنگی -مذهبی در شهر جدید هشتگرد در قالب فضای مرکز محله"، دانشگاه بین المللی امام خمینی(ره).

-محمدی م، آیت اللهی م، (۱۳۹۴)، "عوامل موثر در ارتقای اجتماع پذیری بناهای فرهنگی"، نشریه نامه معماری و شهرسازی، شماره ۱۵.

-محمودی نژاد ه، صادقی ع، (۱۳۸۸)، "طراحی شهری از روانشناسی تا رفاه اجتماعی"، انتشارات هله، چاپ اول.

-مدنی پور ع، (۱۳۸۷)، "طراحی فضای شهری، نگرشی بر فرآیندی اجتماعی و مکانی"، تهران، انتشارات پردازش و برنامه ریزی.

-معماریان غ، (۱۳۸۷)، "تاثیر فرهنگ دینی بر شکل گیری خانه"، فصلنامه تحقیقات فرهنگی.

-معیارهای طراحی سینما، (۱۳۸۱)، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، نشریه ۲۴۵.

-معیارهای برنامه ریزی و طراحی کتابخانه های عمومی کشور، (۱۳۸۳)، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، نشریه ۲۷۰.

-معین الدینی م، نادعلیان ا، مرانی م، (۱۳۹۳)، "بررسی مفهوم و جایگاه سبک هنری در هنر عامه"، مطالعات فرهنگ - ارتباطات، سال پانزدهم، شماره بیست و هفتم.

-معینی فر م، شجاعی ا، (۱۳۹۴)، "بهسازی منظر ورودی با هدف ارتقاء حس دعوت کنندگی، محدوده مورد مطالعه: جلوه خان مسجدالنبی تا ورودی بازار قزوین"، دو فصلنامه پژوهشهای منظر شهر.

-موریس ج، (۱۳۸۸)، "تاریخ شکل شهر تا انقلاب صنعتی"، ترجمه راضیه رضازاده، انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران، چاپ ششم.

-مهرپو م، "بررسی جایگاه و ویژگیهای مراکز فرهنگی با ساختارهای جدید و چند عملکردی در ارتقای فضاهای عمومی اجتماعی و توسعه هماهنگ شهری"، همایش ملی نظریه های نوین در معماری و شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی قزوین.

-نقره کار ع، (۱۳۸۹)، "مبانی نظری"، انتشارات دانشگاه پیام نور.

-نقی زاده م، (۱۳۸۱)، "تاثیر معماری و شهر بر ارزش های فرهنگی"، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۱۱.

-نوروزی م، شایسته ش، (۱۳۹۲)، "تاثیر فرهنگ بر معماری بومی"، همایش ملی معماری، شهرسازی و توسعه پایدار با محوریت از معماری بومی تا شهر پایدار، مشهد.

-نوفل ع، پور جعفر م، (۱۳۸۸)، "بررسی و ارزشیابی شاخص های موثر در هویت شهر (نمونه موردی جلفا شهر اصفهان)"، آرمان شهر، شماره ۳.

-نویفرت ا، (۱۳۹۳)، "اطلاعات معماری نویفرت"، ترجمه کلارا مهرانیان، چاپ اول، انتشارات امید انقلاب.

منابع انگلیسی

- Bentley, I. et al .(1985). "Responsive Environments: A Manual for Designers", London: The Architectural.
- Carmona, M. Heath, T., Tiesdell, S., & Taner, Oc. (2012). Public Places Urban Spaces the Dimensions of Urban Design. (M. Shokouhi., I. Salehi., & Z, Ahari, Trans.). Tehran, Iran: Honar University Publications.
- Carmona, Matthew and Heath,Tim .(2003). Public places, Urban spaces.Architectural press.
- Carr S, francis M, Rivlin L.G and Stone A.M .(1992). "Needs in Public Space", Cambridge University Press, 87-136.
- Duncan, C. Civilizing Rituals.(1995). "Inside Public Art Museums", London: Routled
- Ferraro, Gray, 1995,Cultural Antropology an Applied Perspective. The University of North Carolina.
- Gel j. (1987). "life between buildings", van nostrand reinhold.
- Rapoport, A. (1977).” Human Aspect of Urban Form”. NewYork: ergamon press.
- Kaplan, Rachel, Kaplan, stphen and rayan, Rober. (1998). “with people in mind, Design and management of every nature”: Washington DC, Island press.
- Jacobs J.(1961).”The deathand life of great American cities”, London Pamlico.
- Kaypak ,Ş.(2010). “Culture and city”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.

-Lipton, Stuart.(2003).”The value of public space” :How high quality parks and public spaces create economic, social and environmental value.

-Paumier, Cy.(2007). “ Creating a Vibrant City Center”, (ULI)Urban Land Institute, Washington, D.C 7(14),373-392.

-Taylor, A. F., Wiley, A., Kuo, F. E. and Sullivan, W. C. (1998) .“Growing up in the inner city – green spaces as places to grow”. Environment and Behaviour, Vol. 30(1), pp2-27.

-Takano, T., Nakamura, K. & Watanabe, M. (2002). “Urban residential environments and senior citizens’ longevity in megacity areas: theimportance of walkable green spaces”. Journal of Epidemiology and Community Health, Vol. 12.

-Woolley, H. (2003).” Urban Open Spaces”. London, Spon Press.

-www.pps.org. (2009).

Abstract

Culture is one of the most fundamental factors influencing the formation of human living environment. Therefore, we need to create architectural spaces to transfer cultural capital. One of these spaces is cultural centers. Cultural centers, as a part of public spaces, bring people together in different departments and create a connection between people and the present and past generations (through theaters, museums, libraries, etc.)

Iran, including the city of Kashan, has few cultural complexes due to its population. Therefore, by designing enough cultural spaces to promote culture and creating social, public and cultural spaces, we can take an important and effective step in promoting the city.

In this research, the architectural criteria affecting the design of successful public spaces have been examined, in which cultural spaces are also a part of public spaces. Then, by case study of cultural centers, their success criteria in the fields of architecture and culture have been identified. Finally, by analyzing and recognizing the current state of the site, design options are provided.

Keywords: cultural association, public space, social space, kashan



**Shahrood University of
Technology**

Faculty of Architecture and City Planning

Thesis submitted
for the degree of M.Sc.

Designing cultural complex in Kashan city

By fatemeh nazari yazbari

Supervisor:
Dr danyal monsefi parapri

Advisor:
eng matin bastanfard

October2021